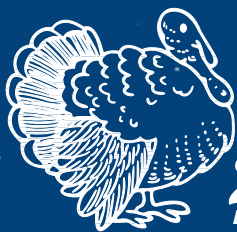

ISSN 1644-8413

cena: 15 zł

kwartalnik

INDYK POLSKI

*magazyn producentów, hodowców
i lekarzy weterynarii*

adres redakcji:

11-036 Gietrzwałd, Nagłady, ul. Wiejska 3

tel. 89 512 35 13, -14, tel./fax 89 512 35 15

e-mail: redakcja@proagricola.com.pl · www.PortalHodowcy.pl

nr 4/2020 (73)

- ZIMA -

 Hybrid

**WSPÓLNIE
DO DOSKONAŁOŚCI**

**HYBRID
CONVERTER^{NOVO}**
JUŻ W POLSCE

CZYTAJ NA STRONIE **50**

PHOSAGRO®

minerały szlachetne

Najczystsze minerały W TROSCE O ZDROWIE TWOICH ZWIERZĄT

Fosforan paszowy PHOSAGRO otrzymywany jest z apatytów ze złóż magmowych na Półwyspie Kolskim. To unikatowy surowiec wyróżniający się niezwykłą czystością chemiczną. Nasz proces produkcji fosforanu i jego dostawy podlega nieustannej, rygorystycznej kontroli. Możesz być więc pewien, że otrzymujesz produkt o najwyższej światowej jakości. PHOSAGRO jest już obecne w Polsce. Chcemy być jak najbliżej naszych odbiorców, aby lepiej rozumieć ich potrzeby i móc szybciej sprostać ich oczekiwaniom.

Patryk Sobczyk | Dział Żywienia Zwierząt
| PhosAgro Polska Sp. z o.o.
psobczyk@phosagro.com | +48 696 765 658

FOSFORAN
jednowapniowy
PASZOWY

www.phosagro.pl

Najwyższej jakości pisklęta indycze

B.U.T. 6 Hybrid Converter

MIKO Polska Sp. z o.o.

Wszelkich informacji udziela i sprzedaż piskląt prowadzi

Sławomir Swinarski

ul. Polna 16, 11-034 Stawiguda

tel. kom. 604 200 393

e-mail: swinarski.slawek@gmail.com

Jesteśmy z Wami już 25 lat

Z okazji 25 lat naszej
działalności proponujemy
Państwu

**25 BEZPŁATNYCH
PRENUMERAT
Z PAKIEM PRZYDATNYCH
GADŻETÓW**

* * *

Dla tych z Państwa, którzy będą chcieli podzielić się z nami swoimi spostrzeżeniami na temat naszego wydawnictwa – mogą to być życzenia, opinie, konstruktywna krytyka, anegdoty, zdjęcia, rysunki, karykatury, itp...

Opracowania prosimy przysyłać listownie lub na e-mail: redakcja@proagricola.com.pl

**Przy najbliższej okazji zapraszamy
na okolicznościowego szampana!**

* * *

Ćwierć wieku temu, 6 grudnia 1995 r., oficjalnie powstała spółka Pro Agricola, której podstawową działalnością jest wydawanie czasopism dla hodowców i producentów zwierząt gospodarskich. Razem z naszymi Czytelnikami – Hodowcami i pracownikami firm obsługujących ten sektor przeżywaliśmy kryzysy, błędy decydentów, nieudane ustawy i rozporządzenia, ale także okresy hossy, dynamicznego rozwoju sektora zwierzęcego, innowacji w praktyce i spektakularnych postępów naukowych.

Jesteśmy z Wami na dobre i na złe! Mamy doświadczenie, jesteśmy elastyczni i kompetentni, rozwijamy się wraz z rozwojem branży. Rozumiemy Wasze problemy, pomagamy znaleźć rozwiązania, poszukujemy innowacji i pomostów pomiędzy nauką a praktyką.

Jesteśmy zgranym zespołem redakcyjnym, w niezmiennym składzie od wielu lat. I co ważne, posiadamy w 100% polski kapitał! Nie jesteśmy dofinansowywani przez żadne fundusze promocji ani projekty rządowe. Prowadzimy polski, uczciwy biznes od ćwierć wieku.

Zaufanie jakim nas Państwo obdarzyli przez te wszystkie lata, zobowiązuje do jeszcze większego wysiłku i pracy na rzecz polskich producentów żywności, mimo posiadania skromnych zasobów pracowniczych.

Dziękujemy Naszym Czytelnikom oraz Przyjaciółom Naszej Redakcji za wspólne 25 lat!

Katarzyna Markowska
redaktor naczelna

13

WYSOCE ZJADLIWA GRYPA PTAKÓW – NIEPOŻĄDANY „PREZENT” W EUROPIE NA KONIEC 2020 ROKU

2020 rok bez wątpienia jest jednym z trudniejszych dla drobiarstwa. Wahające się ceny mięsa drobiowego i jaj, utrudniony handel (spadek obrotów, nadpodaż mięsa na rynku krajowym, ograniczone lub brak możliwości ułokowania mięsa na rynku zagranicznym), kłopoty z transportem, problemy finansowe i utrudnienia w spłacie kredytów...

32

FOOT PAD DERMATITIS PROBLEM U PTAKÓW SZYBKO ROSNĄCYCH

Od kilkudziesięciu lat obserwuje się wzrost efektywności tuczu kurcząt rzeźnych i brojlerów indyjskich. Łatwo dostrzegalne są zmiany cech zewnętrznych brojlera, który jest podstawą masowej produkcji wielkofermowej, w porównaniu z jego wyglądem z poprzednich dekad, a tym bardziej z jego przodkiem. Szybkie tempo wzrostu ptaków sprzyja zaburzeniom metabolicznym.

36

ASPERGILOZA W OKRESIE ODCHOWU

Do niedawna patogenne grzyby stanowiły ograniczoną grupę drobnoustrojów, które występują w określonych regionach geograficznych. Obecnie naukowcy z niepokojem zauważają rosnącą (z prędkością 20 gatunków na rok) pulę potencjalnych czynników infekcyjnych, co zdecydowanie zmienia profil grzybic występujących u ptaków.

Sara Dzik

Wysoce zjadliwa grypa ptaków
– niepożądany „prezent” w Europie
na koniec 2020 roku

13

14 wskazówek

jak utrzymać bezpieczeństwo biologiczne na fermie

18

Ryszard Gilewski, Stanisław Wężyk

Wpływ antybakteryjnych
środków paszowych
na wydajność drobiu

20

Kompasz

Muszle morskie

Tania i skuteczna profilaktyka w zgodzie z naturą

26

Odpowiedni poziom argininy

w paszy wysoko-lizynowej może poprawić
wyniki produkcyjne indyków

27

Bartosz Korytkowski

Kulawizny
indyków

28

Sara Dzik

Foot pad dermatitis

problem u ptaków szybko rosnących

32

Leiber NuTaste®**Naturalne. Czyste. Smaczne.**

Leiber ekstrakty z drożdży z naturalnymi,
wielofunkcyjnymi składnikami

35

Iwona Stolarska

Aspergiloza

w okresie odchovu

36

Ferma testowa De Heus

Bezantybiotykowy chów indyków

39

Webinarium:

„Strategie ograniczenia stosowania
antybiotyków w produkcji drobiarskiej”

40

Joanna Marć-Pieńkowska

Zagrożenia biologiczne

na fermie drobiu – gryzonie

42

Maciej Kucharski

Choroby wirusowe

drobiu

46

Wprowadzenie na rynek

Hybrid Converter^{NOVO}

50

Co gdy hodowca lub jego pracownik

jest chory na COVID-19
lub podlega kwarantannie?

52

Izabela Kielczyk

Najtrudniejsze niestety zapewne
dopiero przed nami

Działajmy razem i wspierajmy się w pandemii

56

W NUMERZE TAKŻE:

Jesteśmy z Wami już 25 lat 2

z indycznika 6

Ptasia grypa
Występowanie ognisk u drobiu w Polsce 12

Katalog Firm Paszowych XI edycja 25

FERMA online 59

Hodowca Drobiu 61

Producenci pasz
dla indyków 62

Agrifirm, Agrocenrum, Bąkowski, Cargill, Cedrob Pasze, Contractus,
De Heus, Golpaz, Kompas, Nutripol, Piast, PZZ Wałcz, Tasomix

Wyposażenie ferm
drobiarskich 68

Big Dutchman, Chore-Time, Energet, Farma, Fermo, Geneu,
Gremur, Hodowca, Hog Slat, INDOOR Group, Inwest-Agro,
Jotafan, Kropa Farm, Tefa, Verkap Plus

Wykaz wylęgarni i dystrybutorów
piskląt indyckich w Polsce 72

Agencja Handlu Drobem i Mięsem, Drobiarstwo Opolskie,
Indyk Górski, Indypol, Gerczak, Grelavi, Heidemark,
Moorgut Kartzfehn, Miko, S&S, ZWD Skwierzyna, Wachonin

Wykaz ubojni
żywcza indyczego w Polsce 73

Biodama, Bomadek, Brado-2, Animex, Ekofarm, Ekpol,
Gizewska Joanna, Gosdrob Family, Indos, Indrol, Indyk-Mazury, Indyk-
Śląsk, Indypol, Kwieciński, Koziełtów, Lindrób, Łukosz Edward,
Prosper, Henryka Rębkowska, Zawisłok, Zakład Drobiarski w Stasinie

Warunki prenumeraty 74

Ceny skupu
żywcza indyczego 76

Bomadek, Gosdrob Family, Indos, Linodrób,
Prosper, Rębkowska

Sprawdź cenę żywcza
w swojej ubojni

REKLAMY:

Agremo.....21	Energet.....9
Agriwet.....54	Gerczak.....11
Agro-Trade.....15	Grelavi.....51, I, IV str. okł.
Agro-Vet.....19	Heidemark.....45
Aleabio.....7	Hybrid.....51
All-Pol.....37	Indoor Group.....43
Ampol-Merol.....23	Indrol.....55
Aviagen.....5	Indyk Górski.....31, 60
Bellako.....57	Kartzfehn.....17
Berg+Schmidt.....41	Miko.....1
Big Dutchman.....23, 49	Phosagro.....II str. okł.
Biolab.....10	S&S Poland.....53
De Heus.....21	Vet-Lab Brudzew.....47
Drobiarstwo niekonwencjonalnie.....24	Vetlines.....29, 33

Największa w Polsce baza artykułów popularno-
-naukowych o tematyce zootechnicznej:

www.PortalHodowcy.pl

KONSULTACJE WETERYNARYJNO-ZOOTECHNICZNE

dla prenumeratorów kwartalnika Indyk Polski
i miesięcznika Hodowca Drobiu oraz Hodowcy Trzody Chlewnej:

lek. wet. inż. Wojciech Grudzień

sobota: godz. 13⁰⁰ – 14⁰⁰ tel. 600 965 204

REDAKCJA CZYNNĄ JEST

od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰ – 16⁰⁰

WARUNKI PRENUMERATY:

Cena prenumeraty rocznej wynosi 60 zł i obejmuje 4 numery, prenumeratę
można zamówić telefonicznie, faksem, listownie lub e-mailem. Do wystawie-
nia faktury niezbędna jest dokładna nazwa płatnika, adres, nr NIP, a także na-
zwisko osoby zamawiającej i kontaktowy numer telefonu.

konto bankowe:

Warmiński Bank Spółdzielczy w Jonkowie o/Gietrzwałd
62 8857 1067 3001 0009 85 60 0001

Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń, nie zwraca materiałów nie zamówionych,
zastrzega sobie prawo skracania i adiacji tekstów oraz zmiany ich tytułów.
Przedruk wyłącznie za pisemną zgodą redakcji.

WYDAWCA

Piotr Lisiecki
Nagłady, ul. Wiejska 3
11-036 Gietrzwałd
tel. (89) 512 35 13
e-mail: sekretariat@proagricola.com.pl

SKŁAD I ŁAMANIE

Ireneusz Grabowski
Jarosław Kulik

REDAKCJA

tel. 89 512 35 13, tel./fax 89 512 35 15
strona internetowa: www.PortalHodowcy.pl
Katarzyna Markowska – redaktor naczelny, e-mail: redakcja@proagricola.com.pl
Magdalena Mazurowska – dział reklamy, e-mail: mazurowska@proagricola.com.pl

DZIAŁ PRENUMERAT

Katarzyna Skowrońska – tel. kom. 501 937 987, tel. 89 519 05 49
e-mail: prenumerata@proagricola.com.pl

ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE NA 2021 ROK!

2020 przyniósł wszystkim wiele wyzwań, także z niecierpliwością wyczekujemy 2021 roku. Dziękujemy naszym klientom i pracownikom za zaangażowanie i oddanie, aby sprostać potrzebom rynku.

Nieprzerwanie czynimy postępy w ramach naszych programów hodowlanych, aby zapewnić, że B.U.T. 6 pozostanie wiodącą rasą ciężką na rynku europejskim.

Życzymy polskiemu przemysłowi indyczemu bardzo szczęśliwych Świąt Bożego Narodzenia i wszelkich sukcesów w 2021 roku.

www.aviagenturkeys.com

Napędzanie innowacji, badania i wydajność

Aviagen
Turkeys

Nicholas

WYLĘGI PISKŁĄT INDYCZYCH

W pierwszych dziesięciu miesiącach 2020 roku wyprodukowano 25 515 tys. sztuk piskląt indyczych (spadek o 1746 tys. sztuk w porównaniu do analogicznego okresu 2019 roku, co oznacza procentowy spadek o 5,36 proc.). Średnia dwunastomiesięczna (za ostatnich, kolejnych dwanaście raportowanych miesięcy) dla indyków wynosi 2574,0 tys. sztuk, a mediana 2583,5 tys.). Handel zagraniczny pisklętami tego gatunku drobiu po październiku 2020 roku: import – 17 462 tys. sztuk, eksport – 1736 tys. sztuk. Saldo handlu zagranicznego po październiku 2020 roku stanowiło 61,63 proc. produkcji krajowej.

Wielkość krajowych wylęgów piskląt towarowych w latach 2011–2019 (tys. szt.)

M-ce	Pisklęta indycze								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I	1 697	1 742	1 817	2 188	2 302	2 312	2 584	2 891	2 915
II	1 803	1 480	1 824	1 812	2 163	2 004	2 278	2 358	2 558
III	2 006	1 786	1 958	2 193	2 204	2 269	2 209	2 651	2 764
IV	1 962	2 094	1 959	2 178	2 266	2 136	2 223	2 704	2 527
V	2 171	1 996	2 100	2 312	2 116	2 261	2 478	2 599	2 609
VI	1 897	1 626	1 975	2 147	2 417	2 426	2 510	2 468	2 779
VII	2 162	2 060	2 060	2 365	2 463	2 576	2 830	2 934	3 124
VIII	1 942	1 812	1 521	1 836	1 960	2 396	2 311	2 667	2 360
IX	1 538	1 589	1 712	2 184	1 870	2 189	2 254	2 824	1 713
X	1 774	1 873	1 878	2 227	2 062	2 553	2 643	2 865	2 166
XI	1 739	1 845	1 730	2 248	2 097	2 510	2 811	2 833	
XII	1 724	1 667	1 803	1 995	2 056	2 383	2 123	2 540	
Razem	22 415	21 570	22 337	25 685	25 976	28 015	26 670	32 334	25 515

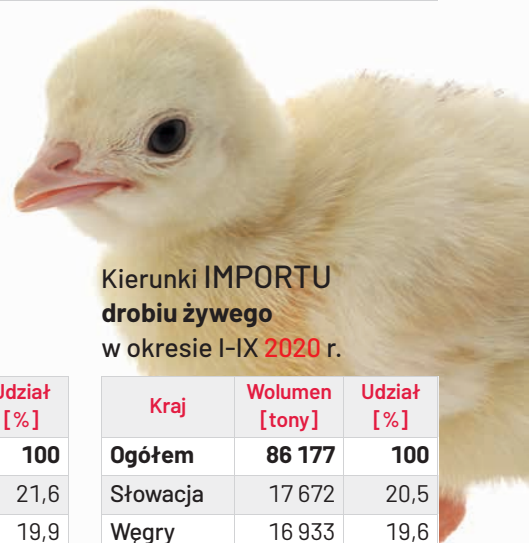
Źródło: Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz w Poznaniu

HANDEL ŻYWYM DROBIEM

Eksport drobiu żywego w pierwszych dziesięciu miesiącach 2020 roku wyniósł 24 513 ton, co oznacza spadek o 2,53% w porównaniu z rokiem poprzednim. Z kolei import drobiu w ujęciu ilościowym był tylko nieznacznie wyższy o 0,34%, niż w roku 2019. Najwięcej drobiu żywego eksportujemy do Niemiec – 82,9%. Natomiast drób żywy importujemy obecnie przede wszystkim ze Słowacji (20,5%) oraz z Węgier (19,6%) i Niemców (18,3%).

Polski handel drobiem żywym
w okresie I-IX 2019/2020, tony

	I-IX 2019	I-IX 2020	Różnica	Zmiana r/r
Eksport	25 150	24 513	-637	-2,53
Import	85 888	86 177	289	+0,34
Bilans	-60 738	-61 664	926	+1,52

Kierunki EKSPORTU
drobiu żywego
w okresie I-IX 2019 r.

Kraj	Wolumen [tony]	Udział [%]
Ogółem	25 150	100
Niemcy	21 210	84,3
Niderlandy	1 591	6,3
Ukraina	1 350	5,4
Białoruś	560	2,2
Słowacja	142	0,6
Litwa	89	0,4
Grecja	70	0,3
Węgry	31	0,1
Chiny	19	0,1
Czechy	16	0,1
Rosja	15	0,0
Pakistan	2	0,0
Razem ważniejsze kraje	50 245	99,0

Kierunki EKSPORTU
drobiu żywego
w okresie I-IX 2020 r.

Kraj	Wolumen [tony]	Udział [%]
Ogółem	24 513	100
Niemcy	20 318	82,9
Ukraina	1 816	7,4
Niderlandy	1 644	6,7
Białoruś	209	0,9
Łotwa	158	0,6
Słowacja	114	0,5
Rumunia	92	0,4
Grecja	61	0,2
Czechy	47	0,2
Litwa	24	0,1
Rosja	24	0,1
Egipt	6	0,0
Razem ważniejsze kraje	49 025	99,0

Kierunki IMPORTU
drobiu żywego
w okresie I-IX 2019 r.

Kraj	Wolumen [tony]	Udział [%]
Ogółem	85 888	100
Węgry	18 520	21,6
Niderlandy	17 066	19,9
Słowacja	15 565	18,1
Czechy	14 200	16,5
Niemcy	9 027	10,5
Litwa	5 217	6,1
Łotwa	2 411	2,8
Włochy	926	1,1
Dania	791	0,9
Francja	778	0,9
Austria	552	0,6
Szwecja	15	0,0
UK	11	0,0
USA	1	0,0
Razem ważniejsze kraje	85 079	99,1

Kierunki IMPORTU
drobiu żywego
w okresie I-IX 2020 r.

Kraj	Wolumen [tony]	Udział [%]
Ogółem	86 177	100
Słowacja	17 672	20,5
Węgry	16 933	19,6
Niderlandy	15 773	18,3
Czechy	12 262	14,2
Niemcy	9 096	10,6
Włochy	4 454	5,2
Litwa	2 930	3,4
Łotwa	2 294	2,7
Francja	1 772	2,1
Dania	737	0,9
UK	446	0,5
Austria	395	0,5
Szwecja	188	0,2
Kanada	9	0,1
Razem ważniejsze kraje	84 959	98,6

Źródło: Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

ROLA ZAKWASZACZY

W WIELKOPRZEMYSŁOWEJ PRODUKCJI DROBIU

Zakwaszacze – temat, który wydaje się dokładnie zbadany i opisany. Każdy świadomy hodowca drobiu wie, jak istotną rolę odgrywają wysokiej jakości preparaty zakwaszające do wody czy paszy. Z podstawowych zalet stosowania zakwaszaczy należy wymienić choćby to, że są one **stabilizatorami populacji drobnoustrojów chorobotwórczych** w układzie pokarmowym i jednocześnie regulatorem pH, co pozwala m.in. na aktywację enzymów w poszczególnych odcinkach układu pokarmowego, **poprawiając tym samym wykorzystanie paszy**. Odpowiadają za zmniejszenie występowania przypadków mokrej ściółki, co ma znaczący wpływ na status zdrowotny ptaków.

Od jakiegoś czasu funkcjonuje na rynku bardzo ciekawe, wręcz unikatowe rozwiązanie, gdzie bazą zakwaszacza jest **KWAS LIGNOSULFONOWY**. Jest to naturalny surowiec, pochodna ligniny. W połączeniu z kwasami organicznymi łagodzi ich agresywną naturę, dzięki temu jest mniej lotny i korozyjny, co ma zasadniczy wpływ na stan urządzeń i bezpieczeństwo obsługi.

Lignosulfonian to molekuła kompleksowa. Zastosowana z kwasami organicznymi wiąże ich cząstki mechanicznie i uwalnia je w odpowiednich odcinkach przewodu pokarmowego. Posiada bardzo niskie pH – 2, wydłużając tym samym czas działania kwasów. Okazuje się, że zakwaszacz którego bazą jest kwas lignosulfonowy ma bardzo do-

bre właściwości **usuwające biofilm**. Biofilm jest skomplikowaną strukturą kolonii bakterii (E. Coli, Pseudomonas, Campylobacter, Staphylococcus) trwale przytwierdzoną do powierzchni systemów pojenia. Biofilm jest bardzo często przyczyną nawracających chorób zwierząt. Przy zastosowaniu odpowiedniego stężenia, kwas lignosulfonowy w połączeniu z kwasami organicznymi skutecznie usuwa biofilm z linii pojenia, jednocześnie redukując złoże kamienia w instalacjach wodnych. Kwas lignosulfonowy w połączeniu z kwasami: mrówkowym, propionowym, askorbinowym daje świetne rezultaty przy zakwaszaniu wody pitnej, stanowiąc istotny czynnik **w profilaktyce** występowania salmonellozy. Zastosowany do paszy i wody pitnej poprawia ich status mikrobiologiczny, a dzięki obecności kwasu propionowego ma działanie hamujące rozwój grzybów, zmniejszając tym samym ryzyko skażenia mykotoksynami. ■

jedyny taki na rynku

Innowacyjny zakwaszacz do wody o zastrzeżonym składzie®

LIGNOSULFONIAN gwarantuje powolne uwalnianie cząsteczek kwasów w przewodzie pokarmowym, ograniczając ich buforowanie.

- Zwiększenie przyrostów wynikające ze wzrostu spożycia paszy.
- Poprawa wchłaniania składników pokarmowych we wszystkich odcinkach przewodu pokarmowego.
- Wspomaganie rozwoju pozytywnej mikroflory bakteryjnej w przewodzie pokarmowym.
- Skuteczne uzdatnianie wody przez zabezpieczenie jej stanu higienicznego i mikrobiologicznego.
- Usuwanie **biofilmu** z linii wodnych oraz zapobieganie jego powstawaniu.
- Sprawdzony w zwalczaniu oraz profilaktyce **SALMONELLA SPP.**

EKSPORT MIĘSA DROBIEWEGO

Eksport mięsa drobiowego w pierwszych dziewięciu miesiącach roku wyniósł 1080 tys. ton i był niższy od eksportu dokonanego w analogicznym okresie roku 2019 o 1,11%. W ujęciu wartościowym spadek ten był o wiele wyższy i wyniósł 7,96%. Różnica ta wynosiła 662 mln złotych. Najwięcej mięsa drobiowego wywożone jest do Niemiec 16,7% ogółu eksportu. Wielka Brytania sprowadza od nas 8,9% całkowitej ilości eksportowanego mięsa i Niderlandy to 8,4% udziału w całkowitej sprzedaży na rynki zagraniczne.

Kierunki EKSPORTU mięsa drobiowego w okresie I-IX 2019 r.

Kraj	Wolumen [tony]	Udział [%]
Ogółem	1 092 509	100
Niemcy	165 729	15,2
Niderlandy	90 509	8,3
UK	89 255	8,2
Francja	68 030	6,2
Czechy	58 282	5,3
Słowacja	52 254	4,8
RPA	38 521	3,5
Bułgaria	36 424	3,3
Belgia	31 207	2,9
Litwa	27 505	2,5
Hiszpania	27 372	2,5
Hongkong	25 503	2,3
Węgry	23 928	2,2
Chiny	18 085	1,7
Austria	14 247	1,3
Irlandia	10 980	1,0
Razem ważniejsze kraje	777 828	71,2

Kierunki EKSPORTU mięsa drobiowego w okresie I-IX 2020 r.

Kraj	Wolumen [tony]	Udział [%]
Ogółem	1 080 355	100
Niemcy	180 035	16,7
UK	96 095	8,9
Niderlandy	90 353	8,4
Francja	75 559	7,0
Czechy	62 004	5,7
Słowacja	40 567	3,8
Ghana	40 059	3,7
Rumunia	35 808	3,3
Hiszpania	32 763	3,0
Litwa	28 841	2,7
Hongkong	26 211	2,4
Belgia	25 559	2,4
Węgry	22 516	2,1
Bułgaria	20 275	1,9
Austria	11 440	1,1
Irlandia	10 070	0,9
Razem ważniejsze kraje	798 158	73,9

IMPORT MIĘSA DROBIEWEGO

Import mięsa drobiowego do Polski w okresie styczeń-wrzesień 2020 roku był niższy o 44,86% niż w roku 2019. W ujęciu wartościowym było to o 48,9% mniej. 36,8% mięsa drobiowego importujemy z Niemiec. Sprowadzamy także mięso z Wielkiej Brytanii (14,5% udziału), z Ukrainy (10%) i z Włoch (8,8%). Warto zaznaczyć, że o 0,9% wzrósł udział Ukrainy w całkowitej ilości sprowadzanego mięsa drobiowego w porównaniu do pierwszych ośmiu miesięcy roku 2020. Świadczy to o dużych zakupach z tego kraju we wrześniu.

Kierunki IMPORTU mięsa drobiowego w okresie I-IX 2019 r.

Kraj	Wolumen [tony]	Udział [%]
Ogółem	69 628	100
Ukraina	23 855	34,3
Niemcy	15 801	22,7
Słowacja	7 138	10,3
UK	6 397	9,2
Niderlandy	4 939	7,1
Węgry	3 329	4,8
Włochy	3 095	4,4
Dania	1 096	1,6
Hiszpania	676	1,0
Francja	593	0,9
Rumunia	574	0,8
Belgia	460	0,7
Austria	351	0,5
Szwecja	349	0,5
Finlandia	313	0,4
Litwa	257	0,4
Razem ważniejsze kraje	69 224	99,4

Kierunki IMPORTU mięsa drobiowego w okresie I-IX 2020 r.

Kraj	Wolumen [tony]	Udział [%]
Ogółem	38 394	100
Niemcy	14 145	36,8
UK	5 577	14,5
Ukraina	3 848	10,0
Włochy	3 391	8,8
Szwecja	2 731	7,1
Węgry	2 536	6,6
Niderlandy	2 313	6,0
Belgia	840	2,2
Słowacja	759	2,0
Francja	755	2,0
Dania	590	1,5
Czechy	154	0,4
Irlandia	118	0,3
Brazylia	112	0,3
Litwa	92	0,2
Tajlandia	48	0,1
Razem ważniejsze kraje	38 008	99,0

Polski handel mięsem drobiowym w okresie I-IX 2019/2020

	I-IX 2019	I-IX 2020	Różnica	Zmiana r/r
TONY				
Eksport	1 092 509	1 080 355	-12 154	-1,11
Import	69 628	38 394	-31 234	-44,86
Bilans	1 022 882	1 041 961	-19 080	+1,87
TYS. PLN				
Eksport	8 316 549	7 654 624	-661 925	-7,96
Import	427 529	218 473	-209 055	-48,90
Bilans	7 889 020	7 436 150	452 870	-5,74

Źródło: Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

WSTAWIENIA PISKŁĄT INDYCZYCH

Wstawienia piskląt indyczych w ciągu ostatnich 15 lat wzrosły prawie dwukrotnie. Rok 2019 zakończył się rekordem wstawień. Na polskie fermy wstawiono 51 153 tys. sztuk piskląt indyczych. Zainteresowanie chowem indyków rzeźnych było ogromne także w pierwszych trzech miesiącach roku 2020. W pierwszym kwartale zanotowano 10% wzrost wstawień. Niestety, znaczne obniżki cen zahamowały wzrastającą produkcję indyków. W czerwcu 2020 roku odezwały się pozytywne nastroje spowodowane wiadomościami o wzrastających cenach skupu i sprzedaży mięsa na rynkach światowych, a także przesunięciem produkcji w stadach zarodowych, co zaowocowało pikiem wstawień. W kolejnych miesiącach hodowcy zaprzestawali produkcji – w konsekwencji w okresie styczeń-listopad 2020 roku wstawienia piskląt indyczych były niższe o 7,64% od wstawień z analogicznego okresu roku 2019.

W listopadzie wstawienia piskląt indyczych wyniosły 3420 tys. sztuk i były wyższe od październikowych o 208 tys. sztuk i od wrześniowych o 453 tys. sztuk. Wzrost zainteresowania chowem indyków był spowodowany przewidywaniami, że nie będzie drugiej fali pandemii koronawirusa. Jednak tak się nie stało. Wirus jest i pozostanie z nami jeszcze kilka ładnych miesięcy. Marian Biegański – ekspert Stowarzyszenia Indyk Lubuski ocenia, że poprawy koniunktury można się spodziewać dopiero, gdy zacznie brakować mięsa na rynku, a więc w lutym/marcu 2021 r. Trzeba także wziąć pod uwagę, że znacznie zostały uszczuplone stada reprodukcyjne z uwagi na brak chętnych na pisklęta.

Wstawienia piskląt indyczych w poszczególnych miesiącach roku 2019 i 2020, tys. szt.

	2019	zmiana m/m	2020	zmiana m/m	zmiana w stosunku do miesiąca roku poprzedniego
I	4309		4606	5,6	5,6
II	3623	-15,9	4242	-7,9	17,1
III	4197	15,8	4621	8,9	10,1
IV	4317	2,9	3940	-14,7	-8,7
V	4297	-0,5	3738	-5,1	-13,0
VI	4322	0,6	4189	12,1	-3,1
VII	4399	1,8	4807	14,8	9,3
VIII	4257	-3,2	3579	-25,5	-15,9
IX	4176	-1,9	2967	-17,1	-29,0
X	4648	11,3	3212	8,3	-30,9
XI	4361	-6,2	3420	6,5	-21,6
Razem	46906		43321	-7,64	-7,64

Źródło: Indyk Lubuski

ENERGET

Naturalne ściółki dla zwierząt

SUROWIEC: wyselekcjonowane drewno świerkowe.

PRODUKT W 100% NATURALNY: suchy, odpylony, bez dodatków chemicznych (lakierów, pyłu MDF).

BEZPIECZNY BIOLOGICZNIE: wolny od grzybów i innych niepożądanych czynników (salmonella, nasiona roślin).

- Wysoka absorpcja płynów, redukcja wilgotności oraz zapachu amoniaku.

- Utrzymuje optymalny mikroklimat w kurniku.

ZASTOSOWANIE: idealny na wstawienia dla jednodniowych piskląt oraz stad rodzicielskich.

BADANIA: LUFA Int. nr 19994993, Biolab 3913/17.

Szczelnie zapakowane 25 kg baloty są układane na paletach.

SUROWIEC: słoma pszenna pochodzenia polskiego.

- Zmniejsza ryzyko występowania schorzeń.
- Korzystnie wpływa na dobrostan stada i poprawia wyniki hodowli.
- Znikoma zawartość grzybów, pleśni i innych patogenów.

Wyłączny dystrybutor w Polsce:

ENERGET

Szybkie dostawy na terenie całego kraju.
Realizacja zamówień już od jednej palety.
Korzystne warunki współpracy.

e-mail: radek@energet.com.pl
www.energet.com.pl

tel. +48 509 204 460
+48 42 251 57 66

WETERYNARYJNE LABORATORIUM DIAGNOSTYCZNE

SLW BIOLAB

Akredytowane zgodnie z normą
PN-EN ISO/IEC 17025

Posiadające certyfikat GMP

Wyniki badań uznawane
przez Inspekcję Weterynaryjną

Pracujemy 7 dni w tygodniu

NIEZALEŻNE LABORATORIUM

Oferujemy:

- Badania bakteriologiczne wraz z określeniem lekowrażliwości
- Badania mykologiczne
- Badania parazytologiczne
- Badania serologiczne (ELISA, HI, AGP)
- Badania metodą Real Time PCR

14-100 Ostróda, ul. Grunwaldzka 62

tel./fax 89 646 42 34, 89 646 38 55

tel. kom. 601 385 858

e-mail: biolab@biolab.pl, www.biolab.pl

Zakres akredytacji, zatwierdzenia, świadczonych usług
znajdziesz Państwo na naszej stronie internetowej:

www.biolab.pl

SLW BIOLAB

CENY SKUPU **INDYKÓW**

Cena skupu indorów w dniu 6 grudnia 2020 r. wyniosła 4,18 zł/kg, co było więcej o 2 grosze niż tydzień wcześniej, ale o 8 groszy mniej niż miesiąc wcześniej. Rok temu cena skupu indorów była wyższa o 30%. Podobna sytuacja dotyczy cen indyczek. Bardzo niskie są także ceny sprzedaży mięsa i elementów z indyków. Filet z piersi potaniał w ciągu roku o 42,6%, udźce o 24,5%, a skrzydła o 19,6%.

Ceny skupu indyków i sprzedaży mięsa w okresie I-XII 2020 r.

	Skup, zł/kg		Sprzedaż mięsa zł/kg			
	Indory	Indyczki	Filety z piersi indyka	Skrzydła z indyka	Udźce z indyka	Podudzia z indyka
6-XII	4,18	4,06	11,98	4,62	7,51	4,68
29-XI	4,16	4,05	11,82	4,64	7,57	4,65
22-XI	4,16	4,1	11,88	4,60	7,56	4,54
15-XI	4,27	4,09	12,13	4,62	7,77	4,37
08-XI	4,26	4,09	12,20	4,65	7,95	4,39
01-XI	4,31	4,08	12,19	4,61	8,00	4,42
25-X	4,28	4,11	12,33	4,55	7,73	4,42
18-X	4,24	4,12	12,07	4,63	7,75	4,37
11-X	4,28	4,10	12,22	4,55	7,38	4,19
04-X	4,19	4,10	12,67	4,50	7,61	4,35
27-IX	4,25	4,08	12,29	4,50	7,06	4,38
20-IX	4,22	4,07	12,02	4,41	6,90	4,32
13-IX	4,23	4,07	12,10	4,36	6,72	4,06
06-IX	4,29	4,11	12,86	4,58	6,91	4,17
30-VIII	4,24	4,10	12,36	4,40	6,85	4,20
23-VIII	4,27	4,10	12,38	4,35	6,84	4,04
16-VIII	4,34	4,20	12,00	4,36	6,75	3,94
09-VIII	4,41	4,18	12,41	4,43	6,94	4,28
02-VIII	4,45	4,24	12,55	4,68	7,03	4,31
26-VII	4,42	4,26	12,96	4,63	7,07	4,60
19-VII	4,44	4,22	12,92	4,72	7,29	4,42
12-VII	4,42	4,27	13,26	4,66	7,41	4,63
05-VII	4,53	4,26	13,28	4,73	7,32	4,60
28-VI	4,55	4,23	13,28	4,76	7,45	4,80
21-VI	4,57	4,32	13,53	4,83	7,38	4,79
14-VI	4,59	4,30	13,46	4,83	7,42	4,91
07-VI	4,48	4,32	13,32	4,73	7,69	4,79
31-V	4,48	4,33	13,51	4,79	7,46	4,93
24-V	4,54	4,34	13,84	4,77	7,52	4,90
17-V	4,59	4,45	14,29	4,85	7,70	5,08
10-V	4,65	4,52	14,37	4,85	7,86	5,17
03-V	4,77	4,61	15,44	5,01	8,12	5,30
26-IV	4,80	4,71	15,62	4,91	8,88	5,34
19-IV	4,90	4,83	15,06	5,08	8,55	5,51
12-IV	5,14	5,01	16,36	5,38	9,23	5,59
05-IV	5,49	5,26	17,88	5,39	9,63	5,59
29-III	5,58	5,35	18,71	5,40	10,26	5,50
22-III	5,58	5,40	18,82	5,51	10,69	6,19
15-III	5,60	5,42	18,19	5,55	10,30	5,71
08-III	5,58	5,41	18,40	5,40	10,17	5,47
01-III	5,58	5,43	18,60	5,36	9,97	5,49
23-II	5,65	5,44	18,85	5,54	10,35	5,62
16-II	5,69	5,42	18,79	5,62	10,29	5,78
09-II	5,49	5,26	18,96	5,48	9,93	5,46
02-II	5,65	5,51	19,25	5,58	10,23	5,57
26-I	5,71	5,52	19,14	5,50	10,42	5,51
19-I	5,75	5,58	19,16	5,60	10,33	5,43
12-I	5,77	5,62	20,16	5,81	10,17	5,74
05-I	5,91	5,64	20,40	6,11	10,42	5,78

Źródło: Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

WESOŁYCH ŚWIĄT

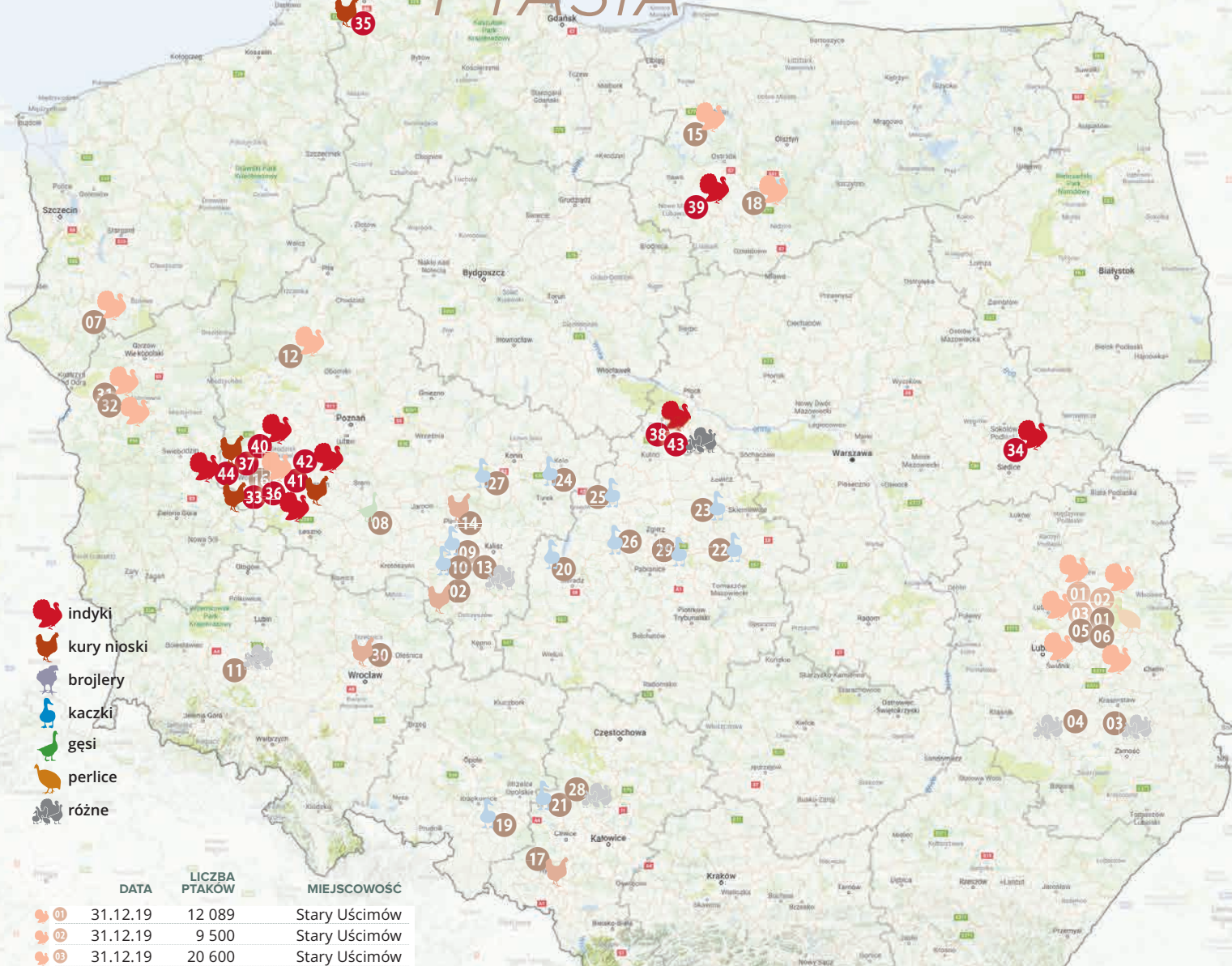
gerczak.pl

GERCZAK
HATCHERY

GRYPA PTASIA

WYSTĘPOWANIE OGNISK
U DROBIU W POLSCE

- indyki
- kury nioski
- brojlerzy
- kaczki
- gęsi
- perlice
- różne

	DATA	LICZBA PTAKÓW	MIEJSCOWOŚĆ
	01 31.12.19	12 089	Stary Uścimów
	02 31.12.19	9 500	Stary Uścimów
	05 31.12.19	20 600	Stary Uścimów
	01 1.01.20	12 900	Stary Uścimów
	02 1.01.20	36 069	Topola Osiedle
	04 4.01.20	36	Wólka Orłowska
	04 4.01.20	43	Olchowiec Kolonia
	05 6.01.20	13 186	Stary Uścimów
	06 6.01.20	24 000	Drozdówka
	07 10.01.20	22 629	Rościn
	08 13.01.20	6 000	Zalesie
	09 15.01.20	19 594	Słaborowice
	10 15.01.20	bd	Ostrów Wlkp.
	11 18.01.20	219	Strupice
	12 23.01.20	37 563	Zapust
	13 23.01.20	161	Radłów
	14 23.01.20	165	Słaborowice
	15 26.01.20	23 351	Rąbity
	16 29.01.20	36 183	Stary Widzim
	17 29.01.20	63	Ruda Koziełska
	18 8.02.20	17 060	Zybułtowo
	19 21.02.20	6 960	Kędzierzyn-Koźle
	20 21.02.20	18 799	Kociołki
	21 21.02.20	49 321	Świbie
	22 22.02.20	12 700	Regny
	23 22.02.20	56 503	Skarłatki

	24 23.02.20	9 046	Barnowiec
	25 26.02.20	4 895	Konopnica
	26 28.02.20	15 220	Kolonia Brużyca
	27 3.03.20	30 183	Stara Ciświca
	28 3.03.20	4372	Radonia
	29 6.03.20	10 338	Łódź
	30 9.03.20	74	Dąbrowica
	31 24.03.20	94 206	Muszkowo
	32 31.03.20	28 938	Muszkowo
13.08.20 Odzyskanie statusu kraju wolnego od wysoce zjadliwej grypy ptaków			
	33 24.11.20	924 000	Wroniawy
	34 2.12.20	117 108	Nakory
	35 4.12.20	176 871	Komiłowo
	36 4.12.20	72 394	Tarnowa
	37 5.12.20	714 000	Kiełpiny
	38 8.12.20	34 272	Sieraków
	39 11.12.20	9 162	Świniarc
	40 14.12.20	12 636	Reklinek
	41 14.12.20	199 106	Wielichowo-Wieś
	42 14.12.20	32 965	Tarnowa
	43 16.12.20	32	Zaborów Stary
	44 16.12.20	30 488	Chobienie

	LICZBA PTAKÓW	LICZBA OGNIISK	W TYM AKTYWNE OGNIISKA
	987 635	19	7
	2 050 348	8	4
	0	0	0
	233 559	11	0
	6 000	1	0
	12 900	1	0
	4 863	5	1

3 295 305

Infografika zawiera informacje o wystąpieniu ognisk ptasiej grypy do dnia **16.12.2020 r.**

Źródło: Główny Inspektorat Weterynarii

Opracowanie: **INDYK POLSKI**

WYSOCE ZJADLIWA GRYPA PTAKÓW

– NIEPOŻĄDANY „PREZENT” W EUROPIE NA KONIEC 2020 ROKU

2020 rok bez wątpienia jest jednym z trudniejszych dla drobiarstwa. Wahające się ceny mięsa drobiowego i jaj, utrudniony handel (spadek obrotów, nadpodaż mięsa na rynku krajowym, ograniczone lub brak możliwości ulokowania mięsa na rynku zagranicznym), kłopoty z transportem, problemy finansowe i utrudnienia w spłacie kredytów – wszystko to spowodowane jest pandemią koronawirusa oraz – na domiar złego – grypą ptaków.

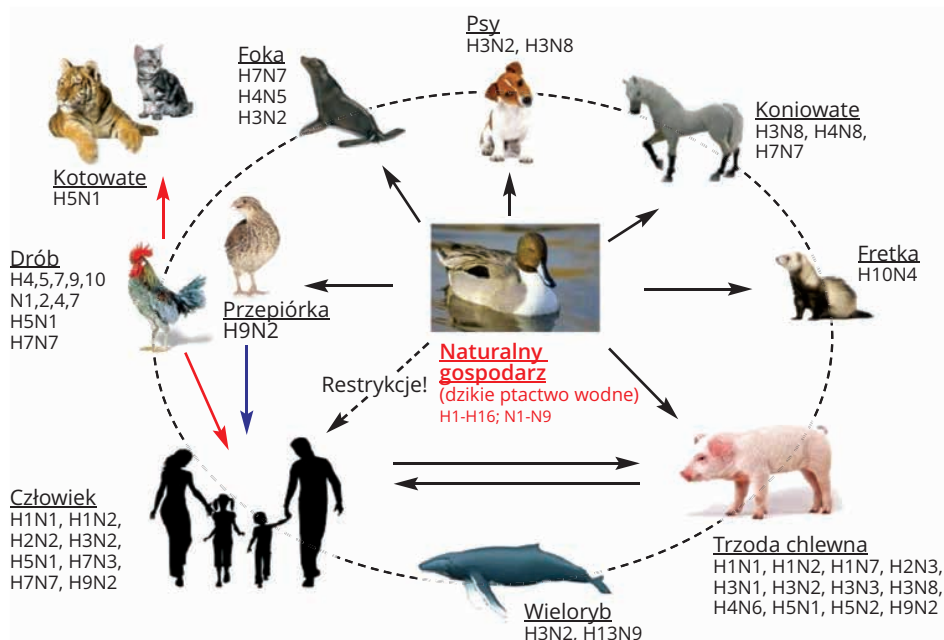
W całej Europie zaczęto notować przypadki wystąpienia ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków. Wirus bardzo szybko rozprzestrzenił się i powoduje wysoką śmiertelność drobiu, co niesie za sobą potężne straty finansowe. Jednakże konsekwencje wystąpienia wirusa grypy ptaków chociażby w jednym gospodarstwie na terenie kraju ponoszą wszyscy producenci ze względu na to, iż nie można eksportować drobiu i produktów pochodzenia drobiarskiego co najmniej z regionu, w którym choroba się pojawiła, ale także (w zależności od umów bilateralnych) z obszaru całego państwa (www.wetgiw.gov.pl). Dobrą informacją jest to, że Państwowy Instytut Weteryna-

ryjny-Państwowy Instytut Badawczy w Puławach udostępnił wyniki analiz genetycznych na temat grypy ptaków, z których jasno wynika, że wirus ten nie wykazuje zagrożenia dla zdrowia człowieka ([hwww.piwet.pulawy.pl](http://www.piwet.pulawy.pl)).

Wirusy grypy mogą pojawiać się u ludzi i u zwierząt oraz występują w trzech typach antygenowych: A, B, C. Na podstawie danych historycznych oraz z punktu widzenia epidemiologicznego, szczególne znaczenie mają wirusy z grupy A, które mogą występować np. u ludzi, trzody chlewnej czy koni (Rys. 1). Izoluje się je także od ptaków: domowych, dzikich, ozdobnych – z czego najwyższą wrażliwość zaobserwowano u kur niosek oraz indyków. Co

ważne, nawet słabo patogenne szczepy wirusa mogą stać się wysoce zjadliwe, a to niesie za sobą poważne ryzyko wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) (Samorek-Salamonowicz i in. 2005). Powszechnie wiadomo, że to dzikie ptactwo wodne jest głównym źródłem wirusów grypy. Podobnie sytuacja wygląda aktualnie w Europie. Na szczęście dla europejskich producentów drobiu, większość ognisk, jak dotąd, miała miejsce właśnie u dzikiego ptactwa. Niemniej jednak wiadomość o pojawianiu się kolejnych ognisk nie sprzyja pozytywnym nastrojom, zwłaszcza w dobie pandemii oraz w okresie Świąt Bożego Narodzenia. Wystąpienie grypy ptaków na fermach komercyjnych odnotowano już w: Belgii, Chorwacji, Danii, Francji, Irlandii, Niemczech, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Polsce oraz na Ukrainie (www.chp.gov.hk).

Wirus grypy ptaków stanowi potencjalne zagrożenie pandemiczne, gdyż istnieje możliwość skutecznego rozprzestrzenienia się go na ludzi, a następnie z człowieka na człowieka – w bardzo szybkim tempie! Z pandemią możemy mieć do czynienia, jeśli: ludność nie posiada wcześniej nabytej oporności na dany szczep wirusa,

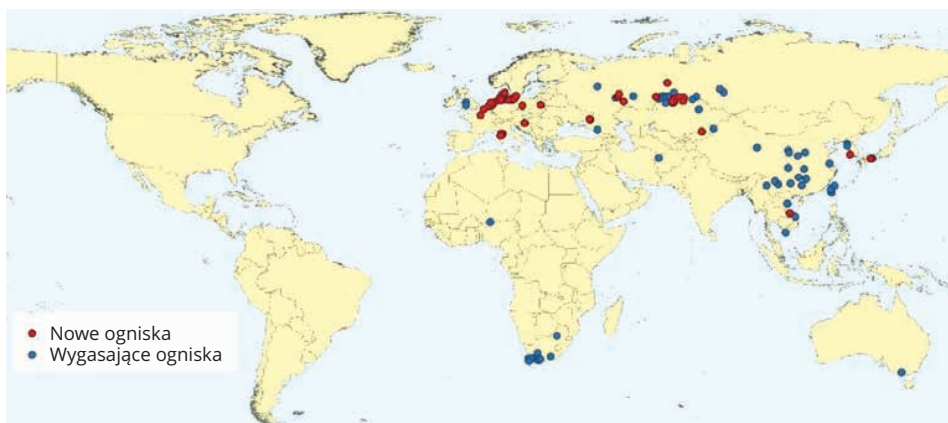

Rys. 1. Rezerwuuar wirusów grypy. Odnotowano przypadki wzajemnego przenoszenia wirusa grypy między ludźmi a trzodą chlewną oraz bezpośrednie przenoszenie wirusa z ptaka na człowieka (Kim i in. 2016)

wirus wywołuje poważne zachorowania wśród ludzi, wirus jest w stanie skutecznie przenosić się z człowieka na człowieka, powodując duże ogniska zachorowań (Koutsakos i in. 2019).

Od 1997 roku wykrywane są regularnie zakażenia u ludzi wirusami grypy ptaków. Jest to z pewnością efektem tego, że nadzór oraz możliwości diagnostyczne w laboratoriach uległy zdecydowanej poprawie na całym świecie. Jednak również dlatego, że w produkcji drobiarskiej zmieniły się praktyki utrzymania ptaków, co zwiększyło potencjalnie możliwość rozprzestrzeniania się chorób odzwierzę-

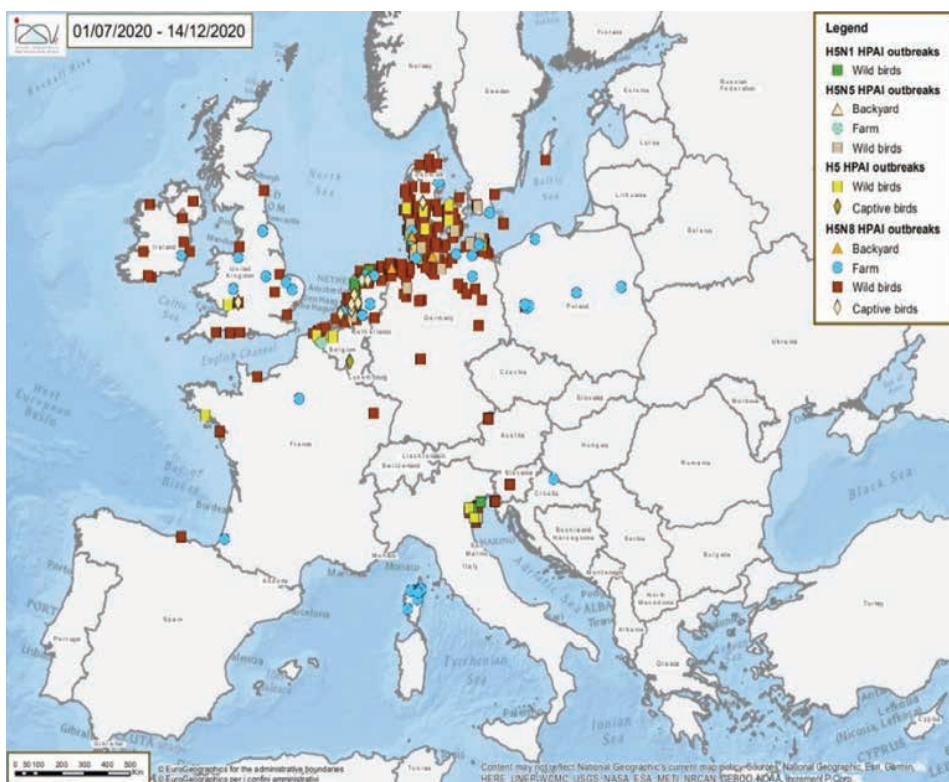
cych. Niezależnie, czy do zakażeń u ludzi doszło na skutek wirusa wysoce zjadliwej grypy ptaków, czy wirusa o niskiej zjadliwości, choroba mogła mieć różny przebieg – od łagodnego do kończącego się śmiercią. Jednak badacze są zgodni: wirusy H5N1 i H7N9 wywołały największą liczbę przypadków choroby u ludzi oraz charakteryzowały się najcięższym przebiegiem (Uyeki i in. 2019). W Tabeli 1 zamieszczono potwierdzone przypadki wirusa grypy ptaków (H5N1) u ludzi w ciągu ostatniej dekady. W 2020 r. odnotowano jeden przypadek wystąpienia wirusa grypy ptaków (H5N1) u ludzi w Laos (13.10.2020 r.) (www.who.int/flu/seasons). W Tabeli 2 podano przypadki wystąpienia wirusa wysoce zjadliwej grypy ptaków u drobiu oraz dzikiego ptactwa w ciągu ostatnich 6 miesięcy na całym świecie.

Rys. 2. Ogniska grypy ptaków na świecie w okresie od 13.11.2020 do 04.12.2020 r. W tym czasie zgłoszono 55 nowych ognisk (czerwone kropki na mapie) u drobiu, w 13 krajach Azji i Europy. Niebieskie kropki na mapie oznaczają istniejące już ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków na świecie (<https://www.oie.int/>)

Tab. 1. Potwierdzone przypadki wystąpienia wirusa grypy ptaków (H5N1) u ludzi na całym świecie w ciągu ostatniej dekady W nawiasach podano przypadki śmiertelne. Dane z 14.12.2020 r. (www.who.int/flu/seasons; www.chp.gov.hk)

Kraj	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
Bangladesz	0 (0)	2 (0)	3 (0)	1 (1)	0 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	7 (1)
Kambodża	1 (1)	8 (8)	3 (3)	26 (14)	9 (4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	47 (30)
Kanada	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)
Chiny kontynentalne	2 (1)	1 (1)	2 (1)	2 (2)	2 (0)	6 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 (6)
Egipt	29 (13)	39 (15)	11 (5)	4 (3)	37 (14)	136 (39)	10 (3)	3 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	269 (93)
Indonezja	9 (7)	12 (10)	9 (9)	3 (3)	2 (2)	2 (2)	0 (0)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	38 (34)
Laos	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	1 (0)
Nepal	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	0 (0)	1 (1)
Wietnam	7 (2)	0 (0)	4 (2)	2 (1)	2 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 (7)

Rys. 3. Mapa wystąpienia przypadków choroby w Europie między 01.07.2020 a 14.12.2020 (www.izsvenezie.com)

Sytuacja zdecydowanie pogarsza się w Europie (Rys. 2; Rys. 3) – wzrasta liczba ognisk choroby u drobiu. Francja aż do początku grudnia 2020 r. była państwem cieszącym się niezarejestrowanym ani jednym przypadkiem wystąpienia wirusa wysoce zjadliwej grypy ptaków. Niestety 05.12.2020 r. doszło do zakażenia wirusem w gospodarstwie liczącym 6000 sztuk kaczek. W Polsce odnotowano już sześć ognisk choroby w trzech województwach: pomorskim, wielkopolskim i mazowieckim. Straty szacuje się na ponad 2 mln sztuk ptaków. W Niderlandach utylizowano dziesiątki tysięcy ptaków, ale najnowsze ogniska dotyczą głównie mniejszych gospodarstw. W Wielkiej Brytanii wprowadzono strefę zapobiegania ptasiej grypie oraz nowe środki w zakresie utrzymania ptaków (obowiązujące od 14.12.2020 r.). Ptaki będą utrzymywane w pomieszczeniach inwentarskich w celu ograniczenia ryzyka kontaktu z dzikim ptactwem

TWÓJ PARTNER W BIOASEKURACJI

Poznaj gamę produktów Agro-Trade

Preparaty myjące

- AMPHOKAL
- PL-56
- AREACLEAN

Preparaty dezynfekcyjne

ALDEKOL DES®03
Przebadany i zarejestrowany.
Skutecznie zwalcza ptasią
grypę.

Urządzenia do zamgławiania

Zamgławiacze Elektryczne **Zamgławiacze Termiczne:**
ULV: Od TF 34 do TF 160 HD.
Nebula, Neburator, Unipro,
Seria U.

Myjki wysokociśnieniowe

CERTYFIKOWANE BEZPIECZNE

Insektycydy

DRAKER

RADIKAL

CY10

ALL 1

Preparaty na gryzonie

MURIN PASTA
EXTREME

VENIM MIX

VENIM PASTA

Tab. 2. Przypadki wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków na całym świecie w ciągu ostatnich 6 miesięcy. Dane z 14.12.2020 r. Na czerwono zaznaczono najnowsze przypadki wystąpienia choroby (www.chp.gov.hk; www.izsvenezie.com)

Kraj/obszar	Drób		Dzikie ptactwo	
	Podtyp	Data ostatniego odnotowanego przypadku	Podtyp	Data ostatniego odnotowanego przypadku
Australia	H7N7	25.08.2020	-	-
Belgia	H5N8	08.12.2020	H5N8	14.12.2020
Bułgaria	H5N8	18.06.2020	-	-
Chorwacja	H5N8	21.11.2020	-	-
Dania	H5N8	09.12.2020	H5N5, H5N8	14.12.2020
Egipt	H5N1	endemia	-	-
Francja	H5N8	05.12.2020	H5N8	09.12.2020
Niemcy	H5N8	03.12.2020	H5N8	11.12.2020
Węgry	H5N8	08.06.2020	-	-
Indie	H5N1	02.06.2020	H5N1	03.06.2020
Indonezja	H5N1	endemia	-	-
Iran	-	-	H5N8	29.11.2020
Irlandia	H5N8	11.12.2020	H5N8	13.12.2020
Izrael	H5N8	12.12.2020	H5N8	13.12.2020
Włochy	-	-	H5N1, H5N5, H5N8	12.12.2020
Japonia	H5N8	18.11.2020	-	-
Kazachstan	nie potwierdzono podtypu wirusa	16.11.2020	nie potwierdzono podtypu wirusa	16.09.2020
Korea	H5N8	05.12.2020	H5N8	06.12.2020
Laos	H5N1	13.11.2020	-	-
Chiny kontynentalne	-	-	H5N8	29.11.2020
Niderlandy	H5N8	09.12.2020	H5N8	09.12.2020
Norwegia	-	-	H5N8	14.12.2020
Filipiny	H5N6	22.09.2020	-	-
Polska	H5N8	08.12.2020	H5N8	14.12.2020 (u gęsi zbożowej)
Rosja	H5N8	24.11.2020	H5N8	27.10.2020
Słowenia	-	-	H5N8	14.12.2020
Południowa Afryka	H5N8	24.07.2020	-	-
Hiszpania	-	-	H5N8	27.11.2020
Szwecja	H5N8	18.11.2020	H5N5, H5N8	09.12.2020
Tajwan	H5N5	29.09.2020	-	-
Wielka Brytania	H5N8	11.12.2020	H5N8	13.12.2020
Ukraina	serotyp H5	14.12.2020	-	-
Wietnam	H5N1 i H5N6	01.10.2020	-	-

(www.wattagnet.com). Oznacza to, że wszyscy hodowcy w Anglii (niezależnie od tego, czy posiadają stada handlowe, czy tylko kilka ptaków w chowie przydomo-

wym) są zobowiązani do utrzymania ptaków w budynkach (www.portalhodowcy.pl). Wprowadzone restrykcje dotyczą w równym stopniu wszystkich producen-

tów drobiu niezależnie, czy stado jest niewielkie, czy liczy kilkadziesiąt tysięcy ptaków, gdyż pojawienie się ogniska ptasiej grypy nawet w małym gospodarstwie wiąże się z takimi samymi konsekwencjami dla branży drobiarskiej, jakoby odnotowano chorobę na fermie komercyjnej (www.gov.uk).

Sytuacja epidemiologiczna w Europie jest na bieżąco aktualizowana i co kilka dni notowane są nowe przypadki HPAI u dzikiego ptactwa oraz drobiu w Niemczech, Niderlandach, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Danii, Belgii, Szwecji, Słowenii, Polsce, Francji, Chorwacji, Włoszech i Hiszpanii.

PODSUMOWANIE

Branża drobiarska znajduje się w czołówce najprężniej rozwijających się branż sektora rolno-spożywczego w naszym kraju oraz w Unii Europejskiej. Żniwo pandemii koronawirusa oraz powrót wysoce zjadliwej grypy ptaków do Polski i Europy wiąże się z poważnymi stratami ekonomicznymi dla producentów drobiu – użycie całych stad, spadek ceny rynkowej mięsa i jaj, zachwianie równowagi podaży i popytu, nadwyżka produkcji w kraju, a następnie spowolnienie rosnącej produkcji mięsa drobiowego, utrudniony eksport, dodatkowe restrykcje, utrata rynków zbytu. Zanim kraj zostanie uznany za wolny od grypy ptaków, muszą upłynąć 3 miesiące po stwierdzeniu ostatniego przypadku choroby.

Jak podaje EFSA (Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności) powrót ptasiej grypy do Europy nie powinien być dużym zaskoczeniem. W okresie letnim w Rosji i Kazachstanie odnotowano wystąpienie ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków, co skłoniło EFSA do ostrzeżenia producentów drobiu przed zagrożeniem, gdy ptaki zaczną migrować. Doświadczenie powinno nas nauczyć, że w chwili, kiedy gdzieś na świecie krąży wirus grypy ptaków, nie można czuć się całkowicie wolnym od niego. Zwłaszcza, że dla ptaków dzikich, wędrownych nie ma żadnych granic... (www.wattagnet.com, M. Clements) ■

Wesołych Świąt!

Przepis na sukces:

Pisklęta. Kompetencje. Kartzfehn.

Jakość Premium.

Własne stada rodzicielskie w Niemczech.

Osobista obsługa.

Indywidualne doradztwo
Seminaria / Szkolenia

Przełomowe badania.

Własne fermy testowe.

Moorgut Kartzfehn Turkey Breeder GmbH
Kartz-v.-Kameke-Allee 7 26219 Bösel · Niemcy
Tel. 04494 88 188 · www.kartzfehn.de

14 WSKAZÓWEK

JAK UTRZYMAĆ BEZPIECZEŃSTWO BIOLOGICZNE NA FERMIE

Bioasekuracja to bardzo cenna inwestycja dla producentów drobiu.

Dobrze opracowany program bezpieczeństwa biologicznego jest niezbędny w każdym gospodarstwie, gdyż jest to jedna z kluczowych metod zapobiegania chorobom zakaźnym w stadzie. Zwłaszcza że to ludzie uważani są za najważniejsze źródło szerzenia się chorób na gospodarstwie (np. na skutek zanieczyszczonej odzieży, obuwia czy sprzętu) (Rys. 1). Dlatego też pracownicy powinni być szkoleni i uświadamiani jak ważne jest przestrzeganie zasad bioasekuracji. Poultry International zaleca wdrożenie następujących 14 podstawowych zasad bioasekuracji, które mogą pomóc w utrzymaniu zdrowego stada i nieprzerwanej produkcji:

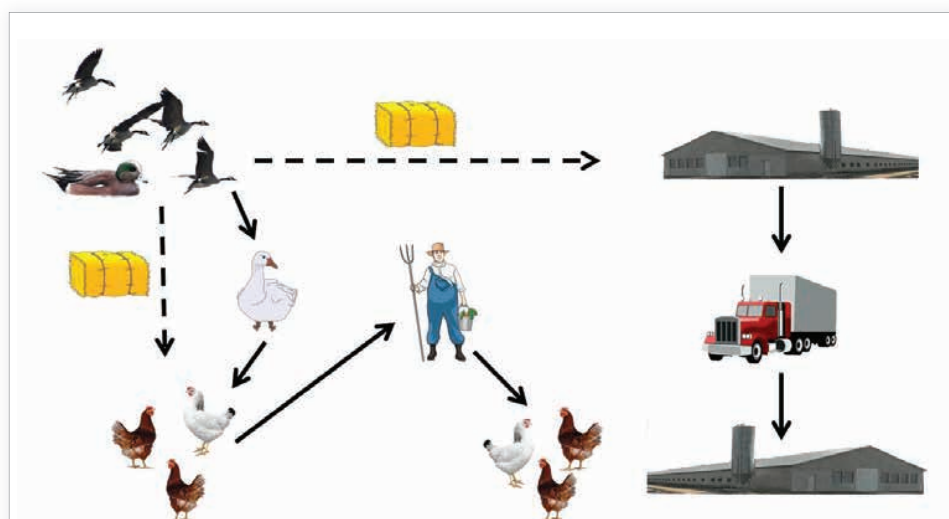
1. Zawsze należy przestrzegać zasady wieku: odwiedzaj młodsze ptaki przed starszymi i nigdy nie idź w odwrotnym kierunku.

2. Należy prowadzić dziennik, w którym zapisywane są dane osoby wchodzącej na teren fermy oraz mającej kontakt z ptakami (kiedy i gdzie) – zwłaszcza jeśli w odwiedzanym stadzie została zdiagnozowana choroba.

3. Ograniczyć wszelki ruch pojazdów na teren gospodarstwa, należy go uprzednio umyć i zdezynfekować.

4. Stosowanie odzieży i akcesoriów ochronnych. Przebywając na fermie wszystkie przedmioty osobiste powinny być pozostawione na wejściu po to, aby minimalizować wprowadzenie czynników chorobotwórczych do odwiedzanego stada.

5. Zalecane jest, aby przemieszczając się między budynkami gospodarskimi stosować obuwie z przeznaczeniem dla konkretnego budynku.

Rysunek 1.

Bioasekuracja oraz właściwe zrozumienie wszystkich zasad obowiązujących na fermie mogą uchronić stado przed wirusem grypy ptaków

To **ŁUDZIE** uważani są za najważniejsze źródło szerzenia chorób na gospodarstwie, dlatego tak ważne jest przestrzeganie wszystkich zasad bezpieczeństwa biologicznego na gospodarstwie. Powyższy rysunek opracowany przez PIWet Puławy (01.12.2020) ukazuje drogi szerzenia zakażeń na fermie

6. Maty dezynfekcyjne jako podstawa na każdej fermie.

7. Należy upewnić się, że wszyscy pracownicy znają i właściwie rozumieją procedury bioasekuracji.

8. Zasady dotyczące bezpieczeństwa biologicznego powinny być jasno określone i dostępne dla wszystkich osób przebywających na fermie.

9. Lokalne miejsca mogą być źródłem zanieczyszczeń krzyżowych.

10. Pracownicy powinni unikać kontaktu z innymi ptakami – zwłaszcza z ptactwem dzikim.

11. Nie zaleca się wzajemnej wymiany sprzętu i maszyn między gospodarstwami (zwłaszcza podczas odchowu ptaków).

12. Stosowanie odpowiedniej dezynsekcji – skuteczne zwalczanie owadów oraz deratyzacji – zwalczanie gryzoni.

13. Nie wolno dopuścić do sytuacji, w której zwierzęta domowe, inne zwierzęta gospodarskie lub dziko żyjące dostały się na bezpośredni teren fermy lub do samego kurnika.

14. Drzwi od budynków inwentarskich powinny być zamknięte na klucz.

Obserwacja stada, regularne dogłębne oglądanie ptaków, właściwe reagowanie na dostrzeżone zmiany w stadzie, przestrzeganie zasad bioasekuracji, zachowanie szczególnego bezpieczeństwa, znajomość procedur – mogą uchronić gospodarstwo przed chorobą zakaźną. Bioasekuracja odgrywa szczególne znaczenie zwłaszcza, że w Polsce odnotowano już dwa przypadki wystąpienia grypy ptaków w stadzie. ■

S. Carlton

www.poultryinternational-digital.com

Opracowanie:
Sara Dzik

Diagnostyka
laboratoryjna chorób
drobiu i innych
zwierząt

Skontaktuj się z nami:

+48 71 325 25 14
info@agrovvet.pl
www.agrovvet.pl

AGRO-VET

Laboratorium Weterynaryjne
ul. Kuropatwia 2
51-419 Wrocław

AGRO-VET

LABORATORIUM
WETERYNARYJNE

- Bakteriologia kliniczna
- Badania na potrzeby Inspekcji Weterynaryjnej
- Diagnostyka serologiczna
- Mikrobiologia żywności
- Diagnostyka PCR

Laboratorium Agro-Vet spełnia wymagania
polskiej normy **PN EN ISO/IEC 17025:2018-02**

WPŁYW ANTYBAKTERYJNYCH ŚRODKÓW PASZOWYCH NA WYDAJNOŚĆ DROBIU

Antybiotyki to naturalne i wtórne produkty metabolizmu mikroorganizmów działające wybiórczo w niskich stężeniach i wpływające na struktury komórkowe, a także procesy metaboliczne innych mikroorganizmów, hamując ich wzrost i podziały. Stosowane są podczas leczenia wszelkich zakażeń bakteryjnych oraz w celach profilaktycznych, aby zapobiegać takim zakażeniom.

Antybiotyki zaczęto stosować w żywieniu zwierząt w latach 50-tych XX wieku, a w Polsce 20 lat później. Pierwszy antybiotyk – penicylinę zatwierdzono Dyrektywą Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej 23 XI 1970 r., a potem zaczęto dodawać do pasz skuteczniejsze w działaniu tetracykliny w tym awoparcynę, monenzynę, flawomycynę, salinomycynę, spiromycynę, tyrozynę, wirginiamycynę i cynk-bacytracynę. Antybiotyki te stosowano w paszach dla drobiu mięsnego i innych zwierząt rzeźnych, nie mogły być stosowane w medycynie ludzkiej, gdyż kumulując się w mięsie i jajach, mogły powodować powstawanie oporności na bakterie.

Zasadniczym celem stosowania antybiotyków była dbałość o równowagę mikrobiologiczną w jelitach zwierząt poprzez ograniczenie rozwoju niekorzystnych mikroorganizmów i ich toksyn, co umożliwiało osiągnięcie dużych przyrostów ich masy ciała i lepsze wykorzystanie paszy, przy ograniczonej emisji metanu i amoniaku, lepszym wykorzystaniu fosforu i mniejszej wrażliwości na kokcydiozę. Dodawane do pasz antybiotyki stały się antybiotykowymi stymulatorami wzrostu (ASW), a stosowane profilaktycznie – zapobiegały bakteryjnym zakażeniom. Po okresie bardzo dobrych wyników produkcyjnych okazało się jednak, że stosowane jako ASW, powodują wzrost lekooporności patogennych

bakterii. Określenie AWS jest u nas bardziej znane pod skrótem „AGP” (Antybiotykowe Promotory Wzrostu – z angielskiego Antibiotics Growth Promotor”).

W 1997 r. Komisja Europejska opublikowała raport dotyczący zagrożeń związanych z paszowymi antybiotykami. W związku z narastającą lekoopornością, 1 stycznia 1999 r. wycofano z użycia cynk-bacytracynę, spiromycynę, wirginiamycynę i fosforan tyrozyny, a 1 stycznia 2006 r. – wszedł całkowity zakaz stosowania ASW w żywieniu zwierząt.

Zakazy stosowania w paszach tego typu dodatków wpłynęło na pogorszenie wykorzystania paszy, zmniejszenie przyrostów masy ciała drobiu, większą jego zachorowalność związaną z przewodem pokarmowym. Konieczne stało się podjęcie działań zmierzających do wyeliminowania negatywnych skutków wycofania ASW z żywienia poprzez poprawę dobrostanu zwierząt, lepsze programy profilaktyczne, optymalne żywienie i stosowanie alternatywnych dodatków paszowych, takich jak mikroelementy, olejki eteryczne bądź ekstrakty z roślin. Okazało się, że cynk i miedź w połączeniu z selenem, działają

przeciwzapalnie i obniżają udział padnięć kurcząt zakażonych kolibakteriozą. Alternatywą dla ASW jest też włókno będące pokarmem dla „dobrych” bakterii oraz immunoglobuliny zaprogramowane przeciwko konkretnym patogenom. Optymalną florę mikrobakteryjną w przewodzie pokarmowym można uzyskać żywiąc drób paszą pokrywającą jego potrzeby fizjologiczne oraz zapewniającą udział wysoko przyswajalnych składników i minimalizującą ilość substancji antyżywnościowych oraz zapewnić dodatek np. enzymów paszowych.

W żywieniu drobiu podobnie jak ASW działają probiotyki, prebiotyki i zakwaszacze. Probiotyki są korzystnymi bakteriami z rodzaju m.in. *Bacillus*, namnażając się w przewodzie pokarmowym, obniżają jego pH i wytwarzają np. kwas mlekowy. Są one pożywką dla pożytecznych bakterii bądź też dostarczają substancji wiążących się z bakteriami patogennymi. Zakwaszacze obniżają pH środowiska do pozio-

mu korzystnego dla „dobrych” bakterii, a zbyt niskiego dla patogennych. U drobiu dobre rezultaty daje stosowanie ekstraktów roślinnych – lebiodki, pieprzu czy imbiru – poprawiających odporność organizmu. Istnieją dodatki paszowe zastępujące antybiotyki i stymulatory wzrostu, które jednak trzeba umiejętnie stosować.

Uważa się, że zastosowanie inuliny jest możliwą alternatywą dla antybiotyków stosowanych w paszach choć wykorzystaniu jej w praktyce towarzyszą technologiczne problemy. Rozdrobniona mieszanka pełnotłustej śruty sojowej i inuliny okazała się bardzo obiecującą paszą skarmianą w okresie starterowym młodymi indykami.

Inulina jest naturalnym prebiotykiem, który stymuluje wzrost korzystnej mikroflory jelit, poprawiając odporność organizmu. Obniża poziom cholesterolu i trójglicerydów we krwi. Reguluje pracę układu pokarmowego, przeciwdziałając zapaleniom, wrzodom i nowotworom. Obniża glikemię

po posiłku, ułatwia zmniejszenie masy ciała oraz poprawia przyswajanie minerałów. Inulina – to funkcjonalny składnik żywności o wielokierunkowym działaniu prozdrowotnym.

Jednak jak sugerują wyniki badań na myszach opublikowane w czasopiśmie „Cell” (2018), inulina, pozyskiwana np. z cykorii, dodawana do przetworzonych pokarmów ubogich w błonnik, może negatywnie wpływać na zdrowie pacjenta i przyczyniać się do zwiększonego ryzyka zachorowania na nowotwory wątroby.

Niektóre prebiotyki, takie jak inulina, mogą mieć korzystny wpływ na poziom zootechnicznych cech (przyrosty masy ciała, wykorzystanie paszy) szczególnie młodych ptaków – w tym indyków. Z teoretycznego punktu widzenia ten prebiotyk nie charakteryzuje się wysoką wartością energii przemiennej, ale może mieć wartość energetyczną regulującą procesy fizjologiczne mikroflory jelit.

49-318 Skarbimierz Osiedle ul. Parkowa 7
tel./fax 77 402 94 60, 402 94 80
e-mail: agremo@agremo.pl

URZĄDZENIA MAGAZYNÓW ZBOŻOWYCH

URZĄDZENIA MIESZALNI PASZ

www.agremo.pl

ŻYWIENIE DROBIU PEŁNOTŁUSTYMI ZIARNAMI SOI

Przetwarzanie paszy może mieć korzystny wpływ na wydajność drobiu. Huyghebaert i Maertens (2005) z badawczego ośrodka

nie przed przystąpieniem do technologii dwuetapowego przetwarzania.

„Czysta” inulina jest znana ze swojej małej sypkości przy dużej zdolności do koagulacji, co niekorzystnie wpływa na stosowanie jej w produkcji pasz. Dlatego

dzionej na rynek pasz pod nazwą „Innofiber”. Ośrodek badawczy w Melle (Belgia) poproszono o określenie wartości odżywczej tego nowego produktu w porównaniu z kontrolną mieszanką „Forta+glukoza: 3/1” stosowaną w paszy starter i zawierającej 8% inuliny, wykorzystywaną w żywieniu kurcząt brojlerów i indycząt.

Świeżo wylęgnięte kogutki brojlery i indorki objęto zootechnicznym doświadczeniem podzielonym: na 2 eksperymenty w 6 powtórzeniach, utrzymując w każdym z 12 kójców po 34 kogutki brojlery Ross-38 lub 34 indorki BUT 9, przy łącznej liczbie 816 badanych ptaków.

Przedstawiony w tabeli 1 skład pasz odpowiadał potrzebom żywieniowym obu gatunków drobiu w okresie starterowym i różnił się tylko niektórymi składnikami.

- **Pasza 1** – kontrolna z udziałem 8% mieszanki forta+glukoza w stosunku 3:1.
- **Pasza 2** – stanowiła mieszankę innofiber z udziałem 8% mieszanki forta z inuliną w stosunku 3:1.

Tab. 1. Składniki odżywcze w starterze dla kogutków brojlerów i indorków

(van der Sluis 2007)

Składniki paszowe w starterze, %	Kogutki brojlery 1-14 dni	Indorki 1-28 dni
Pszenica	20,29	28,61
Żółta kukurydza	15,00	10,00
Śruta sojowa-48	23,72	44,48
Innofiber lub „Forta+glukoza”	8,00	8,00
Soja HF	4,00	1,50
Tłuszcz zwierzęcy R	3,32	2,74
Surowy olej sojowy	1,50	-
CaCO ₃	0,64	0,66
D-Ca fosfat H ₂ O	1,40	2,12
NaCl	0,28	0,29
Fitaza R	0,02	0,025
NaHCO ₃	0,12	-
L-lizyna HCL	0,29	0,08
DL-metionina	0,22	0,34
L-treonina	0,12	0,03
NSP-enzym	0,02	0,01
Premiks witaminowy & treonina	1,00	1,10
Suma	100,00	100,00
Składniki odżywcze		
EM, MJ/kg	12,30	10,91
C białko, %	21,00	28,5
D-lizyna, %	1,50	1,41
D-SAA, %	0,80	1,01
D-treonina, %	0,75	0,92
Ca, %	0,95	1,21
Pav., %	0,45	0,61
Na+KCL, meq*/kg	237	325
C18:2, %	2,93	1,13

* meq - gramorównoważnik – jednostka masy niezalecana przez IUPAC, ale niekiedy jeszcze używana, zwłaszcza w chemii analitycznej

w Melle w Belgii stwierdzili, że dwuetapowa obróbka nasion pełno tłustej soi miała istotnie korzystny wpływ na poziom energii przemiennej i strawność tłuszczu. Stwierdzili, że wartość odżywczą nasion soi można zwiększyć przez jej częściowe odłuszcze-

konsorcjum paszowe Danis-Orafti opracowało drobno rozdrobnioną mieszankę o nazwie „Forta”, składającą się z częściowo odłuszczonych i dwuetapowo przetworzonych nasion pełnotłustej soi zmieszanych z inuliną w stosunku 3:1 i wprowa-

GŁÓWNE ULEPSZENIA

Z badań wynika, że w przypadku kogutków brojlerów (Tabela 2) zastąpienie paszy kontrolnej inną – alternatywną – znacznie poprawiało przyrosty masy ciała (+8,4%) w wieku 14 dni, podczas gdy nie powodowało większych różnic (2,1%) w spożyciu paszy.

Zastąpienie w grupie kontrolnej alternatywną paszą znacznie poprawiło jej wykorzystanie (6,7%) w starterowym okresie. Pasza nie wpływała na jednorodność brojlerów jedynie różnicowała zawilgocone ściółki.

U piskląt indorków zastąpienie paszy kontrolnej jej alternatywą spowodowało znacznie zwiększenie masy ciała (+3,8%) w wieku 28 dni (Tabela 3), a nie zmieniając stopnia wyrównania ptaków w 12 przedziałach. Spożycie paszy nie wykazało istotnej różnicy (<1%) między dwiema grupami, ale zastąpienie paszy kontrolnej – alternatywną spowodowało znaczną poprawę jej wykorzystania (4,0%) w okresie

**RENOMOWANY
DOSTAWCA
OLEJU
SOJOWEGO**

Dystrybucja: Ampol-Merol Sp. z o.o.
ul. Mikołaja z Ryńska 28a, 87-200 Wąbrzeźno
tel. +48 56 688 48 00, www.ampol-merol.pl

Wesołych
i pełnych refleksji

Świąt
BOŻEGO NARODZENIA

oraz zdrowia, szczęścia i sukcesów
w Nowym Roku

życzą
Zarząd i Pracownicy
Ampol-Merol Sp. z o.o.

www.bigdutchman.pl

GLADIATOR

Karmidło do odchowu i tuczu indyków

Najnowsze karmidło firmy Big Dutchman doskonale spełnia wymagania nowoczesnego systemu zadawania paszy.

- | przeznaczone dla indyków do 25 kg
- | mocowanie z otworami – lepsza higiena, dokładniejsze czyszczenie
- | 4-ramienny gril – stabilne karmidło, dobre oświetlenie misy
- | zaokrąglony brzeg misy – minimalne straty paszy
- | precyzyjne ustawienie poziomu zasypu paszy
- | zatrzaskowa konstrukcja – łatwy montaż i demontaż
- | niewielki nakład pracy przy zmianie i czyszczeniu misy

Big Dutchman.

Naszym Klientom i Partnerom
dziękujemy za współpracę,
wszystkim Hodowcom życzymy
radosnych Świąt Bożego Narodzenia
oraz pomyślności w Nowym Roku.

starterowym przy braku wpływu na udział padnięć i brakowań.

Porównując oba doświadczenia uważano, że wpływ alternatywnej diety był mniej wyraźny u indorków niż u kogutków brojlerów. Wynika to z połączenia różnic w składzie „tłuszczu i pszenicy” w paszy, lepkości jelitowej i bakteryjnej kolonizacji jelit.

KORZYSTNY WPŁYW NA JELITA

Wyraźnie lepsze wykorzystanie energii przemienne było z paszy 2, które wzrosło o 0,82 MJ/kg u kurcząt brojlerów, a o 0,43 MJ/kg u indorków, jeżeli nie ograniczano w dawce udziału białka i aminokwasów.

Teoretyczny, średni udział energii metabolicznej pochodzącej z glukozy wynosi z 0,3 MJ/kg paszy zawierającej 2% glukozy (pasza 1, EMn = 14,6 MJ/kg). Natomiast w paszy 2 z udziałem inuliny lepsze wykorzystanie EMn wyniosło: 1,12 MJ/kg przez kogut-

Tab. 2. Wpływ żywienia na zootechniczne cechy kogutków brojlerów

(van der Sluis 2007)

Pasza	Masa ciała w g; 1 dzień		Dzienny przyrost masy ciała, g	Dzienne spożycie paszy, g	Wykorzystanie paszy
	1 dzień	14 dzień	1-14 dni		
1 kontrolna	48,0	488,0	32,4	42,3	1,348
2 alternatywna	48,0	529,0	34,4	43,2	1,258

Tab. 3. Wpływ żywienia na zootechniczne cechy indorków (van der Sluis 2007)

Pasza	Masa ciała w g; 1 dzień		Dzienny przyrost masy ciała, g	Dzienne spożycie paszy, g	Wykorzystanie paszy
	1 dzień	14 dzień	1-14 dni	1-28 dni	
1 kontrolna	56,0	934,0	31,3	45,2	1,441
2 alternatywna	55,4	965,0	32,5	44,9	1,384

ki brojlery, a 0,73 MJ/kg – przez indorki. Zatem udział energii przemiennej z „inuliny” wpływającej na fizjologię jelit, kolonizację ich drobnoustrojami, stan zapalny i interakcje – był znacznie wyższy od teoretycznego udziału energii przemiennej pocho-

dzącej z glukozy (0,3 MJ/kg). Na tej podstawie można wywnioskować, że żywienie drobiu alternatywną paszą w okresie starterowym, może być bardzo obiecujące ze względu na jej korzystny wpływ na fizjologię układu pokarmowego ptaków. ■

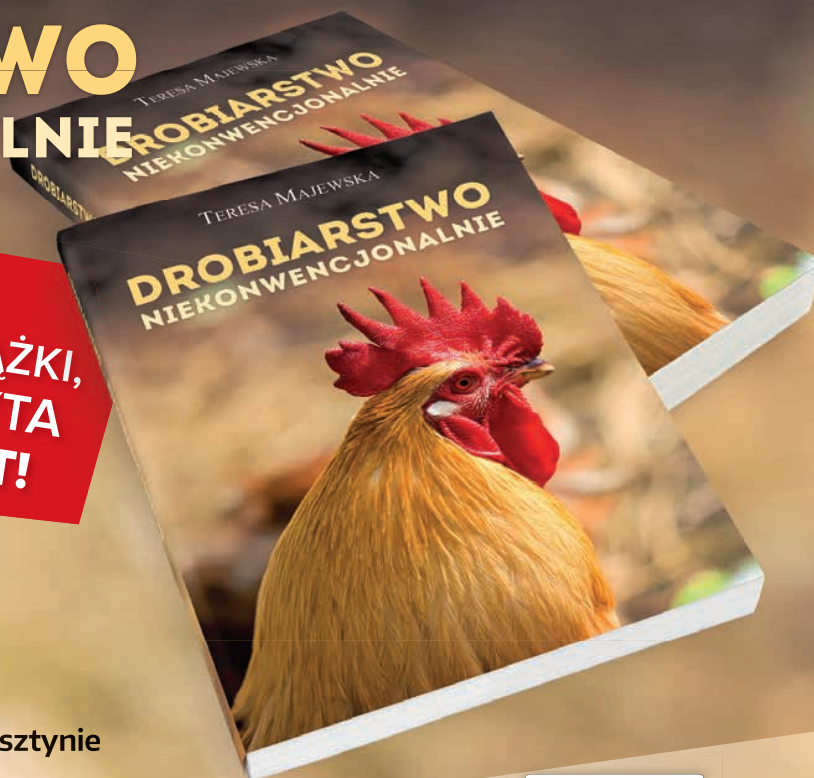
DROBIARSTWO NIEKONWENCJONALNIE

DRUGIE WYDANIE KSIĄŻKI, O KTÓRĄ PYTA CAŁY ŚWIAT!

TERESA MAJEWSKA

Profesor Katedry Drobiarstwa, UWM w Olsztynie

www.sklep.portalhodowcy.pl

tel. kom. 501 937 987

sklep internetowy: sklep.portalhodowcy.pl

KATALOG FIRM PASZOWYCH

XI EDYCJA

Nowość
unikalny raport o:
**ŚWIATOWEJ,
EUROPEJSKIEJ
I KRAJOWEJ
PRODUKCJI PASZ**

Format: 164 x 239 mm
Objętość: 336 str.
Rok wydania: 2019

**CZYTELNA I RZETELNA INFORMACJA
O FIRMACH PRODUKUJĄCYCH ŁĄCZNIE
W CIĄGU ROKU 11 MLN TON PASZ**

PONAD 500 FIRM

związanych z branżą paszową działających na polskim rynku

KATALOG ZAWIERA:

- firmy branży paszowej/producenci i dystrybutorzy
- zrzeczenia branżowe
- firmy hodowlano-nasienne
- firmy oferujące urządzenia do przygotowywania, transportu i przechowywania pasz
- laboratoria oceny pasz
- giełdy rolno-spożywcze/informacje rynkowe/bilansowanie pasz
- systemy jakości w branży paszowej
- terminologię stosowaną w przemyśle paszowym

Cena: **70 PLN**, dla prenumeratorów: **0 PLN**

SZYBKO I PRECYZYJNIE DOTRZESZ DO POSZUKIWANYCH FIRM.

Wyróżnione indeksy:

– mieszanki paszowe pełnoporcjowe	– dodatki paszowe zootechniczne	– nasiona roślin oleistych oraz produkty przemysłu olejarskiego	– tłuszcze do natłuszczania pasz i tłuszcz utylizacyjny
– koncentraty i superkoncentraty	– kokcydiostatyki i histomonostatyki	– produkty przemysłu owocowo-warzywnego,	– inne rodzaje pasz
– mieszanki paszowe uzupełniające	– dodatki do produkcji kiszonek	– ziemniaczanego, cukrowniczego,	– mieszanki paszowe dietetyczne, pasze lecznicze oraz specjalistyczne preparaty weterynaryjne
– preparaty mlekozastępcze	– dodatki mineralne pochodzenia naturalnego	– browarniczego, mleczarskiego, fermentacyjnego oraz zioła i susze z zielonek	
– dodatki paszowe technologiczne	– premiksy przemysłowe i farmerskie	– pasze pochodzenia zwierzęcego	
– dodatki paszowe sensoryczne	– ziarna zbóż i produkty przemysłu zbożowo-młynarskiego		
– dodatki paszowe żywieniowe	– nasiona roślin strączkowych		

Każdy prenumerator może otrzymać ten katalog w prezencie.

Bezpłatny egzemplarz Katalogu Firm Paszowych można zamówić wysyłając e-mail na adres: sekretariat@proagricola.com.pl o tytule „KFP” i treści zawierającej adres do wysyłki katalogu.

Sprawdź czy posiadasz aktualną subskrypcję!

Zamówienia: www.sklep.portalhodowcy.pl/katalogi-branzowe/katalog-firm-paszowych-2019
tel. 89 512 35 13 • e-mail: sekretariat@proagricola.com.pl

Wpłaty: Pro Agricola Sp. z o.o., ul. Puławska 39 lok. 30, 02-508 Warszawa • z tytułem KFP2019
nr konta: 10 8857 1067 3001 0009 8179 0001 • kwota 75 zł (w tym 5 zł przesyłka)

ZAMÓW

MUSZLE MORSKIE

TANIA I SKUTECZNA PROFILAKTYKA W ZGODZIE Z NATURĄ

Postęp genetyczny i selekcje doprowadziły do uzyskania ptaków hodowlanych o potężnej masie mięśniowej i wysokiej nieśności; natomiast szkielet uległ niewielkiej modyfikacji.

Wiadomo, że podstawowym budulcem kości i skorupy jaj jest wapń pozyskany w głównej mierze ze skał wapiennych.

Idealny poziom wapnia w paszy jest trudny do ustalenia, gdyż do tej pory nie mamy informacji na temat strawności wapnia. Różne rodzaje kredy w różnym stopniu uwalniają wapń, co skutkuje tym, że możemy mieć w paszy za dużo lub za mało wapnia.

Niedobór lub nadmiar tego składnika powoduje znaczne upośledzenie układu ruchu, zmniejszenie liczby i masy jaj, wytrzymałości skorupy jaj, pogorszenia wylęgowości.

Aby nastąpiła optymalna mineralizacja kości u drobiu musi być właściwa suplementacja wapnia i minerałów już na stadiach reprodukcyjnych.

Optymalny poziom wapnia i minerałów w żółtku jaja zarodowego wpływa na tworzenie się chrząstki i kości zarodka i płodu.

Kontynuacja tego procesu nieprzerwane następuje w okresie odchovu.

Wprowadzając do diety wysoce przyswajalny wapń w postaci rozdrobnionych

muszli morskich mamy pewność, że zoptymalizujemy suplementację wapnia przez długi okres produkcyjny.

Wapienne muszle morskie poprzez pozytywne oddziaływanie na przewód pokarmowy, rozbudowują żołądek mięśniowy, pobudzają mechanorecepty, zwiększają wydzielanie soku żołądkowego, spowalniają przepływ treści pokarmowej w żołądku, wzmacniają proces mechanicznego rozcierania osłon komórkowych surowców, co polepsza istotnie stopień wykorzystania składników pokarmowych.

Wapienne muszle morskie zmniejszają negatywny wpływ stresu adaptacyjnego i oksydacyjnego ptaków, ograniczając kaniibalizm w stadzie.

Jak podają badania naukowe, zwiększenie ilości dodawanego wapnia ponad poziomy zalecane może zmniejszyć efekt działania fitazy, wpływając jednocześnie na strawność fosforu: im szybsze tempo rozpuszczania surowców wapiennych (kredy 5-cio krotnie szybciej niż muszelek), tym szybsza możliwość ich wiązania z fitynianami, a przez to zmniejszenie dośiępności.

Muszelki posiadają specjalną wewnętrzną strukturę cząsteczek przyczyniając się do dłuższego tempa uwalniania wapna tzw. Efekt długiego wchłaniania wapnia, bardzo ważnego w żywieniu niosek.

Wydłużone wchłanianie wapna z muszelek nie blokuje wchłaniania fosforu, a zwiększa efektywność działania fitazy.

Optymalne ilości pobieranych muszli zależą od wielu czynników: gatunku, wieku, zdrowia, stężenia wapnia w diecie, rozpuszczalności kamienia wapiennego, żywienia stada rodzicielskiego.

Ilości wyjadanych muszelek będą świadczyły o wielkości indywidualnego zapotrzebowania na wapń, dlatego bardzo ważne, aby muszelki były podawane „do woli”, ale koniecznie w **oddzielnych karmidłach** – min. 6 karmideł na 1000 m² kurnika.

W ciągu 12 tygodni indor zjada średnio ok. 0,4 kg muszelek. Każdy indyk zjada tyle muszelek, ile potrzebuje zapewniając optymalny wzrost i niski FCR stada. ■

kompass®

ODPOWIEDNI POZIOM ARGININY

W PASZY WYSOKO-LIZYNOWEJ MOŻE POPRAWIĆ WYNIKI PRODUKCYJNE INDYKÓW

W najnowszym numerze Poultry Science opublikowany został artykuł olsztyńskich naukowców z Katedry Drobiarstwa (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski) współpracujących z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie. Zespół prof. dr hab. Jana Jankowskiego, dr h.c. mult. podjął temat dotyczący wpływu różnych poziomów argininy i metioniny w diecie wysoko-lizynowej u indyków na ich odporność, wydajność oraz cechy tuszy („Effects of different levels of arginine and methionine in a high-lysine diet on the immune status, performance, and carcass traits of turkeys”).

Badacze założyli, że zastosowanie odpowiedniego poziomu oraz proporcji argininy i metioniny w mieszankach paszowych o wysokiej zawartości lizyny umożliwiłoby pełne wykorzystanie potencjału produkcyjnego indyków, bez negatywnego wpływu na ich układ immunologiczny. Do doświadczenia wybrano indyki Hybrid Converter (samice).

Na podstawie wyników badań Jankowski i in. (2020) stwierdzili, że u indyków rosnących żywionych mieszanką paszową o wysokiej zawartości lizyny, poziom argininy wynoszący 90% w stosunku do lizyny może

być stosowany i nie wpływa negatywnie na wyniki produkcyjne ptaków oraz ich układ odpornościowy. Jednakże naukowcy podkreślają, że potrzebne są dalsze badania w celu wyjaśnienia czy ten stosunek argininy do lizyny będzie odpowiedni i wystarczający w przypadku stanu chorobowego u indyków. Wówczas istnieje potrzeba szybkiej i sprawnej odpowiedzi układu odpornościowego. Natomiast w niniejszych badaniach nie odnotowano, aby wzrost poziomu metioniny wpływał na wydajność ptaków oraz ich odporność. ■

Sara Dzik

Bartosz Korytkowski

KULAWIZNY

INDYKÓW

Kulawizny indyków są schorzeniami powszechnie występującymi w stadach tego gatunku drobiu. Przyczyn ich występowania zdefiniować można kilka, ale wszystkie one nieuchronnie prowadzą do pogorszenia stanu zdrowia ptaków, często zwiększonej śmiertelności i w konsekwencji obniżenia lub utraty zysku.

Występowanie kulawizn jest charakterystyczne dla tych ptaków, które cechuje większa masa ciała. Etiologia ich występowania może mieć charakter środowiskowy, być następstwem chorób, błędów żywieniowych w mniejszym stopniu może być ona spowodowana przez wady genetyczne. Kulawizny mogą towarzyszyć lub być następstwem wielu innych zespołów chorobowych.

Najczęstszymi czynnikami powodującymi występowanie kulawizn są czynniki środowiskowe. Zaliczamy do nich czynniki takie jak transport czy też niewłaściwe, nieodpowiednie warunki zoohigieniczne na fermie indyków. Do różnego rodzaju złamań i innych uszkodzeń ciała ptaków dochodzi podczas załadunku i transportu, dlatego należy zwrócić uwagę, aby proces ten przebiegał możliwie jak naj-

piej, bez zbędnego uszczerbku dla zdrowia ptaków. Nie bez znaczenia jest także prawidłowa obsada w pomieszczeniu dla drobiu czy unikanie sytuacji mogących wywoływać u nich stres. Obydwa te czynniki mogą wpływać na sytuację, w której ptaki gromadzą się, skaczą na siebie i w ten sposób dochodzi także do uszkodzeń ich kończyn.

Warunki zoohigieniczne, dotyczą najczęściej posadзки oraz ściółki po której poruszają się ptaki. Posadzka powinna być gładka, bez uszkodzeń, dziur czy szczelin, które mogą doprowadzić do uszkodzenia np. złamania kończyn. Brak odpowiednio częstej wymiany ściółki, jej dościelania czy stosowania zbyt dużej ilości wody może prowadzić do jej zawilgocenia

i w konsekwencji występowania u ptaków zapalenia poduszki stopy (*Pododermatitis*). Jest to stan, który charakteryzuje się zmianami spodu stóp (czyli podeszwy) indyków (lub kurcząt brojlerów) albo też są to zmiany na tylnej stronie stawu skokowego, na piersiach lub na tylnej stronie stawu skokowego i na piersiach.

Występowanie tej jednostki chorobowej związane jest z ograniczeniami w ruchu ptaków. Wstają one niechętnie z podłoża, ponieważ wstawanie nierozdzielnie związane jest z bólem jaki odczuwają. Przy dotykaniu kończyn takich osobników wyraźnie wyczuwalne jest drżenie mięśni. Do najczęściej notowanych objawów zapalenia poduszki stopy zalicza się rogowacenie naskórka czy nadżerki i owrzodzenia.

Specyficzna budowa nogi ptaka, kiedy to krew nie płynie do bardziej odległych części, tylko poprzez głębiej zlokalizowane naczynia płynie z powrotem do tułowia ptaka, jego stopy nie są niestety wystarczająco ukrwione. Tym samym z trudnością mogą sobie radzić z różnymi zapalnymi procesami jak też z wszelakimi patogenami.

Dalszy rozwój zapalenia poduszki stopy charakteryzuje się pojawieniem w centralnej części poduszki stopy wrzodu lub owrzodzeń opuszków palców stopy. Zbyt

wilgotne środowisko w jakim przebywają indyki jest tylko jedną z przyczyn wywołujących zapalenie poduszki stopy. W trakcie badań ustalono, że na częstotliwość występowania tej jednostki chorobowej ma również wpływ zawartość biotyny w dawce pokarmowej dla ptaków. Zbyt wilgotna ściółka w połączeniu ze zbyt szybkim wzrostem indyków powoduje wystąpienie drżenia nóg. Drżenie to uniemożliwia ptakom stanie, wskutek czego indyki pochyłają się do przodu i trzepoczą skrzydłami. Równowagę zapewnia poprawa warunków zoohigienicznych w pomieszczeniu inwentarskim oraz spowolnienie wzrostu ptaków. Niektórzy badacze podają, że większą zachorowalność na zapalenie poduszki stopy stwierdza się u samców aniżeli u samic. Jest to z pewnością związane z tym, że cechuje je większa masa ciała w porównaniu do samic i w związku z tym występuje wyraźnie intensywniejszy nacisk na łapy indora a ponadto istotnym jest, że samce charakteryzuje dużo większe zapotrzebowanie na składniki pokarmowe aniżeli samice. Z całą pewnością zapalenie skóry podeszwy stopy to jednostka chorobowa wielce istotna z ekonomicznego punktu widzenia.

Inne choroby, które powstają np. na skutek zbyt dużej wilgotności w pomieszczeniach

Fot. 1.
Kulawizna
wywołana
chondrodystrofią

Fot. Vademecum chorób drobiu rzeźnego 2013, F. W. Jędrzycki

D₃50 + CHELAT

DIETETYCZNA MIESZANKA
PASZOWA UZUPEŁNIAJĄCA

witamina D₃ + chelaty miedzi, cynku i manganu

WSKAZANIA:

- niedobór i/ lub zaburzenia wchłaniania witaminy D₃
- w okresie intensywnego wzrostu i w szczycie nieśności
- zapobieganie krzywicy, perozie, dyschondroplazji i osteoporozie
- w przypadku problemów lokomotorycznych
- zaburzenia mineralizacji kości i skorupy jaj
- zaburzenie metabolizmu Ca:P

VETLINES

tel: 501 583 584
e-mail: biuro@vetlines.pl
www.vetlines.pl

inwentarskich i które mogą spowodować powstawanie kulawizn to: rozkraczanie nóg czy skrzywienie palców. Pierwsza z chorób dotyczy przede wszystkim ptaki młode, zaraz po wykluciu. Czynnikiem sprzyjającym jej wystąpieniu może być również zbyt niska temperatura utrzymywana w czasie inkubacji.

Skrzywienie palców natomiast powstaje także na skutek niedostatecznej ilości ryboflawiny w paszy. Prowadzi to do powikłań w postaci zwyrodnienia włókien nerwowych. Zaburzenia prawidłowego poziomu fosforu w stosunku do wapnia, niedobory żelaza, manganu czy miedzi oraz nadmiar chlorków w paszy mogą doprowadzać do wystąpienia dyschondroplazji kości piszczelowej, która również przyczynia się do powstawania kulawizn. Dyschondroplazja kości piszczelowej jest chorobą wywołaną na skutek zaburzenia prawidłowego procesu kostnienia. Zmiany te najczęściej lokalizują się w kości piszczelowej, na której normalnie opiera się cały ciężar ciała ptaka. Zapobieganie występowaniu tej choroby polega przede wszystkim na unikaniu zakupu piskląt z niepewnego źródła oraz stosowaniu dodatku w postaci witaminy B6, witamin D, tryptofanu i histydyny do paszy. Inne schorzenie jakie dotyczy kości piszczelowej i może być przyczyną występowania kulawizn to skrzywienie tej kości o 90°. Na skutek wystąpienia tego schorzenia ptaki mają trudności ze staniem, co prowadzi do powstawania stanów zapalnych w stawie skokowym.

Kulawizny mogą być również następstwem pojawiających się w stadach indyków chorób wywołanych przez drobnoustroje chorobotwórcze. Przewlekłe, bakteryjne zakażenia organizmu drobiu mogą skutkować zmianami zapalnymi w stawach. Przykładem mogą tu być bakterie gronkowca, które w sprzyjających warunkach bardzo szybko rozpowszechniają się w stadzie ptaków. Mogą one doprowadzić

Fot. Vademecum chorób drobiu i rzeźnego 2013, F. W. Jędrzycki

Fot. 2.
Postawa
„kowboja”
w przebiegu
krzywizny

do wystąpienia posocznicy i w konsekwencji upadku wielu ptaków lub nawet całego stada. Innym przykładem chorób zakaźnych atakujących całe stada indyków jest wirusowa choroba Mareka. Choroba ta atakuje nerwy obwodowe, co skutkuje porażeniem kończyn. Inne jednostki chorobowe to: syndrom zapalenia stawów – kolibakterioza, gronkowcowe lub mykoplazmowe zapalenie stawów, pastereloza.

Nieprawidłowe lub błędne dawki pokarmowe mogą prowadzić również do schorzeń układu kostnego ptaków. Niska zawartość wapnia i fosforu, czy nieodpowiedni poziom witaminy D3 oraz zwiększony poziom witaminy A mogą prowadzić do występowania krzywicy. Inna jednostka chorobowa, taka jak chondrodystrofia spowodowana jest z kolei niedoborem choline, argininy czy manganu. Towarzyszy jej również bardzo często infekcja mykoplazm. Jak najbardziej słuszne jest stwierdzenie, że zaburzenia w prawidłowym żywieniu indyków są głównymi przyczynami powstawania kulawizn.

Obecność w paszach kokcydiostatyków jonoforowych, wywołujących zatrucia rów-

nież może przyczyniać się do powstawania kulawizn.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że opisane powyżej źródła powstawania tego rodzaju schorzeń wśród indyków dotyczą w znacznym stopniu ptaków utrzymywanych na fermach. Schorzenia te mogą mieć również inne źródła, ale dotyczą wówczas głównie ptaków utrzymywanych w systemie chowu przydomowego.

Zaburzenia w prawidłowym przemieszczaniu się ptaków prowadzą do przybierania przez nie nieprawidłowej postawy ciała. Nieprawidłowa postawa, tj. leżenie na mostku czy przysiadanie na skokach może prowadzić to do powikłań w postaci zaburzeń prawidłowego funkcjonowania układu oddechowego lub układu krążenia, trudności we właściwym poruszaniu się.

Kulawizny wśród indyków są groźne także z kilku innych powodów. Po pierwsze poprzez ograniczenia w poruszaniu się ptaki automatycznie pobierają mniejsze ilości paszy, a więc osiągają tym samym mniejsze przyrosty masy ciała. Brak odpowiedniej ilości paszy przekłada się również na spadek odporności tych ptaków (gorszy system immunologiczny), a to z kolei przyczynia się do wzrostu zachorowalności w całym stadzie. Ptaki osłabione, niedożywione, są najczęściej wektorami chorób, które po czasie opanowują całe stado i są źródłami strat dla hodowców.

Reasumując, warto zwrócić uwagę raz jeszcze, że kulawizny są zespołami chorobowymi kończyn dolnych indyków o wyraźnym zróżnicowanym pochodzeniu. To właśnie pochodzenie tych schorzeń jest najbardziej istotne, jeśli mówimy o przeciwdziałaniu. Aby zminimalizować lub całkowicie wyeliminować powstawanie kulawizn należy koncentrować się jednakowo na każdym z ważnych czynników prawidłowego chowu indyków. ■

Spis piśmiennictwa dostępny u autora.

Skorupki zostały zrzucone

**W naszej ofercie pisklęta:
B.U.T. 6 i Hybrid Converter**

Jakość potwierdzona
certyfikatem

Współpracujemy z...

UNIWERSYTET
PRZYRODNICZY
WE WROCŁAWIU

UNIWERSYTET
ROLNICZY
W KRAKOWIE

FOOT PAD DERMATITIS

PROBLEM U PTAKÓW SZYBKO ROSNĄCYCH

Od kilkudziesięciu lat obserwuje się wzrost efektywności tuczu kurcząt rzeźnych i brojlerów indyckich. Łatwo dostrzegalne są zmiany cech zewnętrznych brojlera, który jest podstawą masowej produkcji wielkofermowej, w porównaniu z jego wyglądem z poprzednich dekad, a tym bardziej z jego przodkiem.

Szybkie tempo wzrostu ptaków sprzyja zaburzeniom metabolicznym. W konsekwencji prowadzi to do wystąpienia zespołu nagłej śmierci czy wodobrzusza. Ma to także negatywny wpływ na układ kostny – mniejsza aktywność ruchowa oraz wydłużony czas spędzony w pozycji siedzącej prowadzą do osłabienia nóg (Bessei 2006).

JAKOŚĆ ŚCIOŁKI A FPD

Bez wątpienia to jakość ściółki oraz jej stopień zabrudzenia odchodami odgrywa najistotniejszą rolę w nasileniu występowania foot pad dermatitis (FPD) (zapalenie skóry podeszwy stopy) w odchowie ptaków hodowlanych (Dzik i Mituniewicz 2017). Schorzenie znane jest także pod nazwą np. pododermatitis lub kontaktowe zapalenie skóry. FPD charakteryzuje się stanem zapalnym oraz zmianami martwiczymi, które obejmuje nie tylko powierzchnię warstwę skóry, ale chorobowo może zostać zajęta jej wewnętrzna warstwa (powstawanie ropni i zgrubień) (Rys. 1). Na skutek wtórnego schorzenia, zmiany mogą objąć staw skokowy oraz mięsień

piersiowy (Misiec i in. 2018). Problem ten dotyczy przede wszystkim kurcząt brojlerów oraz indyków rzeźnych. Odpoczynek na ściółce, która jest wątpliwej jakości powoduje zmiany na podeszwie stóp ptaków (Bessei 2006). Dzieje się tak, gdyż wysoka wilgotność ściółki zwiększa aktywność mikrobiologiczną. Ponadto, obecność substancji drażniących, które wydalone są wraz z kałomoczem oraz przyleganie odchodów do podeszwy stopy wiąże się z ułatwionym wnikiem patogenów przez uszkodzoną powłokę i rozwojem stanu zapalnego (Misiec i in. 2018). Tym samym zwiększa się zapadalność ptaków na FPD (Bessei 2006).

Rys. 1. Stany zapalne spowodowane FPD (Miljković i in. 2012)

INNE CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE WYSTĘPOWANIU FPD W STADZIE

Jak podają Miljković i in. (2012) istnieje bezpośrednia korelacja pomiędzy FPD a jakością ściółki, dużą obsadą ptaków, wiekiem ptaków (Rys. 2), stosowaniem nieodpowiednich pasz (i związane z tym niedobory żywieniowe), a także porą roku. Sezonowość występowania schorzenia związana jest najprawdopodobniej z czynnika-

mi środowiskowymi. Najwięcej przypadków zapadalności na FPD stwierdza się w okresie jesienno-zimowym (Ekstrand i Carpenter 1998). Wówczas częściej pojawiają się problemy związane z niedostateczną wentylacją, nierównomiernym ogrzewaniem budynku inwentarskiego czy różnicą między temperaturą podłogi a temperaturą powietrza w kurniku (Dzik i Mituniewicz 2017). Płeć oraz masa ciała ptaków również uznawane są za czynniki sprzyjające występowaniu FPD. Wykazano, że u samców częściej pojawiają się skórne stany zapalne w obrębie poduszki stopy i są bardziej dotkliwe niż u samic (Nagaraj i in. 2007). Jest to wynikiem wyższej masy ciała u samców, a zatem większy ciężar kładzie się na ich poduszkach. Prowadzi to do zwiększonego kontaktu powierzchniowego z pomiotem, co może powodować wzrost częstości występowania wrzodów i stanów zapalnych. Wy-

kazano, że masa ciała jest dodatnio skorelowana z pojawieniem się FPD (Shepherd i Fairchild 2010). Podobnie sytuacja wygląda w przypadku pojawienia się

Rys. 2. Zmiany na poduszce stopy u 49 dniowych ptaków utrzymywanych na suchej (A) i mokrej (B) ściółce (Taira i in. 2013)

zmian chorobowych w obrębie stawu skokowego czy mięśnia piersiowego.

Bez wątpienia jakość i wilgotność ściółki ogrywają kluczową rolę w występowaniu

ni FPD w stadzie. Natomiast mniej uwagi poświęca się głębokości warstwy ściółki. Jak podają Shepherd i Fairchild (2010) analizy w tej tematyce są różne i często sprzeczne. W jednym z badań stwierdzono, że materiał ściółki nie ma wpływu na częstość występowania FPD u brojlerów, za to kluczowym czynnikiem jest jej głębokość. W stadach utrzymywanych na cienkiej warstwie ściółki (<5 cm) rzadziej notowano przypadki wystąpienia FPD niż w stadach, w których ptaki bytowały na ściółce o głębokości >5 cm (Ekstrand i in. 1997). Z drugiej strony, Meluzzi i in. (2008) odnotowali, że u brojlerów utrzymywanych na głębokiej ściółce nie dochodziło do poważnych zmian na skórze poduszki stopy. Badacze sugerują, że wraz ze wzrostem głębokości warstwy ściółki spada prawdopodobieństwo uszkodzenia skóry poduszki stopy u ptaków.

Dziękując Państwu serdecznie
za dotychczasową współpracę
pragniemy złożyć życzenia
pełnych ciepła, spokoju i radości
Świąt Bożego Narodzenia
oraz pomyślności i sukcesów
w Nowym 2021 Roku

SPOSOBY ZAPOBIEGANIA FPD

W jaki sposób należy zapobiegać występowaniu FPD w stadzie? Przede wszystkim dobierając materiał ściółkowy należy zwrócić uwagę na właściwości absorpcyjne – zdolność do pochłaniania wody. Należy upewnić się, że wyłożona warstwa ściółki jest odpowiednia dla wybranego rodzaju ściółki. Ważne jest także dbanie o sprawność wentylacji – jest to niezbędny element w celu utrzymania właściwej wilgotności względnej powietrza. Jeżeli w kurni-

że oświetlenie – dobrze dobrany program świetlny sprzyja aktywności ptaków, a to z kolei zmniejsza ryzyko FPD (www.poultry-international-digital.com).

KRYTERIUM OCENY FPD

Zmiany chorobowe u ptaków najczęściej zaczynają się na obrzeżach poduszki stopy. Zaczyna się od drobnych zmian, które następnie zlewają się w większe skupiska i tworzą duży wrzód, który powstaje w cen-

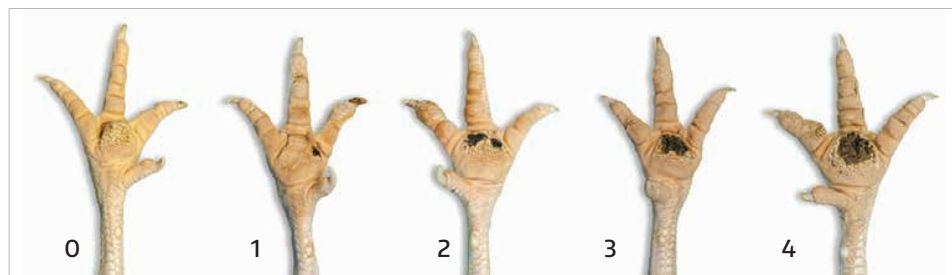
3. pojawienie się nadżerek oraz skóra jest odbarwiona;
4. nadmierne rogowacenie, pojawiają się nadżerki, skóra odbarwiona;
5. odbarwienie, nadmierne rogowacenie, wrzody.

■ 3-stopniową (Rys. 4)

1. brak zmian lub bardzo małe zmiany, niewielkie powierzchowne przebarwienia na ograniczonym obszarze, łagodne rogowacenie naskórka;
2. łagodne zmiany chorobowe, przebarwienie poduszki stopy, powierzchowne uszkodzenia, ciemne plamy na podeszwach stóp;
3. ciężkie uszkodzenie, wrzody lub strupy, objawy obrzęku stóp.

PODSUMOWANIE

FPD istotnie wpływa na ekonomikę produkcji. Dlatego bardzo ważne jest właściwe zarządzanie stadem i zapewnienie ptakom odpowiednich warunków bytowania. FPD uznawane jest za faktor informujący o niskim poziomie dobrostanu ptaków hodowlanych (Škrbić i in. 2011), dlatego należy podjąć wszelkie możliwe działania, aby zdecydowanie ograniczyć występowanie

Rys. 3. 5-stopniowa skala wykorzystywana do oceny zmian na skutek FPD
(Kapell i in. 2017)

ku występują problemy z poidłami np. kiedy podczas spożywania wody przez ptaki dochodzi do nadmiernego wycieku wody, być może należałoby przeczyszczyć i uszczelnić system pojenia, sprawdzić czy wysokość poidła jest odpowiednia do wzrostu ptaków, sprawdzić ciśnienie (ptaki wylewają więcej wody, jeśli ciśnienie jest zbyt wysokie, i nie otrzymają wystarczającej ilości wody, jeśli ciśnienie jest zbyt niskie) lub rozważyć zmianę systemu. Trzeba na bieżąco obserwować stan zdrowia ptaków, gdyż na skutek niektórych chorób zmianie może ulec konsystencja kału (może stać się bardzo wodnisty). Konieczne jest także przestrzeganie wytycznych dotyczących wielkości obsady. Dodatkowo, ptaki powinny być żywione właściwie zbilansowaną paszą – jakość i rodzaj komponentów paszowych stosowanych w diecie drobiu wpływa na zużycie wody oraz konsystencję kału (np. dieta niezrównoważona pod względem aminokwasów powoduje zwiększone wydalanie kwasu moczowego, zwiększone zużycie wody i luźne, kleiste odchody). Ważne jest tak-

trum poduszki stopy. Stan zapalny może objąć także poduszki członów palcowych. Powoduje to silny ból u ptaków, dyskomfort w poruszaniu się. Do powstałych zmian łatwiej przyklejają się odchody, co

Rys. 4. 3-stopniowa skala wykorzystywana do oceny zmian na skutek FPD
(Nowaczewski i in. 2011)

proceedzi do dalszego namnażania patogenów i pogłębiania schorzenia. Do oceny stopnia zaawansowania choroby stosuje się najczęściej dwie skale:

■ 5-stopniową (Rys. 3)

1. zmiany są niewidoczne, naskórek gładki, brak odbarwienia skóry;
2. delikatne rogowacenie naskórka, brak odbarwienia;

schorzenia w stadzie. Jednak, jak przewidyje Ask (2010) FPD coraz częściej będzie występowało w stadach brojlerów ze względu na cele hodowlane oraz intensywność produkcji mięsa drobiowego.

*Tłumaczenie i opracowanie: Sara Dzik
Źródło: WattAgNet.com*

LEIBER NUTASTE®

NATURALNE. CZYSTE. SMACZNE.

LEIBER EKSTRAKTY Z DROŻDŻY Z NATURALNYMI,
WIELOFUNKCYJNYMI SKŁADNIKAMI

Przez długi czas drożdże piwowskie inaktywowane i autolizowane, były używane jako naturalne i zrównoważone składniki w celu zwiększenia akceptacji przez zwierzęta różnych pasz. Ekstrakty z drożdży piwowskich oferują również wyjątkowe efekty smakowe i funkcje dzięki wielofunkcyjnym składnikom, takim jak peptydy, aminokwasy i nukleotydy. Leiber **NuTaste®** został opracowany specjalnie do stosowania w żywieniu zwierząt.

Produkty Leiber **NuTaste®** oferują portfolio naturalnych aromatów, które mogą być stosowane w postaci czystej lub w połączeniu z innymi ekstraktami drożdżowymi. **NuTaste®** oferuje zatem bardzo szeroki zakres zastosowań dla twórców produktów i optymalizatorów dawek pokarmowych ze względu na zwiększoną atrakcyjność, walory smakowe lub udoskonalenie smaku paszy, a tym samym zwiększenie jej spożycie.

Opatentowane przez Leiber procesy produkcyjne zapewniają wysokiej jakości, standaryzowane produkty spożywcze o unikalnych profilach smakowych, począwszy od bulionowego, mięsnego, pikantnego po nuty umami i pieczonego grilla. Niektóre produkty **NuTaste®** oprócz smakowych, charakteryzują się dodatkowymi efektami barwiącymi lub odżywczymi. Pozwala to na wzmocnienie indywidualnych smaków produktów, zmniejszenie w nim zawartości soli, na zastąpienie sztucznych barwników lub na zastosowanie wegetariańskie i wegańskie, takie jak

PetFood. Dlatego też Leiber **NuTaste®** jest odpowiedni dla wielu specyficznych wymagań i zastosowań preferowanych przez klienta.

Więcej informacji na temat produktów Leiber **NuTaste®** można znaleźć na stronie www.leibergmbh.de lub przez kontakt z jednym z naszych przedstawicieli handlowych <https://www.leibergmbh.de/de/tierernaehrung/kontakt/>

Od ponad 65 lat Leiber GmbH jest jednym z wiodących producentów specjalnych produktów drożdżowych „Made in Germany”. Dzięki dwóm lokalizacjom w Niemczech oraz dodatkowym zakładom produkcyjnym w Polsce i w Rosji, Leiber wytwarza produkty i ekstrakty drożdżowe na najwyższym poziomie jakościowym, zatrudniając ponad 200 wyspecjalizowanych pracowników.

Leiber Sp. z o.o.
ul. Łęczycka 38
99-340 Krośnice • Poland
mobile: +48 695 122 505
a.sobieraj@leiberspzo.pl
www.leibergmbh.de

ASPERGILOZA

W OKRESIE ODCHOWU

Do niedawna patogenne grzyby stanowiły ograniczoną grupę drobnoustrojów, które występują w określonych regionach geograficznych. Obecnie naukowcy z niepokojem zauważają rosnącą (z prędkością 20 gatunków na rok) pulę potencjalnych czynników infekcyjnych, co zdecydowanie zmienia profil grzybic występujących u ptaków.

Wśród chorób grzybiczych najważniejszą pod względem konsekwencji ekonomicznych dla hodowcy jest aspergiloza, która jest spowodowana przez zarodniki grzyba *Aspergillus fumigatus*. Grzyb ten należy do Rodziny Aspergillaceae. Są to organizmy ubikwitarne, co oznacza, że występują powszechnie w środowisku, rosną prawie wszędzie, w szerokim zakresie temperatur. Grzyb ten zdolny jest do zanieczyszczenia praktycznie każdego środowiska, ze względu na jego zdolność adaptacji do wzrostu i produkcji zarodników, które pozostają żywotne w wyjątkowo trudnych warunkach. Ciepłe, wilgotne środowisko indycznika, złej jakości słoma, nieodpowiednio magazynowany materiał ściółkowy, magazyny paszy, słabej jakości pisklęta lęzone w skażonych klujnikach, itp. sprzyjają wzrostowi zarodników (konidia) *Aspergillus fumigatus* wywołując grzybicę.

ASPERGILOZA

Jest głównie chorobą układu oddechowego młodych ptaków, jednak w mniejszym stopniu dotyka również narząd wzroku oraz ruchu. Zakażenie następuje poprzez wdychanie zarodników przenoszonych przez powietrze. Zarodniki są kuliste, mają średnicę 2-3 mm, a po inhalacji osadzają się głęboko w drogach oddechowych, najczęściej w miększu tkanki płucnej. Ciągła ekspozycja organizmów podatnych na zakażenie może doprowadzić do widocznej klinicznie infekcji. U młodych piskląt indyjskich często występuje aspergiloza związana z przytłaczającą ekspozycją na dużą liczbę zarodników z silnie zanieczyszczonej paszy, ściółki lub środowiska wylęgowego. Powszechność występowania skłania więc do stwierdzenia, że sama więc izolacja *Aspergillus fumigatus* z piskląt jednodniowych czy ze środowiska kurnika nie oznacza rozpoznania aspergilozy w sta-

dzie, czy wyrokowania o jej pewnym wystąpieniu. Bardzo często w analizie mikologicznej pomijany bowiem zostaje aspekt ilościowy infekcji, który jest tak ważny w przypadku zakażeń u ptaków w wieku predysponowanym (najmłodsze – początek odchowu). Nie określa się wtedy ryzyka potencjalnego wystąpienia choroby w stadzie. Dodatkowo pomijane są aspekty samego badania materiału ściółkowego, piskląt, paszy, tak aby uniknąć ewentualnego wzrostu grzybów oportunistycznych, którym również jest *Aspergillus* spp.

OBJAWY CHOROBE

Choroba może wystąpić jako postać ostra z wysoką śmiertelnością i zachorowalnością, zwłaszcza w wieku okołolęgowym, ale ma również tendencję do przewlekłej postaci u starszych ptaków. Objawy kliniczne, głównie związane z układem oddechowym dają objawy ostrej niewydolności oddechowej, charakteryzującej się przyspieszonym oddechem z otwartym dziobem („łapanie powietrza”). Na skutek uszkodzenia przez zarodniki grzyba ośrodkowego układu nerwowego, dochodzi do jego zaburzeń w funkcjonowaniu, powodując m.in. kręcz szyi („torticollis”) czy zaburzenia równowagi. Zmiany pojawiają się

również w narządzie wzroku, generując grzybicze zapalenie spojówki i rogówki lub uogólnione grzybicze zapalenie wszystkich tkanek oka.

Fot. 1, 2. Kręć szyi (torticollis)

Rozprzestrzenianie się grzybicy w organizmie może powodować również infekcję narządu ruchu. Analizując doniesienia dotyczące występowania aspergilozy na stadach indyków rzeźnych, można również znaleźć wpisy na temat aspergilozy stawowej z klinicznymi objawami kulawizny. Wspomniane przypadki opisywały chorobę zwyrodnieniową stawów biodrowych z martwicą głowy kości udowej u indyków w wieku 7-11 tygodni. Wyniki sugerują, że grzybicze zapalenie stawów może stanowić

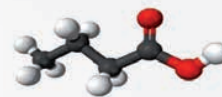

Fot. 3. Zaburzenia równowagi

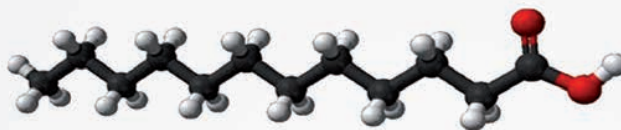
specyficzną jednostkę chorobową i należy je uznać za kolejną przyczynę kulawizny u indyków.

KERATOMIKOZA – grzybicze zapalenie oka. Infekcja oka rozpoczyna się od powstania białych plam na rogówce. W miarę postępu choroby zauważalny jest obrzęk tkanek miękkich wokół

ALLcid 3BL

kwas masłowy ($C_6H_{12}O_2$)

kwas laurynowy ($C_{12}H_{24}O_2$)

ALLcid 3BL to:

- optymalne rozwiązanie
- szerokie spektrum działania
- rozwój i ochrona kosmków jelitowych
- integralność pozytywnej flory jelitowej
- lepsza zdrowotność stada
- satysfakcjonujące wyniki produkcyjne

Właściwości ALLcid 3BL:

- bezzapachowy
- nie korozyjny
- FFA < 2%
- stabilny: do 200°C w przedziale pH od 1 do 7
- wysoka czystość produktu

Dawkowanie:

- Brojler 1,5-1-0,75 kg/tonę paszy
- Indyk 2-1,5-1 kg/tonę paszy
- Nioska 0,5 -1 kg/tonę paszy
- Trzoda 3-2-1 kg/tonę paszy
- Lochy 3-1 kg/tonę paszy

Skład:

- mono i diglicerydy kwasu laurynowego
- trójgliceryd kwasu masłowego
- kwas laurynowy
- glycerol E422
- krzemionka E551

W naszej ofercie znajduje się szeroki wybór specjalistycznych dodatków paszowych:

- ▶ preparaty enzymatyczne
- ▶ glicerydy średnio- i krótkołańcuchowych kwasów tłuszczowych
- ▶ dodatki fitogeniczne
- ▶ zakwaszacze
- ▶ maślan
- ▶ detoksykanty

All-Pol s.j.

Piotr Bogdaniec i Paweł Serafin
ul. Nadtorowa 14B
72-200 Nowogard
tel. (91) 392 69 71
e-mail: allpol@allpol.com.pl
www.allpol.com.pl

All-Pol s.j.
Piotr Bogdaniec i Paweł Serafin

Firma All-Pol powstała w 1999 roku, jako ucieleśnienie woli jej twórców do wprowadzenia na rynek polski innowacyjnych produktów stosowanych przy przemysłowym wytwarzaniu pasz i intensywnej hodowli zwierząt.

W firmie All-Pol satysfakcja klienta jest zawsze na pierwszym miejscu!

Fot. 4, 5. Keratomikoza

chorego oka, w dalszym etapie postępowania choroby, u osobników które przechorowały, następuje obumieranie gałki oka i zapadnięcie oczodołu.

Typowe zmiany anatomopatologiczne to małe (1-9 mm), białe guzki grzybicze w płucach i na workach powietrznych. Sporadycznie zmiany zlokalizowane są w mózgu, oku oraz innych narządach wewnętrznych.

EPIDEMIOLOGIA

Naukowcy wyizolowali około 80 gatunków różnych grzybów ze środowiska obiektów drobiarskich. Obecność patogennych grzybów pleśniowych wewnątrz pomieszczeń uznali jako ważny czynnik ryzyka dla zanieczyszczeń mikroklimatu pomieszczeń. Bardzo istotnym zagadnieniem jest więc niekorzystny wpływ mikroklimatu pomieszczeń na stan zdrowia oraz jakość życia ptaków na każdym jego etapie, począwszy od momentu klucia po wstawienie na obiekt hodowlany. Grzyby wnikają do budynku z atmosfery zewnętrznej, przez wentylatory oraz jako zanieczyszcz-

ne materiały ściółkowe lub paszę. Jeżeli istnieje odpowiedni poziom wilgotności i temperatury – grzyby namnażają się i zarodnikują. Dzięki specyficznej warstwie zewnętrznej, ich zarodniki wykazują wybitne właściwości rozprzestrzeniania się w powietrzu w formie aerozolu.

Biorąc pod uwagę fakt, że drób jest utrzymywany na ogół w pomieszczeniach zamkniętych, o dużym zagęszczeniu, wilgotności i nie zawsze dobrej wentylacji, narażony jest na aerozol grzybiczy w szczególnie wysokim stopniu.

Uwzględniając, że infekcje grzybicze zaliczane są do chorób zakaźnych, lecz nie zaraźliwych to głównym źródłem zakażenia i kontaminacji pta-

ków jest środowisko lęgowe lub/i bytowania. Prace naukowców potwierdzają, że materiały ściółkowe, jak też pasza skażona zarodnikami grzyba stanowią najczęstszą przyczynę zakażeń młodych piskląt. Najwięcej kolonii stwierdza się w pylistych wiórach, trocinach, źle przechowywanej słomie. Zła, deszczowa pogoda w lecie, nieodpowiednie miejsce magazynowania ściółki w znacznym stopniu przyczynia się do wzrostu grzybów chorobotwórczych dla ptaków. Bardzo często złej jakości materiał wykazuje obecność spor *Aspergillus fumigatus*, a badanie ilościowe przekracza kilkukrotnie dopuszczalne poziomy. Zagrzybiała ściółka w warunkach odchowalni, tj. przy wysokiej temperaturze i dużej wilgotności stanowi olbrzymie niebezpieczeństwo dla zdrowia piskląt, a więc wystąpienie klinicznej formy aspergilozy. Takie zdarzenia tłumaczyć należy wystawieniem piskląt na bezpośrednią ekspozycję masowej inwazji spor *Aspergillus fumigatus* ze ściółki, które dostając się wziewnie do układu oddechowego wywołują płucną formę aspergilozy oraz spowodują masowe padnięcia indycząt. Dodat-

kowo dościelanie złej jakości ściółką nasila inwazję grzyba.

Jeśli środowisko zakładu wylęgowego stanowi pierwotne źródło zakażenia wtedy u piskląt pojawia się nadostra lub ostra postać choroby. Objawy występują już w pierwszych dniach życia. W takim przypadku przy znikomych objawach klinicznych i sekcyjnych, śmiertelność może wynieść nawet około 80%.

ZAPOBIEGANIE

Prewencja w przypadku grzybicy na stadzie jest najważniejsza, ponieważ następstwa przechorowania aspergilozy wiążą się zawsze z dużymi konsekwencjami finansowym dla hodowcy. Upadki, selekcja, zróznicowanie ptaków na stadzie oraz fakt, że ptaki, które przechorowały grzybicę, z trudem osiągają wagi normatywne.

Prewencja w tym zakresie odbywa się poprzez:

- zapewnienie dobrej jakości ściółki z pewnego źródła,
- prawidłowe magazynowanie materiału ściółkowego w wiacie lub – przynajmniej – pod wodoodporną osłoną,
- wcześniejsze przygotowanie ściółki przed zaścieleniem w odchowni, poprzez jedno lub wielokrotne polanie materiału 5% roztworem siarczanu miedzi,
- w pierwszym tygodniu odchowu dościelanie odchowni wcześniej przygotowaną ściółką,
- obserwowanie zachowania piskląt celem jak najwcześniejszego rozpoczęcia leczenia przeciw grzybiczego.

Aspergiloza jest istotną jednostką chorobową przyczyniającą się do znacznej śmiertelności piskląt indyckich w okresie odchowu. Zapewnienie odpowiednich warunków zoohigienicznych na odchowni oraz zasiedlanie dobrej jakości pisklętami w znacznym stopniu ogranicza lub wręcz eliminuje ryzyko przechorowania przez stado aspergilozy. ■

FERMA TESTOWA DE HEUS

BEZANTYBIOTYKOWY CHÓW INDYKÓW

Na fermie testowej drobiu De Heus zakończył się właśnie projekt skoncentrowany na rozwiązaniach żywieniowych i zootechnicznych dla indyków, wspierających chów bez antybiotyków. Postępy były monitorowane na bieżąco – i to dosłownie, bo na fermie zostały zamontowane kamery, które śledziły rozwój ptaków 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu. Z materiałami, które powstały do tej pory – filmami z wypowiedziami ekspertów oraz artykułami, można zapoznać się na stronie internetowej pod adresem:

www.deheus.pl/wiedza/ferma-testowa

Hodowla to mierzenie się z prawdziwymi, codziennymi wyzwaniami, więc na potrzeby testów odtwarzane zostały standardowe, właściwe dla indyków warunki chowu i tuczu. Wstawienie stada zostało poprzedzone odpowiednimi pracami przygotowawczymi, obejmującymi m.in. mycie i dezynfekcję. Zachowane zostały również wszelkie procedury weterynaryjne, a zwierzęta pozostawały pod stałą opieką lekarza. Ferma jest zautomatyzowana, a nad prawidłową

pracą wszystkich systemów i komfortem zwierząt czuwał jak zawsze dedykowany pracownik. Staranna troska o prawidłowe warunki hodowlane oraz właściwie dobrane rozwiązania żywieniowe zapewniły sukces testu – w trakcie całego cyklu nie zostały podane żadne antybiotyki, co pozwala De Heus rekomendować właściwe rozwiązania oraz wyznaczać nowe trendy w hodowli.

Ciągła troska o dobrostan, zmieniające się wymogi prawne i rosnące oczekiwa-

nia ze strony konsumentów to tylko część wyzwań stojących za hodowlą indyków. Hodowcy często pytają o skuteczne rozwiązania żywieniowe wspierające zdrowotność zwierząt i wysokie wyniki produkcyjne. Właśnie dlatego innowacyjne produkty i rozwiązania żywieniowe, jakie opracowuje dział badań i rozwoju De Heus, przed wprowadzeniem do regularnej sprzedaży są sprawdzane na fermach testowych i referencyjnych, traktowanych w De Heus jako jedno z narzędzi zarządzania jakością. Testy pozwalają na weryfikację działania nowości produktowych i rozwiązań żywieniowych w określonych, bezpiecznych i kontrolowanych warunkach. Daje to pewność, że oferowane hodowcom produkty cechuje potwierdzona skuteczność, a przy zachowaniu wskazanych warunków chowu pomogą osiągnąć określone rezultaty produkcyjne. Dodatkowo, prowadzenie ferm testowych pozwala spojrzeć na hodowlę znacznie szerzej niż tylko z perspektywy żywienia i rekomendować rozwiązania wspierające dobrobyt zwierząt. ■

WEBINARIUM:

„STRATEGIE OGRANICZENIA STOSOWANIA ANTYBIOTYKÓW W PRODUKCJI DROBIARSKIEJ”

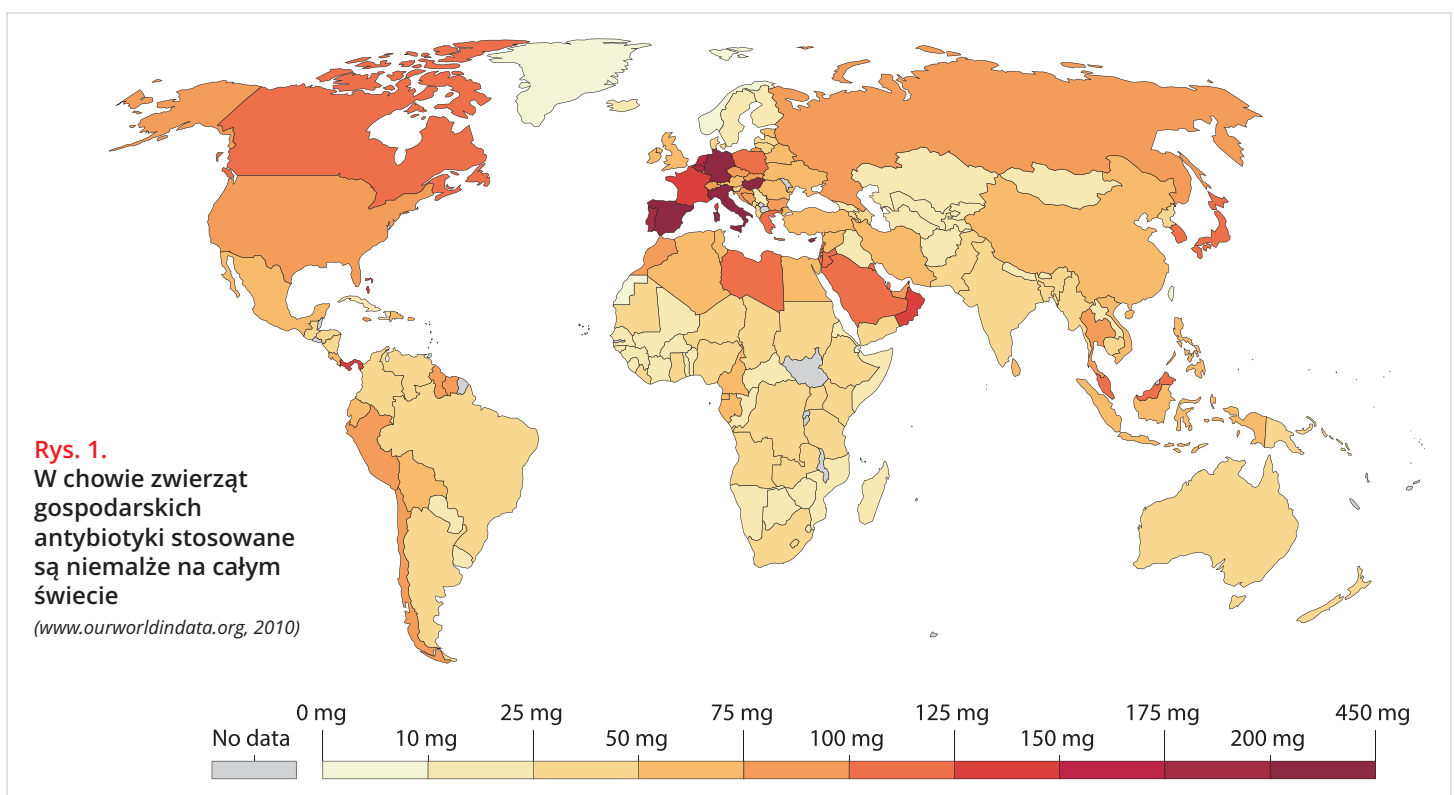
12 listopada przez Watt Poultry zostało zorganizowane webinarium pt. „Strategie ograniczenia stosowania antybiotyków w produkcji drobiarskiej”.

Prelegentami webinarium byli: dr Jeanine Wiegel (lekarz weterynarii specjalizująca się w diagnostyce, leczeniu i prewencji chorób drobiu, a także

oporności mikroorganizmów na antybiotyki) oraz dr Stephane Lemiere (lekarz weterynarii, uznany specjalista z zakresu patologii drobiu, członek American Association

of Avian Pathologists). Substancje przeciwdrobnoustrojowe stosowane są niemalże na całym świecie (Rys. 1). Badacze podkreślili, że antybiotyki w produkcji drobiarskiej aplikowane są z następujących powodów:

- zmniejszenie wpływu infekcji bakteryjnych,
- poprawa dobrostanu / zmniejszenie bólu i cierpienia u zwierząt,
- leczenie i profilaktyka,

- zapobieganie wybuchom epidemii, ochrona stada, utrzymanie zysków finansowych,
- lepszy wzrost ptaków,
- zapewnienie bezpieczeństwa żywności,
- zmniejszenie infekcji u ludzi na skutek zoonoz.

Jednakże, każdorazowe zastosowanie antybiotyków powinno być rozważne (optymalny dobór leku, dawki oraz czasu trwania leczenia; stosowanie przez możliwie jak najkrótszy czas; ograniczenie niewłaściwego i nadmiernego stosowania; podawanie tylko w uzasadnionych przypadkach, jak ryzyko lub wystąpienie infekcji bakteryjnej) w celu ograniczenia pojawiania się oporności mikroorganizmów na skutek nieodpowiedniej antybiotykoterapii. Nigdy nie należy używać antybiotyków jako substytutu dla kontroli zakażeń. Wiedza na temat oporności patogenów umożliwia uniknięcie zastosowania w praktyce nieskutecznych terapii. Ważnym aspektem jest edukowanie producentów drobiu, opiekunów ferm oraz pracowników na temat korzyści oraz strat, które mogą płynąć z antybiotykoterapii.

Co zatem wg badaczy sektor rolnictwa może zrobić, aby ograniczyć oporność drobnoustrojów na działanie antybiotyków? Bez wątpienia jest to ogromne wyzwanie, ale należy podjąć wszelkie możliwe działania takie jak:

- zagwarantowanie, że antybiotyki podawane zwierzętom gospodarskim i towarzyszącym są stosowane wyłącznie do zwalczania lub leczenia chorób zakaźnych i tylko pod nadzorem lekarza weterynarii;
- należy szczepić zwierzęta w celu zmniejszenia zapotrzebowania na antybiotyki oraz wciąż opracowywać alternatywy (np. roślinne) dla antybiotyków;
- promowanie i wdrażanie dobrych praktyk na wszystkich etapach produkcji;
- odpowiednia higiena i bioasekuracja;
- wczesna i właściwa diagnoza choroby;
- monitoring jako narzędzie do kontrolowania stada, stałej obserwacji choroby, umożliwiające wczesną reakcję na zmiany w stadzie;
- wdrożenie międzynarodowych norm dotyczących wytycznych odnośnie stosowania antybiotyków określonych przez FAO i WHO.

Prelegenci podali także rozwiązania na przyszłość, które prawdopodobnie mogłyby ułatwić kontrolowanie stanu zdrowia stada ptaków oraz w ten sposób umożliwić zmniejszenie stosowania antybiotyków w produkcji:

- monitoring w czasie rzeczywistym (nadzorowanie parametrów środowiskowych, parametrów fizjologicznych ptaków oraz ich behawioru);
- stosowanie metod nieinwazyjnych, które nie będą wywoływać dodatkowego stresu u ptaków (analiza wideo, analiza wokalna, obrazowanie termiczne);
- ocena indywidualna np. poprzez monitoring spożycia wody przez jednego ptaka;
- analiza zachowania ptaków za pomocą sztucznej inteligencji;
- planowanie szczepień w oparciu o poprzednie wyniki oraz porównywalne dane. ■

Berg+Schmidt Polska

Functional Lipids

Rozwiązania dla producentów patrzących w przyszłość

20!
lat razem

LipoVital GB

α -monomaślan MCM – kwas masłowy C4
połączony z glicerolem w pozycji α

- » działanie niezależne od pH układu pokarmowego
- » inhibicja namnażania się patogennej mikroflory – od dwunastnicy do steku
- » zmniejsza konwersję paszy
- » przyspiesza wzrost kosmków jelitowych młodych ptaków
- » zmniejsza śmiertelność

LipoVital C-92

trójglicerydy średnich łańcuchów kwasów
tłuszczowych – MCT oil C8/C10

- » szybko dostarczona energia
- » zmniejsza otluszczenie tuszki
- » polepsza strawność tłuszczu

Berg+Schmidt Polska Sp. z o.o.
ul. Potworowskiego 3/1
60-212 Poznań
tel. +48 61 / 86 52 867
fax +48 61 / 86 42 115
e-mail: info@berg-schmidt.pl
www.berg-schmidt.pl

Zakład Produkcyjny
Pomaranowice 26
62-010 Pobiedziska
tel. +48 61 / 897 77 24
fax +48 608 540 246

ZAGROŻENIA BIOLOGICZNE NA FERMIE DROBIU – GRYZONIE

Bioasekuracja, czyli biologiczna ochrona fermy, ma na celu ochronę ptaków przed chorobami. Obejmuje, między innymi, zwalczanie patogenów, owadów oraz szkodników, a zatem dezynfekcję, dezynsekcję i deratyzację. Dziś skoncentrujemy się na zagrożeniu, jakie dla utrzymywania drobiu stanowią gryzonie.

Gryzonie na fermie są przyczyną strat finansowych dla hodowcy, uszkadzają bowiem budynki inwentarskie, instalacje i wyposażenie. Mogą wywoływać u ptaków groźne choroby bakteryjne, wirusowe oraz pasożytnicze poprzez zanieczyszczenie kałem i moczem paszy przeznaczonej dla drobiu. Czynnikiem zwiększającym ryzyko zarażenia jest czas przeżycia patogenów, gdyż na przykład bakterie Salmonella są wydalane z kałem szczurzym do 5 miesięcy, a z mysim do 2. Do chorób przenoszonych przez gryzonie zalicza się między innymi salmonellozy, toksoplazmozę czy tyfus.

Największe zagrożenie stanowią szkodniki związane z bytowaniem człowieka, a zatem szczur wędrowny, szczur śniady, mysz domowa, mysz polna oraz nornica ruda.

SZCZURY

Jeden szczur potrafi zjeść 18-20 kg suchej karmy rocznie, jednocześnie powodując jej zanieczyszczenie w ilości co najmniej 50 kg. Jedynie 10-20% strat to te

wynikające z potrzeb pokarmowych, a pozostałe związane są z koniecznością ścierania ciągle rosnących zębów. Szczury są bowiem specjalistami w gryzieniu, przecinają przewody instalacyjne i elementy konstrukcyjne budynków. Ostrzegają się o grożącym niebezpieczeństwie, porozumiewają się za pomocą ultradźwięków. Mają bardzo silnie rozwinięty popęd płciowy i wielki potencjał rozrodczy – jedna para może dać ponad 1000 sztuk potomstwa rocznie. Bardzo szybko się uczą. Mają dobry węch, ale słaby wzrok. Nie zmieniają środowiska, w którym bytują, lecz doskonale się do niego dosto-

sowują. Liczebność populacji jest limitowana pojemnością środowiska. Zależy głównie od ilości pokarmu oraz możliwości tworzenia bezpiecznych gniazd. Gdy czują się bezpiecznie i mają dostęp do pokarmu budują gniazda powierzchniowe w magazynach paszowych, silosach, itp.; w sytuacji zagrożenia budują kryjówki w ścianach, izolacji budynku, stropach czy pod posadzkami. Grupy szczurów liczą zwykle 5-15 osobników, zajmują określone terytorium i mają wykształconą hierarchię społeczną.

■ **Szczur wędrowny** (*Rattus norvegicus*) to zwierzę kosmopolityczne. Ma duże zdolności adaptacyjne do nowego środowiska. Dzięki błonnie pławnej na stopach bardzo dobrze pływa. Długość ciała może dochodzić do 30 cm, a długość ogona do 20 cm. Żyje gromadnie oraz wykazuje silny terytorializm. Jeżeli czuje się bezpieczny nie gromadzi pokarmu, tylko zjada wszystko na miejscu. Może zjeść do 40 g zboża lub 100 g chleba dziennie. Jest wszystkożerny, lubi różnorodny pokarm, potrzebuje dużo wody. Prowadzi głównie nocny tryb życia, ale można go zaobserwować również żerującego w ciągu dnia. Bywa agresywny w stosunku do zwierząt i ludzi.

■ **Szczur śniady** (*Rattus rattus*) jest mniejszy i rzadziej spotykany od szczura wędrownego. Preferuje miejsca bardziej suche i ciepłe. Potrafi chodzić po drzewach, ścianach

i dobrze skacze, niechętnie pływa. Prowadzi stadny tryb życia i żeruje głównie w nocy. Jest wszystkożerny, ale jego dieta opiera się przede wszystkim na pokarmie roślinnym (zboża, warzywa, owoce, nasiona), nie wymaga dużej ilości wody.

MYSZY

■ **Mysz domowa** (*Mus musculus*) żyje w otoczeniu człowieka, nie gromadzi zapasów na zimę. Ma bardzo duże zdolności adaptacyjne. Żeruje głównie nocą. Jej uszy są dość długie, a ogon słabo owłosiony. Ma szaro-żółtawy kolor, strona brzuszna jest biała. Długość ciała wynosi do 11 cm, ogona do 10 cm, a masa ciała do 25 g. Wydziela charakterystyczny mysi zapach. Odnacza się dużą rozrodczością – w odpowiednich warunkach może rozmnażać się cały rok.

■ **Mysz polna** (*Apodemus agrarius*) żyje głównie na polach i łąkach, zimą natomiast chroni się w stodołach i budynkach gospodarczych. Może być aktywna w dzień i w nocy. Gromadzi zapasy pokarmu, jest wszystkożerna. Ma małe uszy, rudobrunatny kolor ciała, czarną smugę na grzbiecie, strona brzuszna jest biała.

■ **Nornica ruda** (*Myodes glareolus*) to gatunek gryzonia z rodziny chomikowatych. Zamieszkuje korytarze budowane w powierzchniowej warstwie gleby. Jest aktywna głównie nocą, żywi się różnorodnym pokarmem. Długość ciała wraz z ogonem wynosi maksymalnie 15 cm, a masa ciała 30 g.

WALKA Z GRYZONAMI

Po pierwsze, należy przedsięwziąć wszelkie środki, by gryznie na fermie w ogóle się nie pojawiły. W związku z tym obiekt hodowlany powinien być właściwie zabezpieczony. Kanały ściekowe powinny być przykryte szczelnym rusztem, otwory w ścianach na rury powinny odpowiadać ich średnicy lub być od nich większe maksymalnie o 0,5 cm, okna powinny być zabezpieczone drucianą siatką o oczkach nie

Z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia
życzymy Państwu spokoju i radości
oraz wielu sukcesów w Nowym 2021 Roku.
Zespół INDOOR

INDOOR Group Ltd
14-200 Iława, Kamień Duży 4e
CENTRALA - tel. 89 648 77 55
SERWIS 24/7 - tel. 89 555 21 12
CZĘŚCI - tel. 607 234 032, 605 328 988, 506 112 439
indoor.com.pl

KUPON ŚWIĄTECZNY 10%*
OBOWIAZUJE DO: 31.01.2021

większych niż 2x2 cm, podłoga i fundamenty powinny być szczelne.

Trzeba także pamiętać o odpowiednim przechowywaniu paszy oraz o systematycznym sprzątaniu ściółki i resztek pożywienia. Nie bez znaczenia jest również sama lokalizacja fermy. Obiekty położone bliżej pól, terenów zalesionych czy wałów przeciwpowodziowych częściej zmagają się z problemem szkodników.

Obecność gryzoni w budynku inwentarskim świadczy o tym, że jego stan sanitarny nie jest zadowalający i determinuje

podjęcie decyzji o przeprowadzeniu deratyzacji.

Przy wyborze metody eliminacji szkodników należy kierować się wcześniej wykonaną oceną skali zagrożenia. W tym celu należy określić wielkość i rodzaj populacji, zidentyfikować miejsca występowania gryzoni oraz prześledzić drogi ich wędrówek na podstawie śladów moczu, odchodów, pazurów, ogona i zabrudzenia ścian. Zdobycie tych informacji ułatwia instalowanie pułapek i zwalczanie szkodników.

Do bezpośredniej walki z gryzoniami zalicza się metody:

- **chemiczne** – stosowanie środków, które trafiają do przewodu pokarmowego szkodników i je trują;
- **mechaniczne** – użycie pułapek (żywołapek, pułapek zatraskowych, pułapek wkopanych w ziemię, lepów żelowych);
- **fizyczne** – wykorzystanie urządzeń odstraszających, emitujących fale ultradźwiękowe o natężeniu około 160 dB. Dźwięki te nie są odbierane przez człowieka i inne zwierzęta, natomiast u gryzoni wywołują dyskomfort, w konsekwencji szkodniki opuszczają zajęte terytorium. Urządzenia te można stosować z powodzeniem przez cały rok;
- **biologiczne** – redukują w naturalny sposób liczbę gryzoni w przyrodzie, jednocześnie pozwalają ochronić pożyteczne gatunki ptaków i ssaków.

Uważa się, że najbardziej skuteczną metodą deratyzacji jest metoda chemiczna.

Wśród preparatów chemicznych zwalczających gryzoni wyróżnia się:

- **ostre trucizny** – działają szybko, najczęściej są stosowane w jednej dawce, na przykład fosforek cynku, który, w wyniku przemian, na skutek działania kwasu żołądkowego, uszkadza serce i nerki gryzonia. Trzeba koniecznie pamiętać, by był używany wyłącznie w miejscach niedostępnych dla zwierząt gospodarskich oraz domowych, bowiem dla nich również stanowi zagrożenie;
- **antykoagulanty** – uszkadzają naczynia krwionośne i zaburzają krzepnięcie krwi u gryzonia. Mogą być jednodawkowe – II generacji (z opóźnionym efektem działania, trujące już po jednorazowym spożyciu, bardziej skuteczne w zwalczaniu szczurów, które selektywnie i ostrożnie pobierają pokarm wzbudzający ich podejrzenie) i wielodawkowe – I generacji (które, by pojawił się efekt toksyczny, muszą być pobrane przez zwierzę kilkakrotnie).

Preparaty chemiczne mogą przybierać różne formy, na przykład:

- **proszku** – zwierzęta zostają nim zanieczyszczone, a w czasie toalety zlizują go; opyla się nim nory gryzoni oraz ścieżki,

którymi poruszają się szkodniki; można połączyć go z przynętą i w ten sposób przygotować trutki;

- **granulatu** – jego twarda konsystencja dodatkowo pobudza myszy i szczury do gryzienia;
- **woskowych kostek i pierścieni** – należy je zamocować w karmnikach; cechuje je duża trwałość niezależnie od warunków atmosferycznych, jednak, ze względu na zawartość wosku lub parafiny, często są niechętnie zjadane przez szkodniki;
- **past** – dość chętnie pobierane przez gryzonię, odporne na wilgoć w środowisku, powinny być przechowywane w specjalnych karmnikach, ponieważ są także atrakcyjne dla innych zwierząt.

Częstą praktyką producentów jest dodawanie do rodentycydów związków wabiących szkodniki o niewyczuwalnym dla nich gorzkim smaku, który zapobiega przypadkowemu spożyciu przez człowieka.

Trutki powinny być stosowane nie tylko wewnątrz budynku, ale również wokół ogrodzenia i obiektu hodowlanego. Wybierając preparaty biobójcze trzeba mieć na uwadze, że te silnie trujące związki chemiczne nie są obojętne ani dla ludzi ani dla środowiska.

Deratyzacja, jako składowa bioasekuracji, jest konieczna ze względów sanitarnych, a także ekonomicznych. Każdy hodowca powinien wprowadzić program chroniący przed szkodnikami, obejmujący ich likwidację w chwili wykrycia. Raz jeszcze należy podkreślić rolę profilaktyki, czyli dbania o porządek na terenie fermy i o jej właściwą konstrukcję. Gdy jednak w budynku inwentarskim pojawią się kłopotliwi goście, należy niezwłocznie podjąć z nimi walkę. Na rynku dostępnych jest wiele skutecznych metod i środków, które niestety mogą niekorzystnie wpływać na otaczające środowisko, dlatego podkreśla się, że powinny one być stosowane w racjonalny sposób, zgodny z zaleceniami na etykiecie i ulotce informacyjnej. ■

Piśmiennictwo dostępne u autorki.

HEIDEMARK
GEFLÜGEL-SPEZIALITÄTEN

Heidemark - Drób, taki jak lubisz!

OFERUJEMY:

- PISKŁĘTA INDYCZE NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI B.U.T. 6
- INDYKI ODCHOWANE, 5-TYGODNIOWE
- ODBIÓR ŻYWCA

Heidemark Mästerkreis GmbH & Co. KG
Lether Gewerbestr. 2, D-26197 Ahlhorn
Fon: +49 4435 9730-0, Fax: +49 4435 9730-4100

kontakt:
Adam Kawala, tel. 516 088 854, e-mail: adam.kawala@heidemark.de
Piotr Zaremski, tel. 514 553 556, e-mail: piotr.zaremski@heidemark.de

*Życzymy Wesołych Świąt
czytelnikom Indyka Polskiego!*

www.heidemark.de

Maciej Kucharski

CHOROBY WIRUSOWE DROBIU

W intensywnie prowadzonej hodowli drobiu, występują choroby o etiologii wirusowej. Często wikłają one zakażenia bakteryjne. Czynniki, które chronią ptaki hodowlane przed zakażeniami wirusowymi są szczepienia oraz reżim sanitarny.

W artykule, ograniczono się do przedstawienia tylko do tzw. chorób o dużym wpływie na produkcję ptaków, przeciwko którym stosowane są szczepienia. Oczywiście są i inne choroby tła wirusowego (przebiegające z objawami ze strony układu oddechowego czy pokarmowego), ale są one rzadkie na dobrze funkcjonującej fermie drobiu. Pojawienie się ich – jest wynikiem zaniedbania tak przez właściciela, jak i przez obsługę.

ZAPOBIEGANIE CHOROBY WIRUSOWYM

Zapobieganie chorobom wirusowym, które zostało podane niżej jest tylko wycinkiem tej problematyki. Każda ferma jest inna. Nie ma jednolitego systemu chroniącego ptaki przed zakażeniem. Poniżej podano najważniejsze aspekty, są to m.in.:

- nabywanie ptaków z zakładów wylęgowych będących pod stałą kontrolą Inspekcji weterynaryjnej,

- stada rodzicielskie są regularnie szczepione przeciwko chorobom wirusowym i bakteryjnym,
- podczas wstawienia ptaków należy zachować odpowiednią temperaturę, wentylację, wilgotność i oświetlenie,
- ptaki wstawiane są kilkakrotnie badane na obecność patogenów (na początku, w środku i pod koniec cyklu produkcyjnego),
- przechowywanie dokumentacji na fermie (dostarcza informacji w przypadku ponownego pojawienia się danego wirusa na fermie, przez co wiadomo z czym przyjdzie się zmierzyć),
- izolacja od zwierząt dzikich jako potencjalnych wektorów (ograniczony dostęp do poidel i karmideł),
- szczepienia są regularnie przeprowadzane i ich efekt kontrolowany – monitoring serologiczny,
- aparaty do przeprowadzania szczepień są dezynfekowane regularnie, używane zgodnie z przeznaczeniem (niepoży-

czanie ich zaprzyjaźnionym hodowcom),

- stałe podnoszenie wiedzy dotyczącej zapobiegania chorobom ptaków (dotyczy to hodowcy jak i lekarza weterynarii opiekującego się stadem).

RZEKOMY POMÓR DROBIU (NEW CASTLE DISEASE, ND)

Jest to choroba wirusowa wywołana przez wirus z rodzaju Paramyxovirus serotyp 1. Występują szczepy różniące się zjadliwością. Chorują kury, indyki, kaczki, strusie, bażanty oraz ptaki dzikie. Głównym źródłem zakażenia są ptaki chore oraz padłe. Wirus wydalany jest w wydzielinach ptaków chorych. Zakażenie następuje drogą kontaktu bezpośredniego. U zakażonych ptaków obserwowana jest duszność, apatia, obrzęk spojówek i głowy, biegunka o kolorze zielonkawym. Mogą pojawić się objawy nerwowe. Śmiertelność dochodzi do 100%. Ale zależy to od rodzaju danego szczepu. Mogą również występować tylko lekkie objawy ze strony układu oddechowego. U niosek spada nieśność na kilka tygodni. Co ciekawe u gołębi zakażenie wirusem rzekomego pomoru drobiu (Paramyxovirus) przebiega w postaci tzw. „kręćka”. Młode

ptaki są szczepione przeciwko niemu, pary lęgowe również.

Głównym objawem w badaniu anatomicznym padłych ptaków jest stwierdzenie tzw. „butonów w jelitach”. Są to zmiany o charakterze dyfteroidalnym. W błonie śluzowej przewodu pokarmowego obserwuje się stan zapalny. Wybroczyny stwierdza się również w krtani i nasierdziu, błonach surowiczych itp. Metodami szybkiej diagnostyki, pozwalającej ustalić z jakim szczepem wirusa mamy do czynienia są metody biologii molekularnej. W diagnostyce różnicowej należy uwzględnić grypę ptasią, ILT, IB, chorobę Gumboro itp.

Jest to choroba podlegająca zwalczaniu metodami administracyjnymi, czyli konieczne jest wybiecie ptaków, utylizacja, a hodowcy należy się odszkodowanie. By chronić ptaki stosuje się szczepienia ochronne w pierwszym dniu życia. Szczepi się zgodnie z ulotką producenta. Należy mieć na uwadze – sytuację epidemiczną kraju i potencjalne możliwości zawleczenia tego wirusa z produktami drobiowymi pochodzącymi np. z krajów trzecich.

ZAKAŻNE ZAPALENIE OSKRZELI KUR (IB)

Jest to choroba wirusowa, powodowana przez wirus z rodziny Coronawiridae. Chorują kury i bażanty, u indyków stwierdza się tylko przeciwciała w surowicy bez objawów. W stadzie, choroba rozprzestrzenia się szybko. U chorych ptaków obserwuje się duszność, kichanie, niekiedy

obrzęk zatok podoczodołowych. Obserwuje się bladość i zasinienie grzebienia, trudność w poruszaniu się.

Obserwowana jest biegunka z białym wodnistym kałem, prowadząca do odwodnienia i osłabienia ptaków. Upadki występują najczęściej w wieku poniżej 3 tygodni, na skutek zatkania dróg oddechowych, gęstą wydzieliną. U ptaków starszych objawy oddechowe są słabiej nasilone. U niosek obserwuje się gwałtowny spadek nieśności, zapłodnialności i wylęgowość jaj. Nioski, zaczynają składać jaja w chropowatej skorupie, zniekształcone. Białko takich jaj jest wodniste z ziarnistą zawartością. W drogach oddechowych stwierdza się surowiczy wysięk, błona śluzowa jest obrzękła, przekrwiona. Często widoczny jest czop śluzowy zamykający światło tchawicy i prowadzący do uduszenia ptaka. W przypadku szczepów nefro patogennych stwierdza się obrzęk nerek, a w nich torbiele, zaś moczowody wypełnione są solami kwasu moczowego.

W diagnostyce różnicowej należy uwzględnić ILT, rzekomy pomór drobiu, syndrom spadku nieśności (EDS77), wirusowe zapalenie nerek, kolibakteriozę itp. W zapobieganiu stosuje się reżim sanitarny oraz szczepienia.

ZAKAŻNE ZAPALENIE KRTANI I TCHAWICY (ILT)

Chorobę wywołuje wirus z rodzaju Herpesviridae. Źródłem zakażenia są ptaki chore. Wirus wydala się wraz z wydzieliną

tchawicy. Chorują kury w każdym wieku. Największe nasilenie zmian stwierdza się u ptaków dorosłych. U chorych ptaków obserwuje się prychnięcie, kichanie, duszność, otwieranie dzioba i łapanie powietrza z uniesieniem głowy do góry. Obserwuje się ropne zapalenie spojówek i obrzęk zatok. Może wystąpić spadek nieśności. Zachorowalność jest niska do 5%. U brojlerów poza opisanymi objawami stwierdza się zahamowanie przyrostów masy ciała. W tchawicy występuje przekrwienie błony śluzowej, wysięk śluzowo-włóknikowy z domieszką krwi.

Rozpoznanie stawiane jest na podstawie objawów klinicznych jak i badań laboratoryjnych. Diagnostyka różnicowa prowadzona jest podobnie jak w przebiegu choroby IB. Zapobieganie polega na stosowaniu reżimu sanitarnego jak i szczepień profilaktycznych. Szczepimy zgodnie z zaleceniami producenta. Sam proces szczepienia ptaków, przygotowanie szczepionki powinny być wykonywane przez osobę posiadającą wiedzę do tego zabiegu.

CHORBA GUMBORO (ZAKAŻNE ZAPALENIE BURSY FABRYCJUSZA, IBD)

Jest to wysoco zaraźliwa choroba kurcząt. Jest to choroba powodowana przez wirusa z rodziny Avibirnavirus. W postaci klinicznej zakażenie tym wirusem występuje u młodych kurcząt, zaś u ptaków starszych występuje ono w postaci podklinicznej.

VET-LAB BRUDZEW

BADAMY DORADZAMY POMAGAMY

Weterynaryjne Laboratorium Diagnostyczne

LABORATORIUM AKREDYTOWANE PRZEZ POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

Wykonujemy szeroki zakres usług i badań laboratoryjnych:

**MIKROBIOLOGIA, SEROLOGIA,
BIOLOGIA MOLEKULARNA, HISTOPATOLOGIA,
ŻYWNOŚĆ I PASZE, WODA.**

Jesteśmy laboratorium zatwierdzonym przez Głównego Lekarza Weterynarii
Świadczymy usługi na terenie całego kraju

AB 924

tel. 63 279 70 04
info@vetlabbrudzew.pl
www.vetlabbrudzew.pl

Zakażenie następuje przez przewód pokarmowy w wyniku kontaktu bezpośredniego i pośredniego. Wirus po dostaniu się do organizmu ptaka atakuje bursę Fabrycjusza. Prowadzi to do jej stopniowego zaniku, przez co odporność u ptaka ulega obniżeniu, a ptak jest narażony na zakażenia innymi patogenami. Zakażenia subkliniczne prowadzą stopniowo do immunosupresji u ptaków. W stadach brojlerów obserwuje się obniżenie produktywności. W obrazie sekcyjnym bursa Fabrycjusza w przebiegu tej choroby jest rozpułchniona, z wylewami krwawymi i drobnymi ogniskami martwicowymi.

OSPA PTAKÓW (FOWL POX FP)

Jest to choroba wirusowa powodowana przez wirus ospy ptaków (Avipoxvirus). Wrażliwe są ptaki w każdym wieku. Źródłem zakażenia są ptaki chore. Wyróżnia się postać skórnią, śluzówkową i mieszaną. W postaci skórnej – krosty ospowe pojawiają się na grzebieniu, dziwnkach, w okolicy otworów nosowych, na skórze kończyn w okolicach kloaki. W postaci śluzówkowej (dyfteroidalnej) zmiany pojawiają się na powierzchni błony śluzowej tchawicy, w postaci żółtych, nalotów mocno przytwierdzonych do podłoża. Ptaki chore mają chwiej-

taminy A – ale można to wykonywać w małej hodowli ptaków. Z reguły, ptaki są szczepione przeciwko ospie. A po każdym cyklu produkcyjnym, obiekt należy dokładnie odkazić.

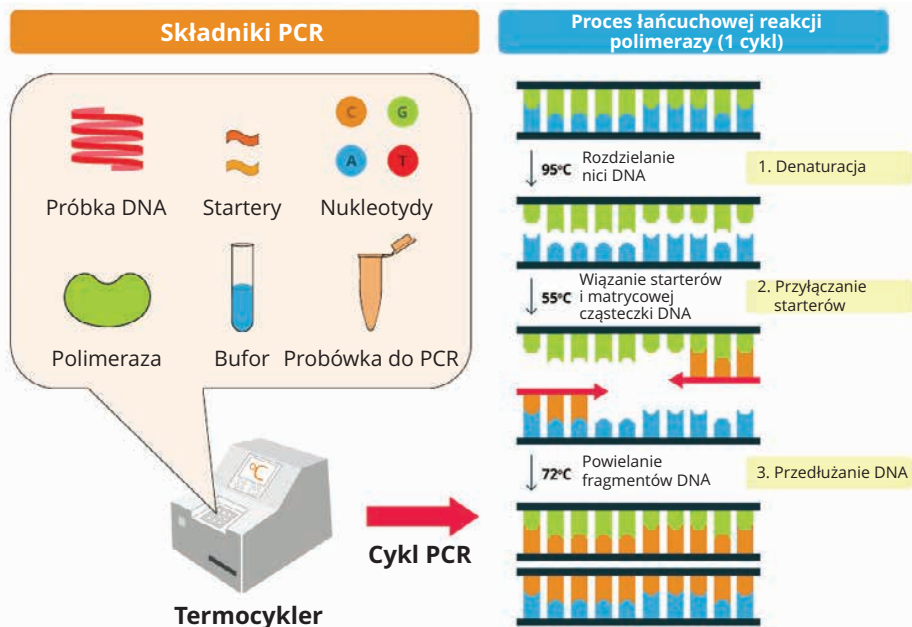
ZAKAŻNE ZAPALENIE MÓZGU I RDZENIA KRĘGOWEGO (AE)

Chorobę powoduje wirus z rodziny Picornaviridae. Wirus roznoszony jest drogą pionową jak i poziomą. Objawy kliniczne widoczne są u młodych piskląt (1-2 tydzień życia). U piskląt obserwuje się niepewny chód, przysiadanie na skokach, niezborność ruchu. Występują niedowłady i porażenie jednej z kończyn. Ptaki przewracają się lub leżą na boku z kończynami wyciągniętymi do przodu i z przykurczem palców. Mogą pojawić się drżenia szyi i głowy. U ptaków, które przechorowały występuje jedno lub obustronne zmętnienie soczewki i nieodwracalna ślepota. Zachorowalność dochodzić może do 60%, a śmiertelność nawet do 50%. Rozpoznanie prowadzone jest w oparciu o wykonanie badania histopatologicznego i wirusologicznego. Cechą charakterystyczną w przebiegu tej choroby w obrazie histopatologicznym jest zwyrodnienie komórek Purkiniego w mózdku.

W diagnostyce różnicowej uwzględnić należy chorobę Mareka, niedobory witamin z grupy B, E itp. Zapobieganie polega na stosowaniu szczepień ochronnych – nioski stada rodzicielskiego szczepi się ponownie na około 1 miesiąc przed wejściem w nieśność. W żółtku, przekazując przeciwciała chroniące pisklęta przez okres 2-3 tygodni po wykluciu przed zakażeniem tym wirusem.

ZAKAŻENIE REOWIRUSAMI

Choroba powodowana jest przez zakażenia wywołane reowirusami. U kurcząt zakażenie – przebiega w postaci zapalenia stawów, zapalenia osierdzia, zapalenia jelit, wątroby, stanów zapalnych bursy Fabrycjusza, zaburzeń procesów wchłaniania. Za-

U ptaków chorych stwierdza się biegunkę wodnistą, pióra są nastroszone, ptaki osowiałe, apatyczne. Śmiertelność wynosi 20-30% jest uzależniona od rodzaju szczepu.

W diagnostyce różnicowej należy uwzględnić – kokcydiozę, IB, ND, skazę mocznicową, skazę krwotoczną, zatrucia mykotoksynami itp. Ptaki szczepi się profilaktycznie szczepionką zgodnie z zaleceniami producenta. Poza tym kierunkiem walki, ważny jest reżim sanitarny, skuteczne dezynfekowanie obiektu po każdym cyklu produkcyjnym, nabywanie ptaków po zdrowych, szczepionych rodzicach.

ny chód, nastroszone pióra, tracą apetyt. Postać mieszaną charakteryzuje się występowaniem tych obu opisanych zmian u jednego ptaka. Śmiertelność w postaci skórnej jest niska, zaś przy postaci dyfteroidalnej dochodzić może do 50%. Rozpoznanie stawiane jest na podstawie objawów klinicznych, wykonaniu preparatów histopatologicznych z miejsc zmienionych chorobowo i stwierdzeniu występowania w nich ciałek elementarnych wirusa ospy. Coraz częściej stosowaną metodą jest metoda PCR.

Leczenie jest pracochłonne i nie zawsze zakończone sukcesem. Zmiany ospowe pędzi się jodogliceryną z dodatkiem wi-

każenie rozprzestrzenienia się drogą poziomą i pionową. Najbardziej wrażliwe są kurczęta młode, starsze są już bardziej odporne. Zakażenie, jak i rozwój objawów klinicznych zależą od wieku ptaków, odporności, stanu zdrowia i odżywienia. Reowirusy mogą być przyczyną zakażeń utajonych i w wyniku innych patogenów wykazujących działanie immunosupresyjne uaktywniać się.

Reowiroza kurcząt brojlerów w przebiegu tej choroby wyróżnia się dwie fazy. Postać ostra (w wieku 6-14 dni) obserwowana jest apatia, obniżone łaknienie, kulawizny, przysiadanie na skokach, przewracanie się. Śmiertelność wynosić może nawet do 50% (z reguły 7%). Szczyt upadków obserwowany jest w 3-4 dniu trwania choroby. U ptaków, które przeżyły (faza chroniczna) obserwuje się zaburzenia motoryczne, obrzęki stawów, zahamowanie w rozwoju. Zakażenie reowirusami usposabia do immunosupresji. W obrazie sekcyjnym stwierdza się powiększoną wątrobę z ogniskami martwicowymi. W diagnostyce różnicowej należy uwzględnić zakażenia mykoplazmami, gronkowcami, zaburzenia mineralno-witaminowe itp. Jedyną formą zapobiegania reowirozie są szczepienia ochronne już od 1 dnia życia.

CHOROBA MAREKA (MAREK'S DISEASES, MD)

Choroba powodowana jest przez wirusa z rodziny Herpesviridae. Wyróżnia się 3 serotypy wirusa MD. Serotyp 1 jest najbardziej zjadliwy, pozostałe wykazują różny stopień patogenności. Najbardziej wrażliwe na zakażenie są ptaki młode, ale starsze również mogą ulec zakażeniu, zwłaszcza jeżeli nie mają wystarczającego poziomu przeciwciał ochronnych.

Wyróżnia się postać nadostrą, która pojawia się u ptaków w wieku do 4 tygodnia życia, śmiertelność 100%. Postać ostra do 70% śmiertelności. Ptaki padają bez objawów chorobowych, stan ten trwa kilka tygodni w dalszym ciągu obserwuje się porażenia skrzydeł, nóg, trudność w poruszaniu się. Postać klasyczna charakteryzuje się

śmiertelnością na poziomie 15%, upadki ptaków trwają kilka miesięcy (stopniowo). Choroba manifestować zaczyna się od objawów porażennych, występuje paraliż skrzydeł i kończyn miednicznych. Ptaki przyjmują postawę szpagatu. Może występować zmiana kształtu żrenicy czy plamistość tęczówki. W obrazie sekcyjnym stwierdza się zmiany o charakterze nowotworowym. Zajęte narządy są powiększone, ściany ich są zgrubiałe.

W diagnostyce różnicowej należy uwzględnić białaczki, histomonadozę, niedobory witamin z grupy B, E, rzekomy pomór drobiu itp.

Zapobieganie tej chorobie polega na stosowaniu szczepień ochronnych w pierwszym dniu życia jak również szczepionki podawane są „in ovo”, przez co wyklute pisklęta mają przeciwciała chroniące je od zakażenia tym wirusem. Choć może zdarzyć się przełamanie odporności – gdy stosuje się szczepionki przeciwko chorobie Mareka, niezgodnie z przeznaczeniem. Należy pamiętać o tym, by przestrzegana była zasada ferma pusta – ferma pełna, przechowywanie szczepionki było prawidłowe i tylko zdrowe pisklęta szczepione. Na fermie wdraża się system kontroli chorób wykazujących działanie immunosupresyjne (m.in. IBD), dokładne mycie i dezynfekcja kurnika po całym cyklu produkcyjnym. Wizyty na fermie ograniczone są u ptaków nowo wstawionych, przez okres 6 tygodni. Wdrożony i stosowany reżim sanitarny. Należy prowadzić ścisłą kontrolę i kooperację pomiędzy wylęgarnią, stadami zarodowymi i lekarzem weterynarii opiekującym się stadem ptaków.

Tak jak wspomniano, zapobieganie występowaniu chorób wirusowych u ptaków hodowlanych to temat rzeka. Wiele aspektów powiązanych razem pozwoli zapobiec wystąpieniu choroby wirusowej lub nie. Wdrażanie zasad bioasekuracji, przestrzeganie higieny na każdym etapie produkcji przyczyni się do zapobieżenia wystąpienia tego rodzaju chorób na fermie. ■

www.bigdutchman.pl

Big Dutchman Nasi przedstawiciele:

Agro-Big-Pol sp. jawna

Import Export Service
Pl. Limanowskiego 13, 69-108 Cybinka
tel. kom. 504 22 04 40 J. Paszkiewicz
agro-big-pol-drob@wp.pl

AGRO-PROJEKT

Piotr Jarecki
skr. poczt. nr 14, 60-967 Poznań 9
tel. kom. 601 77 95 86
jarecki_piotr@poczta.onet.pl

DOREJA

Dorota Olga Jakuta
Al. Łochowska 26, 07-130 Łochów
tel. kom. 608 42 17 80
djakuta@se.onet.pl

KJ Drob

Krzysztof Jenike
ul. Promienistych 5/59, 31-481 Kraków
tel. kom. 502 29 32 50
jenik@op.pl

DB Projekt

Zbigniew Myśliński
ul. Andersa 18, 84-207 Koleczkowo
tel. kom. 515 11 69 89
myslinski@bigdutchman.pl

Michał Zmitrukiewicz

ul. Sowia 7, 62-080 Tarnowo Podgórne
tel. 885 99 93 60
mzmtrukiewicz@bigdutchman.pl

Wojciech Polukord

ul. Sowia 7, 62-080 Tarnowo Podgórne
tel. kom. 887 44 45 05
wpolukord@bigdutchman.pl

Nasza siedziba:

Big Dutchman Polska Sp. z o.o.
ul. Sowia 7, 62-080 Tarnowo Podgórne
tel. 61 896 28 00
biuro@bigdutchman.pl

Big Dutchman

WPROWADZENIE NA RYNEK **HYBRID CONVERTER^{NOVO}**

Czy kiedykolwiek zastanawiali się Państwo, co jest najtrudniejsze w pracy firmy genetycznej zajmującej się hodowlą indyków?

Na nasze pytanie odpowiedział Owen Willems, Dyrektor ds. Badań i Rozwoju w Hybrid Turkeys:

W związku z tym, że udoskonalenia genetyczne wymagają lat, naszym największym wyzwaniem jest próba przewidzenia, jak będzie wyglądał rynek indycki za 5 lub 10 lat. Aby odnieść sukces w tej prognozie, liczymy na naszych partnerów i klientów w dzieleniu się danymi terenowymi i komunikowaniu preferencji, a następnie łączymy je z naszymi analizami rynkowymi, aby stworzyć plan działania w formie tzw. mapy drogowej. Należy jednocześnie uwzględnić wszystkie sytuacje, które mogą mieć wpływ na zmieniającą się rzeczywistość, dlatego nasze programy hodowlane muszą być na tyle elastyczne, aby za nimi podążać.

Dzięki decyzjom podjętym kilka lat temu oraz gruntownemu przygotowaniu i testom, Hybrid Turkeys z dumą ogłasza wprowadzenie na rynek Hybrid Converter^{NOVO}

Termin „NOVO” oznacza odnowienie lub odświeżenie i to jest dokładnie to, co Converter^{NOVO} oferuje przyszłym klientom. Wybraliśmy najważniejsze cechy, z których znane są rasy Hybrid i oparliśmy się na nich tworząc ulepszoną kombinację stad rodzicielskich. Ponadto, od 2019 roku firma Hybrid Turkeys zaczęła umieszczać stada prarodzicielskie indyków w nowym, europejskim kompleksie hodowli zarodowej. Ta nowa inicjatywa usprawnia proces hodowlany, dzięki czemu możemy selekcjonować indyki w warunkach europejskich,

aby jeszcze bardziej dostosować produkt do lokalnych potrzeb.

CO OFERUJE HYBRID CONVERTER^{NOVO}?

Potrzeby rynku i preferencje hodowców ewoluowały na przestrzeni lat. Dziś klienci oczekują ciężkich ptaków, charakteryzujących się jednocześnie bardzo dobrą przeżywalnością w okresie odchowu i tuczu. **Hybrid Converter^{NOVO}** oferuje pożądane przyrosty wagowe przy bardzo dobrym wykorzystaniu paszy, aby zapewnić hodowcom maksymalne wyniki ekonomiczne z każdego stada. Dzięki doskonałej przeżywalności więcej ptaków będzie przekazywanych do ubojni, a to bezpośrednio przekłada się na wyniki finansowe z prowadzonej hodowli.

Prace nad nową linią indyków dotyczyły również cech reprodukcyjnych. Oczekujemy wyższej nieśności indyczek rodzicielskich oraz lepszej wylęgowości jaj, z których wyprodukowane zostaną pisklęta najwyższej jakości.

Z OPTYMIZMEM PATRZYMY W PRZYSZŁOŚĆ

Nowy **Hybrid Converter^{NOVO}** to dopiero początek tego, czego możemy oczekiwać od ras Hybrid. Wraz z utworzeniem w Europie hodowli zarodowej Hybrid Turkeys przewidujemy dalsze postępy we wszystkich cechach i liniach produktowych. Jest to wynik procesu selekcji dokonywanej w warunkach lokalnych, w którym ocenia się cechy fenotypowe, takie jak masa ciała, spożycie paszy, jakość tuszy i żywotność. Dzięki zastosowaniu najnowszych technologii, takich jak genomika, dokładność i szybkość procesów i analiz uległa znacznej poprawie.

DEDYKOWANY PARTNER

Dzięki tym inwestycjom i wizji zespołu, Hybrid Turkeys oferuje wysoką jakość i rozwiązania, dostosowane do potrzeb hodowców. Hybrid Turkeys kontynuuje inwestycje w celu zapewnienia zrównoważonej przyszłości dla przemysłu indyckiego. Aby dowiedzieć się więcej o nowym produkcie i o tym, jak można wykorzystać jego zalety w Państwa systemach produkcyjnych, prosimy odwiedzić stronę internetową: www.hybridturkeys.com/pl

HYBRID CONVERTER^{NOVO}

Wytrzymały indyk stworzony z myślą o hodowcach

Hybrid Converter^{NOVO} jest ciężką linią indyka oferującą hodowcom pożądane przyrosty wagowe, doskonałą przeżywalność oraz elastyczność w terminach uboju.

4 kluczowe punkty sprzedażowe:

- Doskonała przeżywalność
- Pożądane przyrosty wagowe
- Bardzo dobra konwersja paszy
- Dostosowany do różnych systemów produkcji

Najlepszy w branży zespół zapewniający wsparcie techniczne w celu uzyskania optymalnych wyników hodowlanych

Jesteśmy ekspertami w następujących dziedzinach:

- Zarządzanie stadem komercyjnym w odchow i tuczu
- Wentylacja obiektów i kontrola mikroklimatu
- Sanityzacja wody
- Opieka weterynaryjna
- Bioasekuracja
- Żywnienie
- Zarządzanie stadem rodzicielskim
- Zarządzanie wylęgarnią
- Dobrostan zwierząt

CO GDY HODOWCA LUB JEGO PRACOWNIK JEST CHORY NA COVID-19 LUB PODLEGA KWARANTANNIE?

1. Czy właściciel fermy drobiu, który w znacznej części odpowiedzialny jest za prowadzenie stad i związane z tym pozostałe obowiązki w gospodarstwie może podczas przebywania na kwarantannie wykonywać prace na fermie (przemieszczać się z miejsca zamieszkania na fermę)? Przy założeniu, że w takiej sytuacji musiałyby zostać wdrożone odpowiednie procedury sanitarne, aby zabezpieczyć kontakt z innymi osobami.

Rolnik, który jest objęty obowiązkową kwarantanną może prowadzić prace w obrębie gospodarstwa rolnego. Możliwe jest prowadzenie prac przez rolnika na oddalonej działce, nawet jeśli musi on dojechać na to pole/fermę poruszając się po drogach wspólnych. Kluczowe dla zachowania bezpieczeństwa epidemiologicznego jest jednak, aby przestrzegać reguł dystansu fizycznego od innych osób, a dojazd na miejsce wykonywania pracy możliwy jest tylko własnym środkiem transportu (nie można korzystać z transportu publicznego) samodzielnie lub w towarzystwie osób,

które razem odbywają kwarantannę w jednym gospodarstwie domowym.

Rolnik również podczas prac wykonywanych na terenie pola / fermy nie może mieć kontaktu z innymi osobami (prócz tych, z którymi odbywa wspólnie kwarantannę, jednocześnie pozostając we wspólnym gospodarstwie domowym). Podczas prac należy zachować wysoki poziom higieny (mycie rąk, dezynfekcja rąk i powierzchni etc). Podczas powadzenia na terenie gospodarstwa prac polowych i zajmowanie się inwentarzem, zalecane jest stosowanie maseczki.

2. W przypadku małych i średnich ferm drobiu najczęściej prace wykonywane są przez właścicieli i ich rodzinę, a liczba zatrudnionych osób zewnątrz to z reguły do 5 osób. Czy w sytuacji gdy jeden z niewielkiej grupy pracowników zostałby objęty kwarantanną, inspekcja nadzorująca może wydać zezwolenie na przemieszczanie się tego pracownika z miejsca zamieszkania na fermę i pełnienie swoich obowiązków?

W zakresie osób obsługujących fermę drobiu, które podlegają kwarantannie, istnieje możliwość dopuszczenia do odbywania tej kwarantanny na takich samych zasadach, jakie wprowadzono wytycznymi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dla producentów rolnych zatrudniających cudzoziemców przy pracach sezonowych tzn. podczas pobytu w gospodarstwie, podczas którego pracownik jest objęty obowiązkiem odbywania kwarantanny, ma możliwość świadczenia pracy z zastrzeżeniem, że obowiązuje go całkowity zakaz opuszczania gospodarstwa w okresie

odbywania kwarantanny. Zgodnie z wytycznymi (m.in.):

1. państwowy powiatowy inspektor sanitarny musi posiadać informacje, że osoby zatrudnione w gospodarstwie przy obsłudze zwierząt odbywają kwarantannę w tym gospodarstwie (pracodawca zatrudniający zobowiązany byłby do współpracy w tym zakresie z właściwym PPIS ze względu na miejsce lokalizacji gospodarstwa), a pracownicy obsługujący inwentarz odbywają 10-dniową kwarantannę na terenie gospodarstwa (adres pobytu tych pracowników musi być wiadomy dla PPIS),
2. kontakty z osobami zamieszkującymi dane gospodarstwo powinny być ograniczone do niezbędnego minimum,
3. pracownikom obsługującym inwentarz w trakcie odbywania obowiązkowej kwarantanny w gospodarstwie należy zapewnić odpowiednie warunki zakwaterowania z pełnym węzłem sanitarnym

i wydzielonymi pomieszczeniami do pobytu. W przypadku dużej liczby pracowników w gospodarstwie należy wydzielić oddzielne kwatery (oddzielne wejścia) dla niewielkich grup osób – do max 10 pracowników, i tak zorganizować ich pobyt, aby w okresie odbywania kwarantanny grupy nie stykały się ze sobą zarówno w pracy, jak i poza nią w pomieszczeniach socjalnych, podczas transportu do miejsca wykonywania pracy, na podwórku, itp. Takie postępowanie pozwoli, aby w przypadku wystąpienia zakażenia u jednego z pracowników „wyeliminowane zostały” tylko osoby z danej grupy (10 pracowników), a nie wszyscy pracownicy będący w kwarantannie,

4. wszelkie objawy choroby zakaźnej powinny być powodem odsunięcia pracownika od wszelkich prac, a o wystąpieniu zachorowania należy powiadomić właściwego PPIS,

5. należy zapewnić systematyczne wietrzenie wszystkich pomieszczeń, w których przebywają ludzie, pracownicy, i wyłączyć z użytkowania pomieszczenia, w których mogą tworzyć się skupiska ludzi,
6. podczas pobytu pracownika kwarantannowanego w gospodarstwie należy zapewnić mu bieżący dostęp do wody, mydła, środków do dezynfekcji rąk, papieru higienicznego jednorazowego (chusteczki higieniczne, ręcznik papierowy), kosze na odpady wyłożone jednorazowymi workami itp. po to, aby zapewnić mu możliwość zachowania wymagań higienicznych (właściwa higiena rąk, stosowanie odpowiednich środków do dezynfekcji, higiena podczas kaszlu, kichania),
7. gospodarstwo powinno zapewniać również środki ochrony osobistej, w tym maseczki/osłonę ust, nosa w zależności od potrzeb i specyfiki pracy,

Firma S&S Poland

oferuje do sprzedaży:

indyczkę i indora odmiany średnio-ciężkiej:

- ▶ **B.U.T. Premium**
- ▶ **Grade Maker**

indyczkę i indora odmiany ciężkiej:

- ▶ **Big 6**
- ▶ **Hybrid Converter**

kontakt:

Cezary Siodlarz • tel. kom. +48 604 060 050 • e-mail: c.s@sands.com.pl

Wesołych Świąt

S&S Poland Sp. z o.o., ul. Partyzantów 16/2, 10-521 Olsztyn

e-mail: biuro@sands.com.pl

www.sands.com.pl

AGRISAN

**NAJSKUTECZNIEJSZY PREPARAT DO SUCHEJ DEZYNFEKЦИИ,
ODKAŻANIA, OSUSZANIA I SANITYZACJI**

AGRISAN GALLI

**REWOLUCJA W WALCE Z PTASZYŃCEM
I INNYMI EKTOPASOŻYTAMI NA FERMACH DROBIU**

SPALINOWY OPYLACZ STIHL SR 450

- SZYBKA APLIKACJA PREPARATU
- WYSOKA WYDAJNOŚĆ
- OSZCZĘDNOŚĆ CZASU
- WYGODA BEZ KABLI
- MARKOWY SPRZĘT

OD
199
ZŁ

WWW.AGRISAN.PL

AGRIVET SP. J.
UL. SZCZANIECKIEJ 24
64-316 KUSLIN

TEL. 61 44 73 013, 61 44 75 633
TEL. KOM. 692 536 139
E-MAIL: AGRIVET@AGRIVET.PL

rękawiczki ochronne, środki do dezynfekcji rąk oraz do mycia i dezynfekcji powierzchni,

8. pracownicy powinni zostać zapoznani z wytycznymi dotyczącymi postępowania podczas epidemii takimi jak:

- przed rozpoczęciem pracy, obowiązkowo należy umyć ręce wodą z mydłem,
- zachować bezpieczną odległość na stanowisku pracy 1,5 m,
- regularnie często i dokładnie myć ręce wodą z mydłem zgodnie z instrukcją znajdującą się przy umywalce i dezynfekować osuszone dłonie środkiem na bazie alkoholu (min. 60%),
- podczas kaszlu i kichania zakryć usta i nos zgiętym łokciem lub chusteczką – jak najszybciej wyrzucić chusteczkę do worka/kosza i umyć ręce,
- starać się nie dotykać dłońmi okolic twarzy, zwłaszcza ust, nosa i oczu,
- dołożyć wszelkich starań, aby stanowiska pracy były czyste i higieniczne, szczególnie po zakończonym dniu pracy,
- należy dbać o higienę w miejscu zakwaterowania, w tym regularne czyszczenie powierzchni wspólnych, z którymi stykają się pracownicy, np. klamki drzwi wejściowych, poręcze, blaty, oparcia krzeseł,
- należy unikać powitania poprzez podawanie ręki.

9. gospodarstwo może dysponować termometrem (optymalny bezdotkowy pomiar temp. – w przypadku innego termometru – dezynfekcja obowiązuje po każdym jego użyciu). Jeśli gospodarz decyduje się na pomiar temperatury pracowników kwartanowanych powinien uzyskać ich zgodę na pomiar temperatury. W zależności od metody pomiaru różne wartości temperatury ciała uznawane są za temperaturę prawidłową i podwyższoną. Za prawidłową temperaturę ciała uznaje się wartość 36,6-37,0°C. Temperatura ciała w granicach ok. 37,2-37,5°C stopni może mieć różne przyczyny, np. związane z problemami metabolicznymi, stresem, wysiłkiem fizycznym. Za stan podgorączkowy uznaje się temperaturę przekraczającą zwykłą temperaturę ciała, ale nie wyższą niż 38°C. Dokładność pomiaru przy użyciu termometru bezdotkowego jest mniejsza. Na odczyt mają wpływ warunki środowiskowe (temperatura otoczenia, wiatr, przeciąg), temperatura urządzenia, sposób przeprowadzenia pomiaru (miejsce, odległość), skóra badanego (powinna być sucha). Przepisy w sprawie ograniczeń podczas pandemii wskazują temperaturę 38,0°C jako kryterium niewpuszczenia pasażera na lotnisko/pokład samolotu.

10. organizacja pracy powinna być taka, aby odbywała się w niewielkich grupach (zalecane tak jak przy podziale na kwatery), z zachowaniem co najmniej 1,5 metrowej odległości między pracownikami lub praca w maseczkach, wprowadzenie różnych godzin przerw, zmniejszenie liczby pracowników korzystających ze wspólnych obszarów w danym czasie (np. przez rozłożenie przerw na posiłki). ■

z materiałów Krajowej Izby Producentów Drobiu i Pasz

JAKOŚĆ *buduje* ZAUFANIE

zawsze na czas
codzienne dostawy

najwyższa jakość wyrobów

dzięki stałej bazie surowców

nowoczesne technologie

i wykwalifikowany personel

stały nadzór laboratoryjny

ponad standardy Unii Europejskiej

własna flota transportowa

zapewniająca błyskawiczne terminy dostaw

**ŚWIATOWE STANDARDY
JAKOŚCIOWE**
*potwierdzone przez
międzynarodowe organizacje*

• **INDROL zakład w Grodzisku**
PL 62-065 Grodzisk WLKP, ul. Towarowa 4

tel: + 48 61 443 66 11
mail: grodzisk@indrol.pl

• **INDROL zakład w Rostarzewie**
PL 62-068 Rostarzewo, ul. Wolsztyńska 68

tel: + 48 61 444 45 40
mail: rostarzewo@indrol.pl

obydwa nasze zakłady
działają w systemie

HACCP

od 1991

25 lat
ponad
doświadczenia
w hodowli i przetwórstwie indyka

Izabela Kielczyk

Psycholog biznesu

Psychoterapeuta i trener ludzi biznesu

Współwłaściciel i Zarządzający Dyrektor Generalny Bellako Sp. z o.o. producenta oryginalnych mieszanek przypraw dla przemysłu spożywczego i gastronomii

NAJTRUDNIEJSZE NIESTETY ZAPEWNE DOPIERO PRZED NAMI DZIAŁAJMY RAZEM I WSPIERAJMY SIĘ W PANDEMII

Cały rok 2020 dla branży spożywczej był niezwykle trudny, wręcz kryzysowy. Zmagamy się z zachwianiem rynku HoReCa dla producentów żywności – z obniżkami cen skupu i spadkami eksportu. Tylko z pozoru i z poziomu ostatecznego konsumenta wydaje się, że branża spożywcza jest jedną z tych, które w czasie pandemii ucierpiały najmniej. A to nieprawda.

W GRUZACH PLANÓW

Czasy przed pandemią okazały się być czasem dobrobytu, szczęścia, wielu możliwości i wolności. Pandemia wiele z tych rzeczy zabrała dając w zamian ograniczenia, zakazy, nakazy i przedłużającą się niepewność. To dla nas wszystkich, a szczególnie właścicieli i zarządzających firmami, ogromne wyzwanie.

Przejmując część obowiązków właściciela i wchodząc do zarządu przedsiębiorstwa Mojego Taty miałam ogromny zapal i mnóstwo inicjatyw na rozwijanie biznesu. Niestety, większość planów legło w gruzach, ponieważ pojawiła się pandemia, która wyrzuciła nasz świat do góry nogami.

PEWNY I POUKŁADANY WCZEŚNIEJSZY ŚWIAT BEZPOWROTNIE SIĘ SKOŃCZYŁ

Nie ma nic tak pewnego jak zmiana. Teraz można to stwierdzenie lepiej zrozumieć. Świat nigdy nie był pewny ani stały, wcześniej jednak ludzie żyli z poczuciem wpływu i możliwością samodzielnego wybierania momentu na zmianę, podejmowanie radykalnych decyzji. Ludzie z natury nie lubią być zaskakiwani i zmuszeni do nagłych zmian. Tak, niestety, się stało.

Zaistniałą sytuację można porównać do najbardziej stresujących wydarzeń w życiu człowieka: stratę bliskiej osoby, rozwód czy utratę pracy. Analogicznie, teraz także za-

brano nam bardzo wiele i straciłmy poczucie bezpieczeństwa, które jest kluczowe do normalnej egzystencji, do tego, abyśmy cieszyli się z życia, mieli plany i realizowali się.

ZŁOWROGA NIEPEWNOŚĆ

Niby niewinna, ale stopniowo wyniszczająca naszą psychikę, niepewność pojawia się wraz z brakiem wpływu na sytuację, a zasoby albo się wyczerpały, albo stały się bezużyteczne. W krótkiej perspektywie taką sytuację można zarządzić. **Problem pojawia się, kiedy niepewność trwa dłużej, a dodatkowo nie można przewidzieć jak długo będzie trwać.** Cierpi wtedy poczucie bezpieczeństwa, mogą pojawiać się myśli rezygnacyjne, fobie, stany lękowe, czy depresyjne u osób z takimi skłonnościami. Nieprzewidywalna i groźna wizja przyszłości dodatkowo wzmacnana jest przez pojawiające się pesymistyczne prognozy dotyczące rozwoju sytuacji. Wszystko to może skutkować poważ-

nymi problemami psychologicznymi. **Z taką sytuacją musimy zmierzyć się teraz.**

DLACZEGO STRES W TRAKCIE PANDEMII JEST INNY?

W sytuacji, kiedy brakuje rzetelnych informacji, wiedzy i odpowiedniego doświadczenia, dla umysłu sytuacja wymyka się spod kontroli, a człowiek traci poczucie wpływu. Brak wsparcia, dezinformacja pogłębiają poczucie zagrożenia. Zamiast działania, pojawia się paraliżujący strach i zniechęcenie, a spirala stresu nakręca się. Stres staje się permanentny, a jego skutki dla psychiki mogą być poważne. Taki scenariusz pojawia się przy obniżonej odporności psychicznej, lecz w obecnej sytuacji można założyć, że dotyczy to większości ludzi. Poza ekonomią, gospodarką, zdrowiem fizycznym, być może zdrowie psychiczne będzie jednym z obszarów najbar-

dziej dotkniętych skutkami pandemii. Są sposoby na opanowanie lęku i paniki. Nasza wiedza i wcześniejsze doświadczenie mogą pomóc w zupełnie nowej i pozornej innej sytuacji. Na wszystkie trudne pytania możemy znaleźć odpowiedzi. Trzeba tylko ich poszukać i to najlepiej – wspólnie.

JAK POMÓC SWOJEMU ZDROWIU PSYCHICZNEMU?

Eksperti WHO przedstawiają kilka zasad, które pomogą zadbać o własne zdrowie psychiczne.

Ważne jest, aby zachować równowagę w ilości przyjmowanych informacji dotyczących pandemii; najlepiej korzystać z tego samego, wiarygodnego źródła i nie poszukiwać sensacji. Warto zadbać o codzienną rutynę i ustalić plan codziennych zajęć. Obok obowiązków służbowych trzeba ująć z nim czas na ćwiczenia fizyczne, odpoczy-

nek i własne przyjemności. Dbać o właściwą ilość snu, dietę i uważać na spożycie alkoholu. Dbać o kontakty uważając przy tym na czas spędzony przed ekranem.

To wskazówki, które powinniśmy wszyscy wziąć pod uwagę, ponieważ dotyczy ona każdego z nas. A z jakimi problemami borykają się aktualnie menedżerowie w swoich firmach?

POLACY NA SKRAJU ZAŁAMANIA NERWOWEGO

W ostatnich badaniach opinii prawie czterech na dziesięciu Polaków oceniło, że wybuch pandemii i związany z nim lockdown odbił się na ich psychice. Widoczne są lęki, zaburzenia nastroju i snu.

W aptekach w tym roku znacznie przyspieszyły zakupy leków antydepresyjnych i stabilizujących nastrojów. W ostatnich miesiącach pracownicy dużo częściej niż

Jesteśmy polską, rodzinną firmą obecną na rynku od **ponad 30 lat.**

Jesteśmy **liderem innowacyjności** w produkcji naturalnych wyciągów roślinnych stosowanych jako dodatki do pasz dla zwierząt hodowlanych.

Ziołowa profilaktyka przyczynia się do **poplepszenia wyników produkcyjnych.** Dodatki ziołowe poprawiają kondycję zdrowotną stada. Skuteczne w profilaktyce kokcydiozy.

Nasze preparaty fitobiotyczne mogą być stosowane z paszą lub z wodą. **Nie zatykają poideł!**

Posiadamy **własny zakład produkcyjny i niezależne laboratorium**, dlatego też jesteśmy w stanie przygotować każde indywidualne zamówienie.

Nie wymagają okresu karencji. To produkty w **100% naturalne**, które poprawiają smakowitość paszy. Wysoką jakość potwierdza **certyfikat GMP+.**

GMP+
Feed Safety Assurance

BELLAKO®
Rok założenia 1987 Sp. z o.o.

Warszawa • tel. 22 870 11 57
Zabrze • tel. 32 271 37 10

www.bellakodlazzwierzat.com.pl

w ubiegłym roku zgłaszają w badaniach poczucie przytłoczenia zarówno obowiązkami zawodowymi, jak i domowymi. Co więcej, widać też wyraźne pogorszenie kondycji psychicznej menedżerów, którzy są jeszcze bardziej zmęczeni przedłużającym się stresem niż ich podwładni.

Przed pracownikami udaje silnego uśmiechniętego i skoncentrowanego na celach menadżera. Stara się zarazić entuzjazmem, pokazać wizję i zmotywować do działania, ponieważ widzi wyraźny spadek motywacji i zniechęcenie wśród pracowników. Wkłada w to niesamowitą ilość energii. Po pracy jest wykończony. Wraca do domu i zaszywa się głęboko pod kocem. Jest wyczerpany. Strasznie zmęczony. Tak naprawdę nie ma na nic siły, nie ma siły do dalszego działania. Sam u siebie widzi spadek motywacji i zaangażowania. To nie prawda, że wierzy w lepsze jutro. Ale co ma mówić pracownikom? Codziennie daje im nadzieję, której sam już nie ma. Zawsze radził sobie bezbłędnie ze wszystkimi trudnościami, ale teraz sytuacja zaczyna go przerastać...

To prawdziwa historia biznesmena, który jest w branży od 20 lat i nigdy nie potrzebował pomocy. Teraz zwraca się do psychologa...

W swojej praktyce psychologa biznesu pomagam teraz częściej ludziom z nowymi problemami wynikającymi z przedłużającego się stanu niepewności, życia w zagrożeniu, braku możliwości zaplanowania, ciągłym lękiem o zdrowie i przyszłość.

ZARZĄDZANIE W OBECNYCH CZASACH? NIE ZAZDROSZCZĘ!

W obecnej sytuacji siła i odporność psychiczna menadżera to podstawa zarządzania. Współczesny lider powinien radzić sobie nie tylko ze zmiennością, niepewnością, złożonością i niejednoznacznością... Zespół oczekuje od niego wizji, sposobów na przejście przez kryzys w branży. Chcą zobaczyć wizję przyszłego sukcesu, chcą wiedzieć co robić i do czego zmierzają. Menadżer musi opanować emocje zespołu,

a także własne, aby skutecznie stłumić panikę wśród pracowników w niepewnym świecie. Musi także łączyć twarde podejście biznesowe z empatią i wyczuciem wobec ludzi. Czy byliśmy szkoleni w takim zakresie?

Trzeba także rozumieć i umieć odnaleźć się jako menedżer w zarządzaniu sytuacją kryzysową, bo w tej chwili wszyscy egzystujemy. Dobrze jest także przygotować się do trudnych rozmów – z pracownikami i kontrahentami, które mogą wynikać w ślad za decyzją o koniecznej restrukturyzacji lub zmianie modelu biznesowego.

KRYZYS JAK PRZYSŁOWIOWA „BECZKA SOLI”

Badania psychologiczne dowodzą, że odpowiednie podejście i dobór narzędzi zarządzania w czasie kryzysu prowadzi do zwiększenia integracji i lepszej współpracy w zespole. Dzięki wspólnej pracy nad rozwiązywaniem problemu, jesteśmy w stanie wypracować lepsze normy grupowe oraz efektywną strategię radzenia sobie z sytuacją kryzysową, która może być także wykorzystywana w przyszłości. Zatem wspólnie przeżyty kryzys może przyczynić się do zbudowania wartościowych i długotrwałych relacji i integracji w firmie.

Podstawą w zarządzaniu zespołem jest wnikliwe poznanie jego członków – ich osobowości, potrzeb i osobistych dążeń. Warto zdawać sobie sprawę z tego, że czynników motywujących pracowników jest wiele. Okazuje się, że na zaangażowanie w pracę mają duży wpływ aspekty pozafinansowe, które możemy umiejętnie dobrać do potrzeb każdego w zespole. Kryzys uzmysławia przełożonym wagę nagród i motywatorów innych niż wynagrodzenia.

KAŻDY CHCIAŁBY BYĆ Z SIEBIE DUMNY

W czasie kryzysu szczególnie ważne będą działania podbudowujące wartość i znaczenie każdego z pracowników oraz dokonanie zespołu jako całości. Odwołajmy się, jako

szefowie, do wartości, poczucia odpowiedzialności, kreatywności i pomysłowości naszych podwładnych. To może pracowników motywować w większym stopniu niż pieniądze. Pochwałą i wyrażeniem uznania za konkretne działania okażemy szacunek i zbudujemy poczucie wartości pracownika. Ambicję wzbudzimy wyznaczając nowe, poważniejsze cele i zakresy odpowiedzialności. Zaproszeniem do rozmowy na równym poziomie wykazemy uznanie dla wiedzy i doświadczenia pracownika, czym go dowartościujemy i zbudujemy poczucie więzi z firmą. Każdy człowiek potrzebuje mieć cel i widzieć sens swoich działań, chciałby mieć poczucie wpływu i satysfakcji ze swoich osiągnięć. Po prostu chciałby być z siebie dumny.

KONSTRUKTYWNA „BURZA”

Istotnym elementem walki przedsiębiorstw z kryzysem jest skuteczna, transparentna komunikacja między zarządem a personelem powiązana z zaangażowaniem pracowników w tworzenie i wprowadzanie zmian. Pracownik, który uczestniczy w procesie rozumienia zmiany, czuje się ich współautorem, jest doceniony i zaangażowany w ich wprowadzanie. Zorganizujemy wspólną burzę mózgów, zaprosimy pracowników na spotkanie, podczas którego razem wypracujemy strategię na czas kryzysu, przydzielimy poszczególne zadania. Każdy z członków zespołu będzie miał swoją rolę i zakres odpowiedzialności oraz szansę osobistej walki z kryzysem.

„Najważniejszą cechą lidera w sytuacji kryzysu jest zdolność do tworzenia wizji przyszłego sukcesu” – Warren Bennis

Rola szefa w motywowaniu odgrywa zasadnicze znaczenie. Skuteczny szef to taki szef, który stymuluje, a nie zmusza, pracowników do wykonywania określonych zadań. Szef zespołu to lider, a bycie liderem oznacza inspirowanie ludzi.

Przełożony, który sam nie jest zmotywany, raczej nie zdopinguje do wysiłku zespołu. On musi być wzorem dla swojego zespołu, reprezentować zmotywowane podejście, chęć do działania, poszukiwania rozwiązań, a nie skupiania się na przeciwnościach.

Warto pamiętać, że pracownicy działają na zasadzie „lustra”, to znaczy – odzwierciedlają zachowanie szefa. Najprawdopodobniej więc powielią zachowanie przełożonego w sytuacji kryzysu. Bądźmy dla nich wzorem i zainspirujmy do przekucia kryzysu w sukces.

KRYZYS W RELACJACH B2B

Presja sytuacji kryzysowej odzwierciedla się także w relacjach z kontrahentami. Obawa o biznes przekłada się na trudne relacje B2B – pytania o bezpieczeństwo i naciski na przestrzeganie restrykcyjnych procedur higieny, radykalne renegotjacje warunków umowy. Pojawiają się częstsze pytania o dostępność, o jakość, o wprowadzone

procedury. Częściej także zdarzają się trudne rozmowy dotyczące zmian cen lub terminów płatności. Tu także mamy okazję wykorzystać umiejętności asertywnego pokierowania negocjacjami. Paradoksalnie może to wpłynąć na zmniejszenie dystansu i zbliżenie z kontrahentami. Wszyscy znaleźliśmy się w podobnej sytuacji i jesteśmy od siebie uzależnieni. Dużo częstsza komunikacja, zrozumienie i elastyczność oraz bezpośrednia przyjacielska pomoc pomiędzy firmami ugruntuje dotychczasowe kontrakty oraz zmieni relacje wzbogacając je o inny, bardziej ludzki, wymiar.

NAUCZMY SIĘ Z TYM ŻYĆ

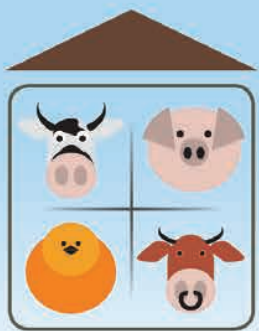
Niestety, dłuższa perspektywa życia w niepewności to pewnik. Dlatego też trzeba nauczyć się z nią żyć. Można tego nie akceptować, ale trzeba przyjąć i pogodzić się z tym i nie walczyć. Im wcześniej to zrozumiemy, tym lepiej dla nas. Zamiast starać się wracać do poprzedniego porządku,

przyjmijmy, że on już nie wróci i zaprzyjaźnijmy się z nową rzeczywistością. Ona na pewno niesie ze sobą inne, wcześniej nie odkryte możliwości i perspektywy.

Warto doceniać co jest tu i teraz. Koncertować się na prostych czynnościach, dzisiejszym dniu i nie planować, co będzie za rok. Dla osób, które przywykły do działania z wizją i w dłuższej perspektywie, będzie to duże wyzwanie. Dla nich niepewność jest dużym obciążeniem. Wtedy warto przypomnieć sobie o ważnych momentach niepewności w życiu, które przeżyliśmy wcześniej i jakie zastosowaliśmy wyjście z takich sytuacji.

PANDEMIA ODKRYŁA TAKŻE WIELE NOWYCH OBSZARÓW

Odsuwając obawy na bok, początkowo ludzie zachłystnęli się inną jakością życia. Okazało się, że przy poruszaniu się do tej pory utartymi ścieżkami, często poświęcali czas czynnościom, których nie lubili i tak

FERMA

on-line

19 - 20 lutego 2021

LIVE

KONFERENCJA DLA HODOWCÓW – BYDŁO/ŚWINIE/DRÓB

ZAREJESTRUJ SIĘ: www.targiferma.com.pl

ORGANIZATOR

AgroFood

WSPÓŁORGANIZATORZY

Gospodarz.pl
Twój portal rolniczy

Oferujemy najwyższej jakości
pisklęta indycze:
B.U.T. 6
HYBRID CONVERTER

**Niech radość i pokój
Świąt Bożego Narodzenia
towarzyszy wszystkim przez cały Nowy Rok.
Aby był to Rok szczęśliwy w osobiste doznania,
spełnił marzenia i dążenia zawodowe
oraz by przyniósł wiele satysfakcji
z własnych dokonań**

**życzą
Właściciel i Pracownicy**

Indyk Górski
ul. Przemysłowa 2
32-800 Brzesko

www.indykgorski.pl

naprawdę nie chcieli robić, a umykało z ich życia wiele cennych chwil i radości. Odkryliśmy, że nie trzeba być koniecznie codziennie w biurze, żeby mieć efekty w pracy. Nie trzeba ścigać się w wyścigu po wciąż nowe osiągnięcia sportowe, aby czuć satysfakcję z fizycznego zmęczenia. Dzięki zatrzymaniu w biegu i przez wprowadzone ograniczenia, zaczęliśmy bardziej cieszyć się chwilą i doceniać to, co mamy wokół siebie, nasze otoczenie i relacje.

Psychologowie obserwują zmiany w kontaktach międzyludzkich. Więcej pojawia się w nich empatii, pomocy, zrozumienia. Realizacja celów, twarde reguły rynkowe i bezwzględna rywalizacja przestały rządzić relacjami w biznesie tak, jak kiedyś. To świetny moment na to, aby zrewidować nasze dotychczasowe obszary działalności; spojrzeć inaczej na możliwości i wspierać siebie nawzajem w biznesie.

Okazuje się, że może być także wiele pozytywnych aspektów związanych ze zmianą czasów, takich jak odkrycie nowych perspektyw i możliwości, z których wcześniej nie zdawaliśmy sobie sprawy. Kryzys może być dobrym motywatorem i w dłuższej perspektywie obrócić się w sukces. Nie pozwólmy się tylko zawładnąć pesymizmowi i nie pogrążajmy w żalu za straconym, poukładanym i przewidywalnym światem. Poznajcie kolejną, jakże optymistyczną, prawdziwą historię.

HISTORIA PANI BASI

Długopis Prezesa zadrżał na krótki moment nad wypowiedzeniem ... „Kurczę, lubię tę Basię! Jednak tak mnie rozczarowała...!”

Dostała najlepszą linię kosmetyków do sprzedaży. Elegancka, wykształcona, reprezentacyjna kobieta z doświadczeniem w branży – a tu taka porażka! Kompletnie nie potrafi zapanować nad stresem podczas spotkań z klientami, a oni to wyczuwają i nie podoba im się to. Czasem nie umie wydusić z siebie słowa, denerwuje się, nie potrafi odpowiedzieć na proste pytania klientów. Ze zdenerwowania gubi się w ofercie, nie potrafi dobrze przedstawić produktów, czym nie wzbudza sympatii i zaufania klientów...

Jego uwagę odwraca przychodzący mail zatytułowany „Raport ze sprzedaży YTD 10/2020”.

„To utwierdzi mnie w decyzji!” – myśli i otwiera plik Excel...

Basia zostaje w firmie.

Basia to COVIDowy specjalista ds. sprzedaży!!

Wprowadzenie onlinowych spotkań połączonych z prezentacjami to był dla Basi przełom w budowaniu relacji z klientami i realizowaniu celów sprzedażowych. Okazało się, że Basia interesująco i bardzo przekonująco prezentuje ofertę – ale wtedy, kiedy nie widzi słuchaczy!! Klienci bardzo wysoko ocenili profesjonalizm Basi, co znalazło odzwierciedlenie w liczbie i obszerności zamówień...

To jeden z przykładów na to, że zmiana może być szansą. Trzeba ją tylko dostrzec i uchwycić! ■

Tego wszystkim NAM życzę!

POZNAJ TAKŻE MIESIĘCZNIK HODOWCA DROBIU

Z PRENUMERATĄ OTRZYMASZ RÓWNIEŻ **GRATIS** DO WYBORU:
KATALOG FIRM DROBIARSKICH, NOWOCZESNĄ PRODUKCJĘ KURCZĄT BROJLERÓW
LUB KATALOG FIRM PASZOWYCH

**TYLKO
95
ZŁ/ROK**

KATALOG FIRM DROBIARSKICH

zawiera informacje o działalności 1400 firm z branży drobiarskiej: jaja wylęgowe i pisklęta, wyposażenie, agrobudownictwo, pasze, urządzenia do przygotowywania i przechowywania pasz, ściółka, higiena, weterynaria, ubój, opakowania, transport, utylizacja, ocena jakości, energia, nisze drobiarskie itp.

Cena: 70 zł,

bezpłatny tylko dla prenumeratorów Hodowcy Drobiu

NOWOCZESNA PRODUKCJA KURCZĄT BROJLERÓW

w sposób kompleksowy i nowoczesny opisuje zagadnienia związane z produkcją kurcząt brojlerów. Zostały w niej szeroko omówione m.in.: rasy,rody, zestawy kur mięsnych, technologie hodowli, reprodukcja, postępowanie w pisklętach, lokalizacja fermy, budowa i wyposażenie brojlarni, przygotowanie pomieszczeń do odchowu, ściółka, środowisko dla kurcząt brojlerów, żywienie, higiena, okresy odchowu.

Cena: 70 zł, **bezpłatny** tylko dla prenumeratorów Hodowcy Drobiu

KATALOG FIRM PASZOWYCH

zawiera informacje o ponad 500 firmach związanych z branżą paszową – producentach i dystrybutorach mieszanek paszowych, koncentratów, premiksów, dodatków paszowych, ziół, dodatków mineralnych, zbóż, nasion roślin strączkowych i oleistych oraz produktów przemysłu olejarskiego itp.

Cena: 70 zł, **bezpłatny**

tylko dla prenumeratorów Hodowcy Drobiu

Z PRENUMERATĄ
GRATIS CO ROKU:

ELEGANCKI SEGREGATOR
DO ARCHIWIZOWANIA CZASOPISM

ORAZ KALENDARZ TRÓJDZIELNY

*Dołącz do naszych
czytelników!*

PRENUMERATĘ MOŻNA ZAMÓWIĆ:

- 1 opłacając przekaz
- 2 robiąc przelew internetowy na podany w przekazie numer konta
- 3 dzwoniąc pod numer: 501 937 987 lub 89 519 05 49
- 4 pisząc na e-mail: prenumerata@proagricola.com.pl

PRENUMERATA BEZ ZBĘDNYCH FORMALNOŚCI:

Piotr Lisiecki, 62 8857 1067 3001 0009 8560 0001

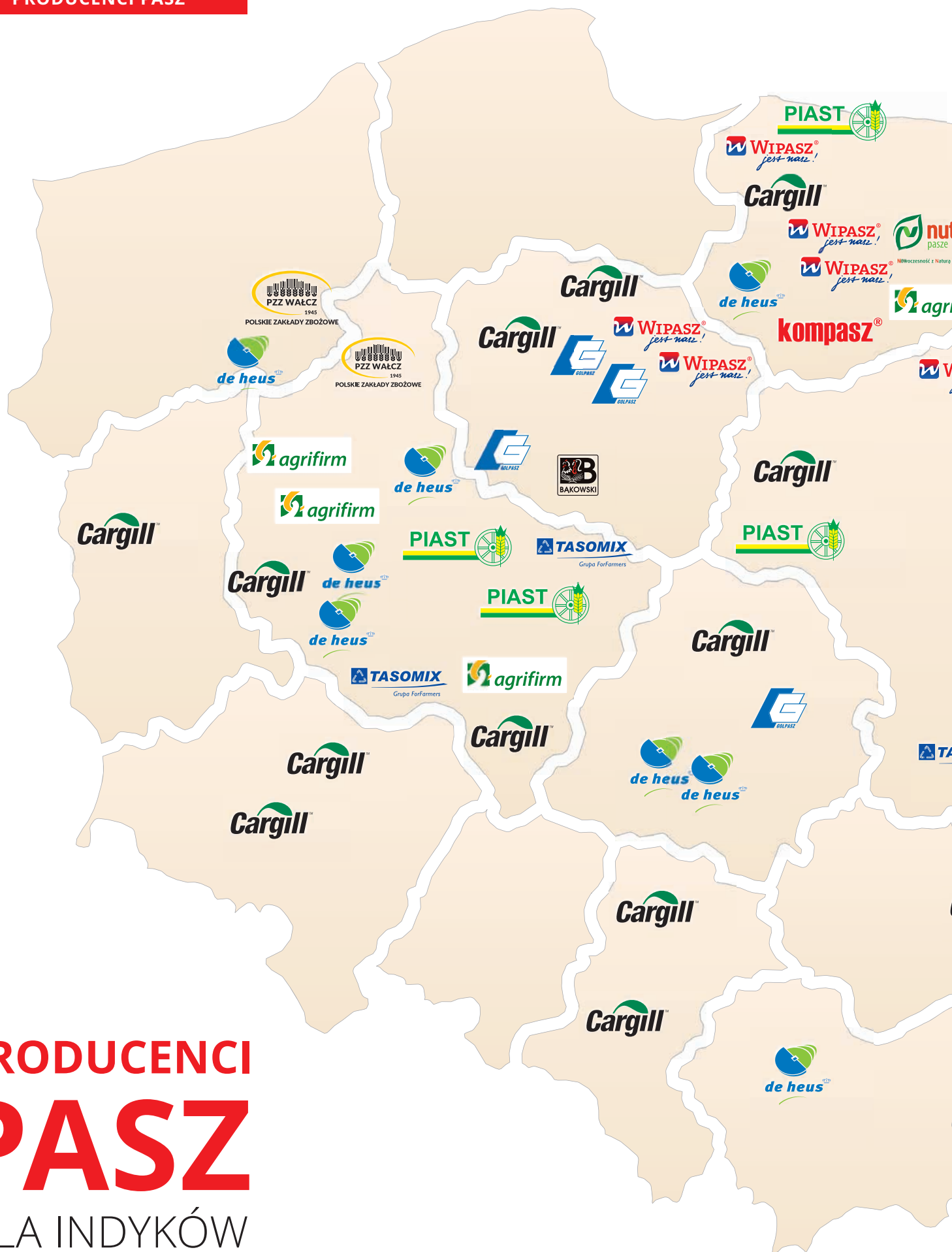

ZAMÓW
ONLINE

**STUDENCI, SZKOŁY i SENIORZY
PŁACĄ MNIEJ***
50% ZNIŻKI
po okazaniu legitymacji

* Prezenty nie dotyczą prenumeraty
STUDENT, SENIOR, SZKOŁY

PRODUCENCI PASZ DLA INDYKÓW

Wytwórnia Pasz w Szamotułach
tel. (61) 293 19 84
Wytwórnia Pasz w Topoli Wielkiej
tel. (62) 593 00 11
Wytwórnia Pasz w Margońskiej Wsi
tel. (67) 284 72 64
Wytwórnia Pasz w Płońsku
tel. (23) 696 63 23
Wytwórnia Pasz w Bednie Radzyńskim tel.
(93) 352 86 01
www.agrifirm.pl

tel. (87) 424 17 60
fax (87) 424 17 99
Infolinia: 0801 304811
www.agrocentrum.pl

Wytwórnia Pasz i Koncentratów
w Inowrocławiu
tel. (52) 353 77 12
fax (52) 352 74 82

Białystok – tel. (85) 663 72 62
Bieganów – tel. (68) 391 04 06
Brzozowo – tel. (56) 667 11 42
Dobrzeliń – tel. (24) 285 28 35
Kalisz – tel. (62) 753 87 00
Krzemieniewo – tel. (65) 536 11 00/01
Krzepice – tel. (34) 310 71 00
Maków Mazowiecki – tel. (29) 717 32 30
Rychliki – tel. (55) 248 84 31
Sandomierz – tel. (15) 832 22 58
Siedlce – tel. (25) 640 23 95/96
Sierpc – tel. (24) 2 75 87 00/01
Skokowa – tel. (71) 312 66 65
Świecie – tel. (52) 331 03 00
Tworóg – tel. (32) 381 81 30
Ujazd Dolny – tel. (76) 874 03 12
www.cargill.com.pl

Buk – tel. (61) 814 02 09
Grodzisk Wlkp. – tel. (61) 444 57 32
Iłowo – tel. (23) 654 15 27
Łęczyca – tel. (24) 721 04 00
Łomża – tel. (86) 473 70 20
Mięścisko – tel. (61) 427 89 12
Spytkowice – tel. (33) 841 04 10
Wałcz – tel. (67) 258 32 76
www.deheus.pl

Golub-Dobrzyń
tel./fax (56) 683 51 11 do 17
Wytwórnia Pasz w Janowcu Wlkp.
tel. (52) 302 31 53
Wytwórnia Pasz w Radominie
tel. (56) 683 75 68
Wytwórnia Pasz w Podkonicach Dużych
tel. (44) 713 20 08
GPS – N: 51.700 989, E: 20.227 245
www.golpasz.pl

Iława: tel. (89) 648 74 41
Mszanowo: tel. (56) 474 07 91
www.kompasz.pl

Wytwórnia Pasz w Olsztynie
tel. (89) 544 36 09, 10, 11
fax (89) 544 36 29
www.nutripol.pl

PIAST PASZE Sp. z o.o.
Lewkowiec
tel. 62 736 02 34, 62 735 44 30
PIAST PASZE I Sp. z o.o.
Gołańcz
tel. 67 261 51 16
PIAST PASZE I Sp. z o.o.
Oleśno
tel. 55 231 42 45
PIAST PASZE II Sp. z o.o.
Płońsk
tel. 23 661 34 80
www.piaspasze.pl

POLSKIE ZAKŁADY ZBOŻOWE
Polskie Zakłady Zbożowe Sp. z o.o.
Mieszalnia Pasz w Wałcu
Wytwórnia Pasz w Pile
tel./fax (67) 258 90 50
www.pzzwalcz.pl

tel. (62) 767 67 67
fax (62) 767 81 31
www.tasomix.pl

WYTWÓRNI PASZ:
• Wadąg 9, 10-373 Olsztyn
• Morąg, ul. Wojska Polskiego 35, 14-300 Morąg
• Krosno, 14-400 Pasłęk
• Międzyrzec Podlaski, ul. Kościuszki 103
21-560 Międzyrzec Podlaski
• Koło, ul. Składowa 21, 62-600 Koło
www.wipasz.pl

Agrifirm Polska Sp. z o.o.
ul. B. Chrobrego 52, 64-500 Szamotuły
tel. (61) 29 31 970, fax (61) 29 22 369
e-mail: biuro@agrifirm.pl
www.agrifirm.pl

Z ponad 3000 zaangażowanych pracowników, **Royal Agrifirm Group** przyczynia się do odpowiedzialnego łańcucha żywieniowego dla przyszłych pokoleń. Dostarczamy mierzalne, istotne i zrównoważone wartości dla hodowli zwierząt, produkcji roślinnej oraz przemysłu rolnego. Założona 120 lat temu w Holandii, **Royal Agrifirm Group** jest przodującą spółdzielnią rolniczą z międzynarodową siecią spółek w 16 krajach w Europie, Ameryce Południowej i Azji oraz z międzynarodową siecią dystrybucji.

W Polsce nowoczesne wytwórnie **Agrifirm** zlokalizowane są w Szamotułach, Topoli Wielkiej, Margońskiej Wsi, Płońsku oraz Bednie Radzyńskim.

Proces produkcyjny prowadzony jest zgodnie z międzynarodowymi standardami GMP+B1. Wybrane produkty mogą być produkowane w standardzie VLOG. Każda pasza poddawana jest szczegółowej kontroli jakości. Nasze produkty dostarczamy bezpośrednio na farmy hodowlane jak i za pośrednictwem sieci dealerów.

Dzięki połączeniu wieloletnich globalnych badań naukowych i lokalnej, specyficznej wiedzy w dziedzinie hodowli roślin i żywienia zwierząt, oferujemy klientom na całym świecie najlepsze rozwiązania dla wyzwań, przed którymi stają każdego dnia. Dzięki ofercie wysokiej jakości

pasz dla zwierząt, premiksów, koncentratów, minerałów, dodatków żywieniowych, środków ochrony roślin, specyficznym rozwiązaniom cyfrowym i profesjonalnemu doradztwu, dostarczamy rozwiązania dla przedsiębiorczych hodowców zwierząt i roślin.

GRUPA

AGROCENTRUM

Doradzamy z pasją

POLSKA
FIRMA

AGROCENTRUM Sp. z o.o.

18-500 Kolno, ul. Kolejowa 1

Wytwórnia Pasz Kałęczyn

12-200 Pisz, Kałęczyn 8

tel. (87) 424 17 60; e-mail: biuro@agrocentrum.pl

Wytwórnia Pasz Grajewo

19-203 Grajewo, ul. Elewatorska 5

tel. (87) 272 39 43; e-mail: grajewo_biuro@agrocentrum.pl

Infolinia: 801 304 811 www.agrocentrum.pl

W ofercie posiadamy mieszanki pełnoporcjowe, koncentraty i premiksy dla:

1. Kurcząt brojlerów	3. Kur niosek (jaja konsumpcyjne)	5. Indyków reprodukcyjnych
2. Kurcząt i niosek reprodukcyjnych	4. Indyków brojlerów	6. Drobiu wodnego

Programy żywieniowe Agrocentrum dla wyżej wymienionych gatunków drobiu przygotowane są na bazie wieloletnich doświadczeń firmy, współpracy z najlepszymi krajowymi i zagranicznymi specjalistami. Nasze produkty zabezpieczają optymalny wzrost drobiu i osiągnięcie satysfakcjonujących wyników produkcyjnych. Produkcja odbywa się w najnowocześniejszych wytwórniach pasz w Polsce. Wykorzystanie w produkcji najnowszych rozwiązań technologicznych i produkcja w oparciu o System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności wg EN ISO 22000:2005 gwarantuje bezpieczeństwo produktów i ich powtarzalną wysoką jakość.

Do dyspozycji naszych klientów są wykwalifikowani doradcy żywieniowi i lekarze weterynarii, których zadaniem jest pomoc klientom w uzyskaniu bardzo dobrych wyników produkcyjnych.

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

Wytwórnia Pasz i Koncentratów

Maria Bąkowska

Krusza Podlotowa 18A

88-101 Inowrocław

tel. (52) 353 77 12, 353 75 76

fax (52) 352 74 82

Jesteśmy rodzinną firmą działającą na polskim rynku od 1980 roku.

Obecnie na terenie powiatu inowrocławskiego hodujemy ponad pół miliona indorów rocznie.

Wytwórnia Pasz jest uznanym specjalistą w zakresie mieszanek paszowych i koncentratów dla drobiu i świń.

Produkcja pasz oraz hodowla realizowana jest na światowym poziomie pod nadzorem HACCP.

PROWADZIMY CAŁOROCZNY SKUP ZBÓŻ

Cargill Poland Sp. z o.o.
ul. Wołoska 22
02-675 Warszawa
tel. (48) 22 546 01 00/01
fax (48) 22 546 01 99

Nasze oddziały:

Białystok
ul. Elewatorska 14
15-950 Białystok
tel. (48) 85 663 72 62

Dobrzeln
ul. Wł. Jagiełły 98
99-319 Dobrzeln
tel. (48) 24 285 28 35

Krzepice
ul. Przemysłowa 1
42-160 Krzepice
tel. (48) 34 310 71 00

Sandomierz
ul. Trześniowska 6
27-600 Sandomierz
tel. (15) 832 22 58

Bieganów
Bieganów 2
69-108 Cybinka
tel. (48) 68 391 04 06

Kalisz
ul. Obozowa 32-36
62-800 Kalisz
tel. (62) 753 87 00

Maków Mazowiecki
ul. Przemysłowa 3
06-200 Maków Maz.
tel. (29) 717 32 30

Siedlce
ul. Karowa 4
08-110 Siedlce
tel. (48) 25 640 23 95/96

Skokowa
ul. Przemysłowa 18
55-110 Prusice,
Skokowa
tel. (48) 71 312 66 65

Tworóg
ul. Renarda 10
42-690 Tworóg
tel. (48) 32 381 81 30

Brzozowo
Brzozowo
86-200 Chełmno
tel. (48) 56 667 11 42

Krzemieniewo
ul. Dworcowa 167
64-120 Krzemieniewo
tel. (48) 65 536 11 00/01

Rychliki
14-411 Rychliki
tel. (55) 248 84 31

Sierpc
ul. Browarna 3
09-200 Sierpc
tel. (48) 24 2 75 87 00/01

Świecie
ul. Chełmińska 25
86-100 Świecie
tel. (48) 52 331 03 00

Ujazd Dolny
55-340 Udanin
tel. (48) 76 874 03 12

De Heus Sp. z o.o.
ul. Lotnicza 21B
99-100 Łęczyca
tel. (24) 721 04 00
fax (24) 721 04 04
e-mail: pl.info@deheus.pl
www.deheus.pl

De Heus to ekspert w żywieniu zwierząt i lider w dostarczaniu rozwiązań żywieniowych wśród polskich firm paszowych.

Od niemal 30 lat w Polsce i ponad 100 lat na świecie, De Heus wspiera osiągnięcia swoich klientów: producentów żywności, jaj i mleka. Nieustannie, wspólnie z Klientami wzmacnia wydajność i rozwój technologiczny, wykorzystując swoją bogatą wiedzę o żywieniu i hodowli zwierząt. W De Heus produkowane są mieszanki paszowe pełnoporcjowe, mieszanki uzupełniające (koncentraty), a także mieszanki mineralno-witaminowe (premixy) i preparaty mlekozastępcze. Znakami rozpoznawczymi De Heus są profesjonalne doradztwo żywieniowo-techniczne oraz specjalistyczne programy żywieniowe „szyte na miarę” potrzeb Klientów. Firma oferuje

również doradztwo w budowie obiektów inwentarskich, realizowane przez profesjonalistów z działu rozwoju agrobiznesu Agra-Matic oraz inne rozwiązania biznesowe, których celem jest wspieranie komfortowego rozwoju hodowców, w tym rozwiązywanie kontraktacyjne.

W De Heus wiemy, że jakość mięsa zależy od tego, jak dobrze żywione są zwierzęta. Dlatego produkujemy z myślą o ich potrzebach i najlepszym rozwoju, a odpowiedzialna produkcja i troska o środowisko to nasz wkład w proces wytwarzania żywności!

W DE HEUS ROBIMY WIĘCEJ NIŻ PASZE

W Polsce posiadamy 7 wytwórni pasz, wytwórnię premiksów oraz magazyn zbożowy:

1. 99-100 **Łęczyca**, ul. Lotnicza 21b (woj. łódzkie)
tel. (24) 721 04 00, fax (24) 721 04 04 – wytwórnia pasz i premiksów
2. 64-320 **Buk**, ul. Dobieżyńska 54 (woj. wielkopolskie)
tel. (61) 814 02 09, fax (61) 894 96 10 – wytwórnia pasz
3. 62-065 **Grodzisk Wlkp.**, ul. Żwirowa 8 (woj. wielkopolskie)
tel. (61) 444 57 32, fax (61) 444 57 65 – wytwórnia pasz
4. 13-240 **Łowoszewice**, ul. Staszica 35 (woj. warmińsko-mazurskie)
tel. (23) 654 15 27, fax (23) 654 15 60 – wytwórnia pasz

5. 18-400 **Łomża**, ul. Poznańska 121 (woj. podlaskie)
tel. (86) 473 70 20, fax (86) 473 70 98 – wytwórnia pasz
6. 62-290 **Mieścisko**, ul. Pocztowa 34 (woj. wielkopolskie)
tel./fax (61) 427 89 12 – wytwórnia pasz
7. 34-116 **Spytkowice**, ul. Wadowicka 102 (woj. małopolskie)
tel. (33) 841 04 10, fax (33) 879 19 00 – wytwórnia pasz
8. Elewator Zbożowy, 78-600 **Wałcz**, ul. Kołobrzeska 43 (woj. zachodniopomorskie)
tel./fax (67) 258 32 76 – magazyn zbożowy

GOLPASZ S.A.
ul. PTTK 50, 87-400 Golub-Dobrzyń
tel./fax (56) 683 51 11 do 17

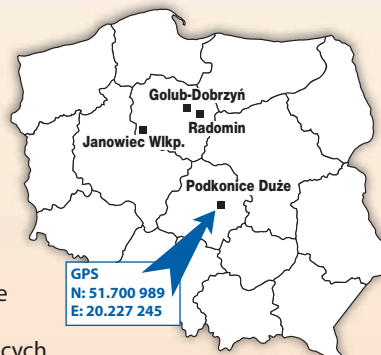
Wytwórnia Pasz w Janowcu Wlkp.
ul. Działkowa 1, tel. (52) 302 31 53

Wytwórnia Pasz w Radominie
tel. (56) 683 75 68

Wytwórnia Pasz w Podkonicach Dużych
Podkonice Duże 48, 97-216 Czerniewice
tel. (44) 713 20 08

Głównymi kierunkami działalności firmy **Golpasz S.A.** jest produkcja i sprzedaż mieszanek paszowych pełnoporcjowych i uzupełniających. Kierowane one są na fermy przemysłowe lub bezpośrednio do odbiorców przez sieć punktów sprzedaży i hurtowni. Firma specjalizuje się w żywieniu zarówno **drobiu, trzody chlewnej, jak i bydła.**

Produkcja odbywa się w czterech zakładach, Golubiu-Dobrzyniu, Janowcu Wlkp., Radominie i Podkonicach Dużych. Programy żywieniowe proponowane przez Golpasz S.A. są pod stałym nadzorem technologów zatrudnionych w firmie oraz uznanych autorytetów z wiodących jednostek naukowych. Gwarantują one prawidłowy, zgodny z normami wzrost i rozwój zwierząt, co bezpośrednio przekłada się na rachunek ekonomiczny naszych Kontrahentów. Produkty te są systematycznie modyfikowane, tak aby nadążać zarówno za genetyką żywionych zwierząt, jak i za ciągłym wzrostem oczekiwań klientów. W naszej ofercie każdy znajdzie „coś dla siebie i swoich zwierząt”. Golpasz bowiem, jest również producentem drożdży paszowych w zakładzie BioAgro w Bloku Dobryszyc (woj. łódzkie), które tak chętnie w ostatnim czasie wykorzystywane są w żywieniu większości gatunków zwierząt.

kompasz®

PPH Kompas Sp. J.
M. Tkaczyk, St, Pawłowski
ul. Dąbrowskiego 10
14-200 Iława
tel. biuro (89) 648 74 41
fax (89) 648 93 81
e-mail: kompasz@kompasz.pl
www.kompasz.pl

Wytwórnia Mieszanek Paszowych
w Mszanowie
k/Nowego Miasta Lubawskiego
tel. (56) 474 07 91, (56) 474 07 89
fax (56) 474 07 90

Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Kompas z siedzibą w Iławie istnieje od 1991 roku, oferując hodowcom drobiu, trzody i bydła mieszanki paszowe pełnoporcjowe i uzupełniające oraz materiały i dodatki paszowe.

Nasze przedsiębiorstwo wdrożyło i stosuje system zarządzania jakością zgodnie z wymogami międzynarodowej normy ISO 9001:2000, stosuje zasady HACCP w zakresie produkcji i sprzedaży środków żywienia zwierząt.

Proponowany przez naszą firmę 7-fazowy system żywienia indyków mieszankami paszowymi pełnoporcjowymi gwarantuje osiągnięcie bardzo dobrych wyników produkcyjno-ekonomicznych. W ofercie posiadamy również mieszanki paszowe uzupełniające sypkie i granulowane.

Produkowane przez nas mieszanki paszowe pełnoporcjowe i uzupełniające są prawidłowo zbilansowane pod względem składników pokarmowych, gwarantują wysoką strawność i przyswajalność. Dają możliwość wykorzystania potencjału genetycznego zwierząt z zachowaniem doskonałej zdrowotności stada. Po otrzymaniu profesjonalnych informacji od naszych doradców żywieniowych na życzenie klienta przygotowujemy indywidualne receptury.

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

Nowoczesność z Naturą w Najlepszej cenie

Nutripol Sp. z o.o.
ul. Mierkowska 1
11-015 Olsztyn

Biurowo Obsługi Klienta
tel. (89) 544 36 09, 10, 11
fax (89) 544 36 29
www.nutripol.pl
e-mail: boknutripol@nutripol.pl

Nutripol jest **polskim** producentem pasz dla drobiu i trzody chlewnej, który zaopatruje swoich Hodowców w rejonie Polski północnej, centralnej, północno-wschodniej oraz wschodniej. Jest Spółką, która wchodzi w skład **Grupy Kapitałowej Indykpol** – największego integratora działającego na rynku drobiowym w Polsce, obejmującego wszystkie sfery związane z produkcją mięsa drobiowego: poczynając od produkcji pasz, piskląt, własnego żywca, po ubój, przetwórstwo i dystrybucję wyrobów gotowych.

Nutripol specjalizuje się przede wszystkim w mieszankach dla indyków rzeźnych oraz indyków hodowlanych. Skuteczność naszych rozwiązań żywieniowych jest stale potwierdzana na fermach własnych Indykpolu: zarówno na fermach stad rodzicielskich (**OHI Frednowy**), jak i fermach tuczowych. Nasze mieszanki produkujemy w oparciu o międzynarodowe standardy jakości. Od 2013 roku posiadamy certyfikowany **system ISO 22 000**, natomiast w roku 2015 dodatkowo uzyskaliśmy certyfikat **systemu QS**. W ramach produkcji pasz ze znakiem **jakości QS** realizujemy zakupy surowca u dostawców certyfikowanych oraz dostarczamy nasze mieszanki certyfikowanym transportem. Uzyskujemy w ten sposób pewność, że nasze pasze są bezpieczne dla zwierząt, a mięso z nich pozyskane jest bezpieczne dla ludzi.

W ofercie:
■ mieszanki paszowe
■ koncentraty

PIAST PASZE Sp. z o.o.
Lewkowiec 50A
63-400 Ostrów Wlkp.
☎ 62 736 02 34
✉ lewkowiec@wp-piast.pl

PIAST PASZE I Sp. z o.o. - Zakład Produkcyjny
Oleśno
82-335 Gronowo Elbląskie
☎ 55 231 42 45
✉ olesno@wp-piast.pl

PIAST PASZE I Sp. z o.o.
ul. Smolary 40
62-130 Golańcz
☎ 67 261 51 16
✉ golancz@wp-piast.pl

PIAST PASZE II Sp. z o.o.
ul. Mazowiecka 4
09-100 Płońsk
☎ 23 661 34 80
✉ plonsk@wp-piast.pl

www.piastrapasze.pl

Rośnij razem z nami!

POLSKIE ZAKŁADY ZBOŻOWE
Polskie Zakłady Zbożowe Sp. z o.o.
Mieszalnia Pasz w Wałczu
Wytwórnia Pasz w Pile

ul. Chelmińska 2, 78-600 Wałcz

tel./fax (67) 258 90 50

e-mail: sekretariat@pzzwalcz.pl • www.pzzwalcz.pl

Polskie Zakłady Zbożowe Sp. z o.o. w Wałczu prowadzą działalność w północno – zachodnich rejonach Polski. Przedmiotem naszej działalności jest produkcja pełnoporcjowych pasz i koncentratów, głównie dla drobiu i trzody chlewnej oraz produkcja mąk pszennych. Prowadzimy skup, kontraktację i przechowywanie zbóż oraz rzepaku w systemie ciągłym w Elewatorach w Strzelcach Krajeńskich. Działalność spółki związana jest z produkcją zwierzęcą i roślinną. Posiadamy trzy fermy brojlerów kurzych o łącznej produkcji rocznej ok 10 mln sztuk, co pozwala na wprowadzenie nowych, efektywnych rozwiązań żywieniowych.

Posiadamy 2 Wytwórnie Pasz – w Pile oraz w Wałczu. Nasze obiekty wyposażone są w najnowocześniejsze urządzenia i innowacyjne technologie.

Własne zaplecze techniczne oraz specjalistyczny transport gwarantują najwyższą jakość usług. Stosowane surowce oraz produkty ich przetworzenia podlegają stałej kontroli prowadzonej przez zakładowe laboratorium. Mając na celu zapewnienie odbiorcy najwyższej jakości produktów wprowadzony został system zarządzania TESCO, GMP + (w tym QS) oraz RedCert.

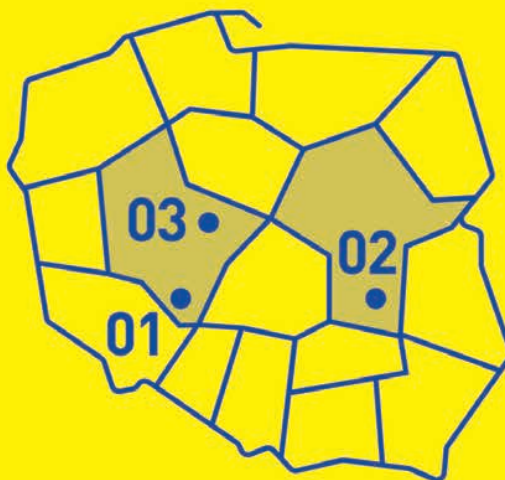

Ufamy, że nawiązując z nami współpracę docenią Państwo korzyści ze stosowania naszych produktów. Gwarantujemy zadowolenie z towarów oraz ciągłość i terminowość dostaw. Więcej informacji na temat Spółki znajdziecie Państwo na naszej stronie internetowej.

Zapraszamy do bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami Firmy.

wiedza
technologia
doświadczenie

tel: 62 767 67 67
tasomix.pl

01 Biskupice
Ołoboczne

02 Pionki

03 Myślibórz

Wipasz S.A.

Wadąg 9, 10-373 Olsztyn

www.wipasz.pl

MIESZALNIE PASZ:

Wadąg 9, 10-373 Olsztyn

Morąg, ul. Wojska Polskiego 35, 14-300 Morąg

Krosno, 14-400 Pasłęk

 Międzyrzec Podlaski, ul. Kościuszki 103
21-560 Międzyrzec Podlaski

Koło, ul. Składowa 21, 62-600 Koło

SKUP SUROWCA:

 Gałwuny, Magazyn Zbożowy/Punkt Skupu
ul. Gałwuny 19A, 11-400 Kętrzyn

 Punkt skupu zbóż – Elewator Zadąbrowie
Zadąbrowie 301, 37-716 Orły

 Punkt skupu zbóż – Elewator Witkowo
Małachowo Kępe, 62-230 Witkowo

ZAKŁADY DROBIARSKIE:

 Zakład Drobiarski w Mławie
ul. Instalatorów 2, 06- 500 Mława

 Zakład Drobiarski
w Międzyrzec Podlaskim
ul. Siteńska 26,
21-560 Międzyrzec Podlaski

Wipasz produkuje ponad 1 mln ton pasz rocznie, w pięciu zakładach certyfikowanych w systemie GMP+, zlokalizowanych w Kole, Morągu, Krośnie, Wadągu i Międzyrzec Podlaskim. Firma prowadzi sprzedaż pasz dla drobiu, trzody, bydła, królików i ślimaków. Poza paszami pełnoporcjowymi w naszej ofercie znajdują się również premiksi, koncentraty oraz różnego rodzaju dodatki żywieniowe. Jakość paszy zależy od jakości surowca. Naj-

lepsze surowce, połączone według receptur dobieranych przez nasz dział badań i rozwoju, gwarantują ponadprzeciętne wyniki hodowlane.

Każda mieszanka paszowa jest dostosowywana do indywidualnych potrzeb odbiorcy i parametrów jego fermy. Dedykowane linie produktowe zapewniają doskonały skład surowcowy oraz optymalne zbilansowanie składników. Ponadto, nasze produkty są wciąż doskon-

lone w oparciu o doświadczenia prowadzone na fermach referencyjnych.

Oprócz paszy, naszym klientom oferujemy również wsparcie wysoko wykwalifikowanej kadry zootechników i lekarzy weterynarii, którzy na co dzień dbają o zdrowie karmionych przez nas zwierząt. Dodatkowo do dyspozycji hodowców dostępne są własne gabinety weterynaryjne, znajdujące się w różnych regionach Polski.

WYPOSAŻANIE FERM DROBIARSKICH

tel. (22) 863 90 42
www.utyliczajazwierzat.pl

tel./fax (81) 503 22 22
www.inwest-agro.pl

tel. (12) 269 18 77
fax (12) 269 18 78
www.jotafan.pl

tel. kom. 510 781 632
e-mail: biuro@kropafarm.pl
www.kropafarm.pl

tel. (77) 44 00 700
www.tefa.pl

tel. (61) 896 28 00
www.bigdutchman.pl

tel. (61) 819 70 60
fax (61) 819 70 61
www.ctbworld.com

tel./fax (42) 251 57 66
tel. kom. 509 204 460
www.energet.com.pl

tel. (23) 657 52 60
tel. kom. 600 241 783
www.farmazuromin.pl

tel. (62) 596 90 00
fax (62) 590 37 96
www.fermo.pl

tel. 781 367 237
www.gremuragro.pl

tel. (58) 682 68 56
tel. kom. 883 374 603
www.hodowca.agro.pl
www.sklep.hodowca.agro.pl

tel. (61) 833 04 55
fax (61) 833 00 64
www.hogslat.pl

tel. (89) 648 77 55
fax (89) 648 40 86
www.indoor.com.pl

UTYLIZACJA PRODUKTÓW UBOCZNYCH POCHODZĄCYCH Z WIERZĄCEGO NA FERMIE

Bentley Polska z powodzeniem działa od ponad 20 lat w obszarze ulepszenia i poprawy jakości pracy na fermach. Rosnące ceny utylizacji i pojawienie się chorób ptasiej grypy i ASF zmusza hodowców do podjęcia nowych rozwiązań. Do tego celu proponujemy innowacyjny produkt taki jak piece do utylizacji padłych zwierząt oraz produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego na miejscu.

OFERYJEMY:

- Piece do utylizacji padłego drobiu (indyk, kura nioska, brojler, gęsi, kaczka) na miejscu
- Piece do utylizacji padłej trzody chlewnej na miejscu
- Piece do utylizacji padłej zwierzyny łownej
- Krematoria dla padłych zwierząt towarzyszących

OSOBY DO KONTAKTU:

1 – REGION ZACHODNI – Karol Wierczuk
tel. 607 808 042, e-mail: karol.wierczuk@bentley.pol.pl
2 – REGION WSCHODNI – Anna Jaworska
tel. 669 177 277, e-mail: ajaworska@bentleyinstruments.com
3 – REGION POŁUDNIOWY – Jan Szostak
tel. 669 257 277, e-mail: jan.szostak@bentley.pol.pl

**BENTLEY POLSKA JEST WYŁĄCZNYM DYSTRYBUTOREM
FIRMY WASTE SPECTRUM (Wlk. Brytania)**

Big Dutchman

Big Dutchman Polska Sp. z o.o.
ul. Sowie 7, 62-080 Tarnowo Podgórne
tel. (61) 896 28 00
e-mail: biuro@bigdutchman.pl
www.bigdutchman.pl

- systemy klatkowe chowu i odchovu kur nieśnych
- alternatywne systemy chowu i odchovu kur nieśnych
- gniazda dla stad rodzicielskich brojlerów
- systemy pojenia i karmienia drobiu
- silosy, mieszalniki
- dozowniki leków i witamin
- wentylacja, ogrzewanie i chłodzenie
- komputerowe systemy sterowania wentylacją, ogrzewaniem i chłodzeniem
- systemy alarmowe, systemy zarządzania fermami drobiu
- systemy oczyszczania powietrza wyrzucanego z budynków inwentarskich
- **wsparcie techniczne montaż i serwis urządzeń**
- **możliwość budowania ferm pod klucz (projekty, uzyskanie pozwoleń, dokumentacja techniczna, budowanie budynków w dowolnej technologii)**

Chore-Time Europe Sp. z o.o.
ul. Poznańska 1, 62-060 Strykowo
tel. (61) 819 70 60, fax (61) 819 70 61
e-mail: info@choretime.pl
www.ctbworld.com
www.chore-time.eu

- systemy karmienia
- systemy pojenia
- systemy transportu paszy
- silosy paszowe i zbożowe
- systemy wentylacji
- systemy schładzania
- systemy ogrzewania
- oświetlenie
- gniazda automatyczne
- systemy wolierowe

Sieć autoryzowanych dystrybutorów w Polsce:

PPHU Krzysztof Barański
Pobiedziska k/Poznań
tel. 505 083 997

PPUH WIT-POL
Bobrek k/Oświęcimia
tel. 33 845 82 90

AVENA Tadeusz Awiżeń
Trękuszek k/Olsztyna
tel. 601 449 117

INWESTPOL – MONTER
Ciechanów
tel. 604 291 574

ENERGET

Naturalne ściółki dla zwierząt

ENERGET
Naturalne ściółki dla zwierząt
tel. (42) 251 57 66
tel. kom. 509 204 460
e-mail: radek@energet.com.pl
www.energet.com.pl

PROFESJONALNE ŚCÍÓŁKI DLA DROBIU:

- **ŚCÍÓŁKA WIÓROWA PEER-SPAN**
 - idealne do wstawień jednodniowych piskląt indyków i brojlerów oraz stad rodzicielskich
 - sucha, odpylona, wolna od grzybów i rozroczki utrzymuje optymalny mikroklimat w kurniku
 - wpływa na ogólną poprawę dobrostanu stada
- **GRANULAT ZE SŁOMY STROHGRAN**
 - produkt w 100% z wyselekcjonowanej polskiej słomy
 - przebadany laboratoryjnie
 - łatwy w użytkowaniu
- **KORZYSTNE WARUNKI WSPÓŁPRACY**
 - dostawy luzem i w workach BB na terenie całej Polski
 - szybka realizacja zamówień
 - sprawdzone produkty najwyższej jakości

FARMA Żuromin Sp. z o.o.
09-300 Żuromin, ul. Wyzwolenia 128
tel. (23) 657 52 60, tel. kom. 600 241 783
e-mail: farmaa@poczta.onet.pl
www.farmazuromin.pl

- systemy pojenia
- systemy karmienia
- silosy
- ogrzewanie (promienniki gazowe, nagrzewnice gazowe i olejowe)
- systemy wentylacji (wentylatory jedno- i trójfazowe)
- systemy schładzania
- produkcja wentylatorów
- dozowniki
- alarmy
- maty dezynfekcyjne
- sterowniki mikroklimatu
- oświetlenie
- paszociągi spiralowe
- paszociągi koralikowe i pelzakowe z otwartą rynną dla stad reprodukcyjnych
- **NOWOŚĆ:** nagrzewnice wodne o mocy 90kW

FERMO
Piotrów 18 k/Kalisza
62-814 Blizanów
tel. (62) 596 90 00, fax (62) 590 37 96
e-mail: info@fermo.pl
www.fermo.pl

- kompleksowe wyposażenie budynków drobiarskich
- adaptacja istniejących budynków na potrzeby hodowli drobiu
- serwis istniejących systemów u klienta
- magazyn części zamiennych wszystkich dostępnych producentów
- ekspresowa dostawa na terenie całego kraju
- **Budujesz kurnik, potrzebujesz porady? Zadzwoń! Doradztwo techniczne: 605 140 540**
- **Przedstawiciele: Paweł Owczarek, tel. +48 573 282 222 (woj. dolnośląskie)**
- systemy karmienia i pojenia (indyki, brojlery, kaczki, gęsi, reprodukcja kaczki i kurczaka)
- systemy oświetlenia: oświetlenie tradycyjne oraz LED
- systemy wentylacji: kominowa, tunelowa, poprzeczna, mieszana
- systemy ogrzewania: wodne, gazowe, olejowe
- systemy chłodzenia: wysokociśnieniowe i PAD COOLING
- centrale alarmowe w budynkach drobiarskich
- **Zamów przez telefon: (62) 596 90 00 lub na stronie www.fermo.pl**

GREMUR AGRO
Jan Grzegorz Jałkiewicz
ul. Przemysłowa 19
62-095 Murowana Goślina
tel. 781 367 237,
691 029 268, 882 484 444
www.gremuragro.pl
[facebook/gremur agro](https://www.facebook.com/gremuragro)

- Wykonujemy:**
- kompleksowe wyposażenie obiektów drobiarskich
 - adaptacja budynków do hodowli drobiu
 - serwis w istniejących budynkach
 - części zamienne z szybkim transportem
 - profesjonalny montaż
 - systemy karmienia i pojenia
 - systemy oświetlenia: tradycyjne i LED
 - systemy wentylacji
 - systemy ogrzewania: wodne, gazowe, olejowe
 - systemy chłodzenia: wysokociśnieniowe i PAD COOLING
 - centrale alarmowe
 - dozowanie pszenicy
 - ekrany podsufitowe
 - klapy i kalenice uchylne

Hodowca Sp. z o.o.
ul. Starogardzka 70, 83-010 Straszyn
tel. (58) 682 68 56, tel. kom. 883 374 603
hodowca@qv.pl, www.hodowca.agro.pl,
www.sklep.hodowca.agro.pl,
www.facebook.com/hodowca.agro

KOMPLEKSOWE WYPOSAŻANIE FERM

- Systemy wentylacji (kominy, wentylatory, wloty powietrza, sterowniki)
- Systemy paszowe (brojlery, indyki, nioski, reprodukcja, kaczki, gęsi)
- Oświetlenie (energooszczędne)
- Systemy zamgławiania (nawilżania) wysokociśnieniowe
- Systemy pojenia (smoczkowe, miskowe, dzwonowe, odwracalne)
- Ogrzewanie (nagrzewnice, promienniki)
- Dozowniki do leków i witamin
- Silosy (plastikowe, metalowe)
- Gniazda automatyczne
- Papier dla piskląt

FIRMA NA LATA

Hog Slat Sp. z o.o.
ul. Stefana Batorego 126
62-080 Batorowo
tel. (61) 833 04 55, fax (61) 833 00 64
e-mail: biuro@hogslat.com
www.hogslat.pl

Kompleksowe wyposażenie oraz modernizacja ferm drobiu:

- Silosy paszowe
- Systemy karmienia i pojenia
- Systemy wentylacji
- Systemy ogrzewania
- Chłodzenie Cool-Pad oraz wysokociśnieniowe
- Systemy sterowania mikroklimatem
- Dozowniki leków Dosatron
- Serwis oraz montaż urządzeń

Posiadamy bogatą ofertę części zamiennych do urządzeń wielu producentów.

ZAPRASZAMY DO NASZYCH SKŁEPÓW!

Sklep Żuromin tel: 23 655 20 64	Sklep Czaplinek tel: 94 316 10 38	Sklep Leszno tel: 65 527 16 71	Sklep Siedlce tel: 25 748 11 12
------------------------------------	--------------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

**Firma Hog Slat
jest producentem
urządzeń marki
Grower Select!**

Przedstawiciele handlowi:
① – tel. 668 908 788 ② – tel. 668 903 106

INDOOR Group Ltd

Kamień Duży 4E, 14-200 Iława
tel. (89) 648 77 55, 609 510 185
fax (89) 648 40 86
e-mail: zamowienia@indoor.com.pl
www.indoor.com.pl

- projekty hal inwentarskich w zakresie konstrukcji i instalacji wewnętrznych,
- elementy systemu wentylacji naturalnej: kalenice i klapy ze sterowaniem,
- elementy systemów sterowania systemami (np. montaż systemów, skrzynki elektryczne itp.)
- wykonawstwo i montaż systemów zadawania paszy, pojenia, ogrzewania, schładzania, wentylacji i oświetlenia
- wykonawstwo i montaż hal o konstrukcji stalowej,
- wykonawstwo i montaż systemów ważenia paszy i ptaków,
- wykonawstwo i montaż gniazd dla stad rodzicielskich i towarowych

Inwest-Agro

Inwest-Agro

Tereszyn 25 koło Lublina
21-030 Motycz
tel./fax +48 81 503 22 22
biuro@inwest-agro.pl
www.inwest-agro.pl

- systemy karmienia (brojlery, indyki, nioski, reprodukcja, kaczki, gęsi)
- systemy pojenia (smoczkowe, miseczkowe, dzwonowe)
- gniazda automatyczne Roxell
- podajniki paszy
- systemy wentylacji DACS standard i PAD cooling
- silosy paszowe – metalowe
- oświetlenie energooszczędne
- urządzenia do zamgławiania wysokociśnieniowego
- systemy ogrzewania (nagrzewnice, promienniki)
- dozowniki do leków i witamin Dosatron

KUP ONLINE
500 118 937

Nasi przedstawiciele: tel. +48 513 090 453

JOTAFAN

www.jotafan.pl

JOTAFAN Andrzej Zagórski
ul. Zakopiańska 9, 30-418 Kraków
tel. (12) 269 18 77
fax (12) 269 18 78
e-mail: biuro@jotafan.pl
www.jotafan.pl

- wagi dla drobiu: automatyczne i ręczne, oprogramowanie komputerowe dla wag, połączenie komputera z systemami ważenia przez Internet, montaż, uruchomienie, szkolenia
- sterownik „Pasza-Woda-Światło” dla procesu kontrolowanego żywienia brojlera
- oprawy świetlówkowe z regulacją natężenia światła, sterowniki oświetlenia
- centrala alarmowa GSM, termometry i sygnalizatory alarmowe, zasilacze
- sterowniki mikroklimatu
- liczniki i sterowniki do wody i paszy
- czujniki temperatury, wilgotności, dwutlenku węgla
- moduły rozszerzeń do sterowników (rozszerzenie sekcji płynnej, wlotów, itd.)

KROPA FARM

Dariusz Kroplewski

Ujrzanów 80 B, 08-110 Siedlce
tel. 510 781 632
e-mail: biuro@kropafarm.pl
www.kropafarm.pl
Facebook/kropafarm

Firma oferuje:

- kompleksowe wyposażanie ferm drobiu
- sprzedaż i montaż systemów: pojenia, zadawania paszy, wentylacji, ogrzewania,
- sprzedaż i montaż systemów: ważenia, oświetlenia, chłodzenia z inhalacją
- montaż systemów: komunikacji, monitoringu, alarmy z GSM
- serwis urządzeń drobiarskich
- doradztwo i wsparcie techniczne
- części zamienne do zamontowanych urządzeń

Vencomatic Prinzen Agro Supply Tec
Munters ermat HeDi Pack HD

TEFA Sp. z o.o. Sp.k.

ul. Fabryczna 1
47-100 Strzelce Opolskie
tel. (77) 44 00 700
e-mail: info@tefa.pl
www.tefa.pl

WSZYSTKO DLA TWOJEGO GOSPODARSTWA, FERMY I NIE TYLKO...

- Pełne doradztwo w zakresie hodowli
- Wykonanie wstępnych projektów

SPRZEDAJEMY:

- Wysokiej jakości gniazda automatyczne
- Ruszta z tworzywa sztucznego
- Systemy alternatywne/wolierowe
- Systemy odchowalni dla woliery
- Automatyzacja procesu zbioru jaj
- Wyposażenie budynków inwentarskich

OFERUJEMY:

- Pakowaczki i sortownice Firmy Prinzen
- Systemy znakowania jaj Prinzen, Hedi Pack
- Myjki do jajek, wytłaczanek Mach-C
- Systemy pojenia, paszociągi
- Silosy paszowe, wagi do paszy
- System transportu i pakowania jaj Ovologic

**WSPÓŁPRACUJEMY
Z WIODĄCYMI PRODUCENTAMI SYSTEMÓW
WENTYLACJI DLA BUDYNKÓW INWENTARSKICH**

Agencia Handful Problems i Mitigacion

ul. Skłostrońskie 1716, 65-454 Zielona Góra, tel./fax 68 385 26 98, tel. kom. 601 551 002,
e-mail: alchim@hot.pl, woj. warmińskie-mazurskie, dr n. przyr. Łukasz Choryczy, tel. 530 04 070,
woj. dolnośląskie lek. wet. Ireneusz Skóhel, tel. 629 823 813,
woj. wielkopolskie: lek. wet. Blazej Miklas, tel. 724 420 333
Asortyment: osłoga indywid. B.U.T. 6, IP7

ul. Opolska 39, 49-100 Niemirodlin, tel. 77 460 64 27, tel. kom. 602 338 735, www.drobiastwo.com.pl
Asortyment: piskleta indycze B.U.T. 6

Dział sprzedaży: Zdzisław Majewski, tel. kom. 505 222 855; Paweł Górski, tel. kom. 513 170 110,
Daniel Mitkowski, tel. kom. 693 113 158

ul. Jesienna 3, 10-370 Olsztyn, Filia we Frednowach OHL: 14-200 Iława, Frednowy 77B,
Sekretariat: tel. +48 89 644 89 00, fax +48 89 644 89 01, e-mail: frednowy@indykpol.pl
Dział sprzedaży: Joanna Rusk, tel. +48 89 644 89 09, tel. kom. +48 609 490 681.

Andrzej Moszczuk, tel. +48 89 644 89 16, tel. kom. +48 609 061 128, e-mail: moszczuka@indykpol.pl

Kontakt: region *phn-wsch.*: Ewa Jureko, tel. 693 113 154; Heronim Tarantowicz, tel. 693 113 160
region *zachodni*: Marcin Powaliż, tel. 697 313 121; Daniel Mackiewicz, tel. 505 424 990

Asortyment: piskleta indyzye B.U.T. 6

Asortymment: piskleta indvæ B.U.T. 6

Asortyment: piskleta indycze B.U.T. 6, Hybrid Converter

Szymon Ołdak, tel. +48 668 163 110; Paweł Gerzak, tel. +48 668 167 957

Asortyment: piskleta indwzve B.U.T. 6. Hybrid Converter. B.U.T. Premium. Grade-Maker

ul. Karłowicza 13/3, 10-344 Olsztyn, tel. +48 609 607 463, e-mail: witoldwachonin@wp.pl

Asortyment: piskleta indyzye B.U.T. 6

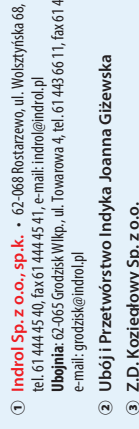
KUJAWSKO-POMORSKIE

- LUBELSKIE

- LUBUSKIE

- WARMIŃSKO-MAZURSKIE

ZAPRENUMERUJ

Z PRENUMERATĄ

GRATIS
CO ROKU:

**ELEGANCKI
SEGREGATOR**

oraz

**KALENDARZ
TRÓJDZIELNY**

*Dołącz
do naszych
czytelników!*

PRENUMERATA ROCZNA:

- 1 Koszt prenumeratu rocznej (4 numery) to **60 zł**
- 2 Wszyscy czytelnicy, którzy prenumerują nasz magazyn otrzymują w prezencie:
 - Elegancki **SEGREGATOR** do archiwizowania czasopism – raz w roku
 - **KALENDARZ** – raz w roku
- 3 Z prenumeratą otrzymasz także **GRATIS** (do wyboru):
 - **KATALOG FIRM DROBIARSKICH** (rok wydania 2020)
 - **KATALOG FIRM PASZOWYCH** (rok wydania 2019)

PRENUMERATĘ MOŻNA ZAMÓWIĆ:

- 1 opłacając przekaz ➡
- 2 robiąc przelew internetowy na podany w przekazie numer konta
- 3 dzwoniąc pod numer: **501 937 987** lub **89 519 05 49**
- 4 pisząc na e-mail: prenumerata@proagricola.com.pl

PRENUMERATA BEZ ZBĘDNYCH FORMALNOŚCI:
Piotr Lisiecki, 62 8857 1067 3001 0009 8560 0001

ZAMÓW
ONLINE

**STUDENCI,
SZKOŁY
i SENIORZY
PŁACA
MNIEJ***

50% ZNIŻKI
po okazaniu legitymacji

* Prezenty nie dotyczą prenumeraty
STUDENT, SENIOR, SZKOŁY

INDYKA POLSKIEGO

Z PRENUMERATĄ OTRZYMASZ RÓWNIEŻ **GRATIS** DO WYBORU:
KATALOG FIRM DROBIARSKICH lub **KATALOG FIRM PASZOWYCH**

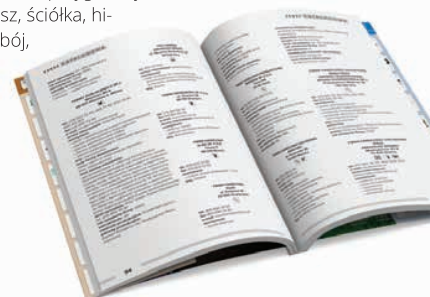
TYLKO
60 zł
NA CAŁY
ROK

KATALOG FIRM DROBIARSKICH

zawiera informacje o działalności 1400 firm z branży drobiarskiej: jaja wylęgowe i pisklęta, wyposażenie, agrobudownictwo, pasze, urządzenia do przygotowywania i przechowywania pasz, ściółka, higiena, weterynaria, ubój, opakovania, transport, utylizacja, ocena jakości, energia, nisze drobiarskie itp.

Cena: 70 zł,
bezpłatny tylko dla
prenumeratorów
Indyka Polskiego

KATALOG FIRM PASZOWYCH

zawiera informacje o ponad 500 firmach związanych z branżą paszową – producentach i dystrybutorach mieszanek paszowych, koncentratów, premiksów, dodatków paszowych, ziół, dodatków mineralnych, zbóż, nasion roślin strączkowych i olejnych oraz produktów przemysłu olejarskiego itp.

Cena: 70 zł, **bezpłatny**
tylko dla prenumeratorów Indyka Polskiego

Piotr Lisiecki
Nagłady, ul. Wiejska 3, 11-036 Gietrzwałd

nr rachunku odbiorcy
62 8857 1067 3001 0009 8560 0001

kwota

tytułem (zaznaczyć właściwe)

Prenumerata IP

NIP

Upoważniam firmę Piotr Lisiecki do wystawiania faktury bez mojego podpisu.

Niniejszym wyrażam zgodę na wykorzystywanie powyższych danych osobowych przez firmę Piotr Lisiecki, Nagłady, ul. Wiejska 3, 11-036 Gietrzwałd w celu zrealizowania zamówienia, zgodnie z Ustawą o Ochronie Danych Osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 z 1997 r.).

czytelny podpis zleceniodawcy

Nazwa firmy / Imię, nazwisko i adres zleceniodawcy

nazwa odbiorcy

P i o t r L i s i e c k i

Nagłady, ul. Wiejska 3, 11-036 Gietrzwałd

nr rachunku odbiorcy

6 2 8 8 5 7 1 0 6 7 3 0 0 1 0 0 0 9 8 5 6 0 0 0 0 1

W P P L N

nr rachunku zleceniodawcy (przelew) / kwota słownie (wpłata)

nazwa firmy / imię i nazwisko zleceniodawcy

kod pocztowy

miejsowość

ulica

NIP zleceniodawcy

tytułem
Prenumerata IP

Opłata:

data i podpis zlecającego

Podpis

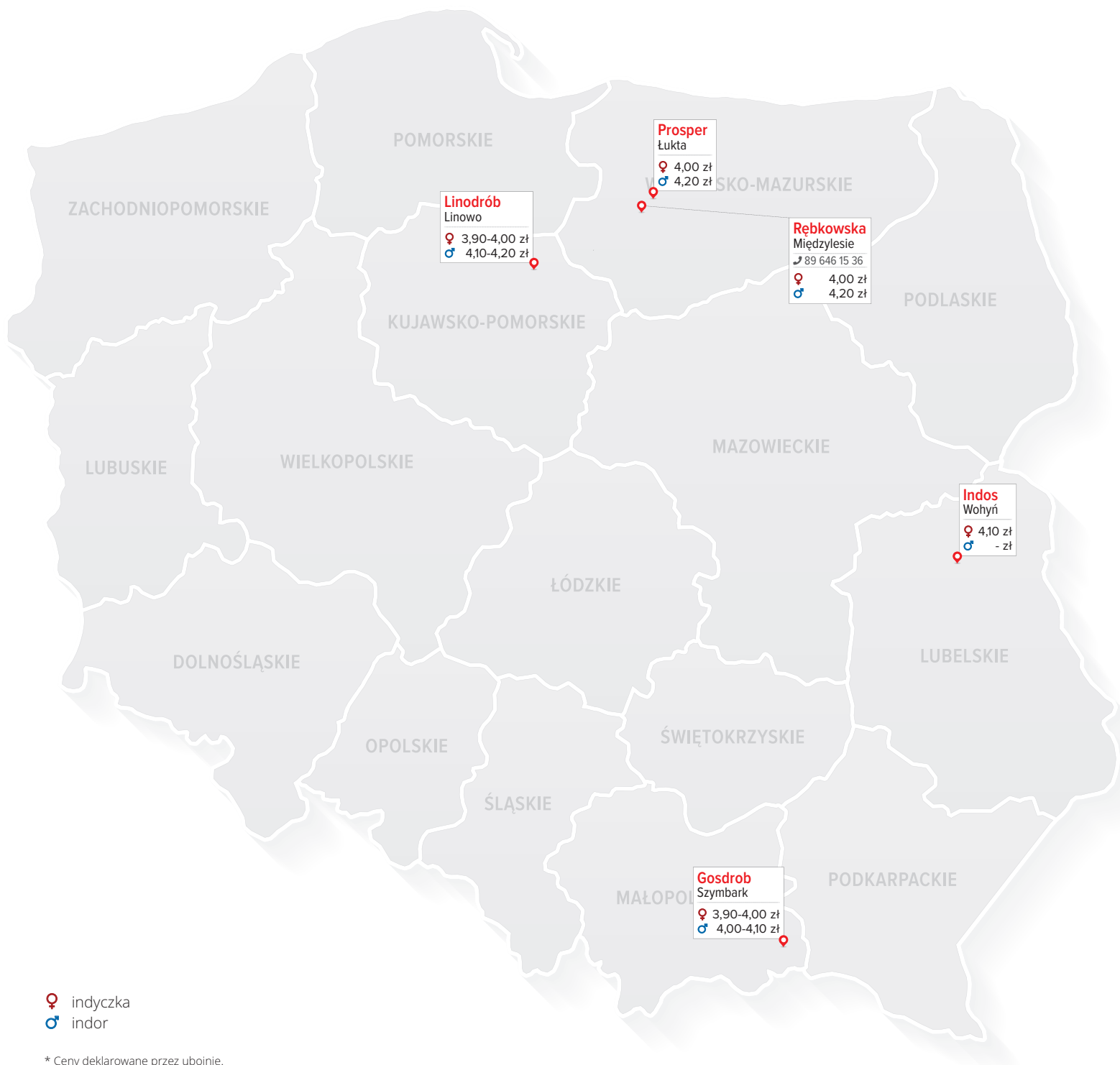
Opłata

Dowód pokwitowania dla wpłacającego

Odcinek dla banku odbiorcy

CENY NETTO SKUPU ŻYWCA INDYCZEGO

ZŁ/KG* ŻYWCA

W związku z licznymi zapytaniami informujemy, że Ubojnie, których nie ma na naszym zestawieniu nie wyrażają zgody na podawanie cen żywca naszej redakcji.

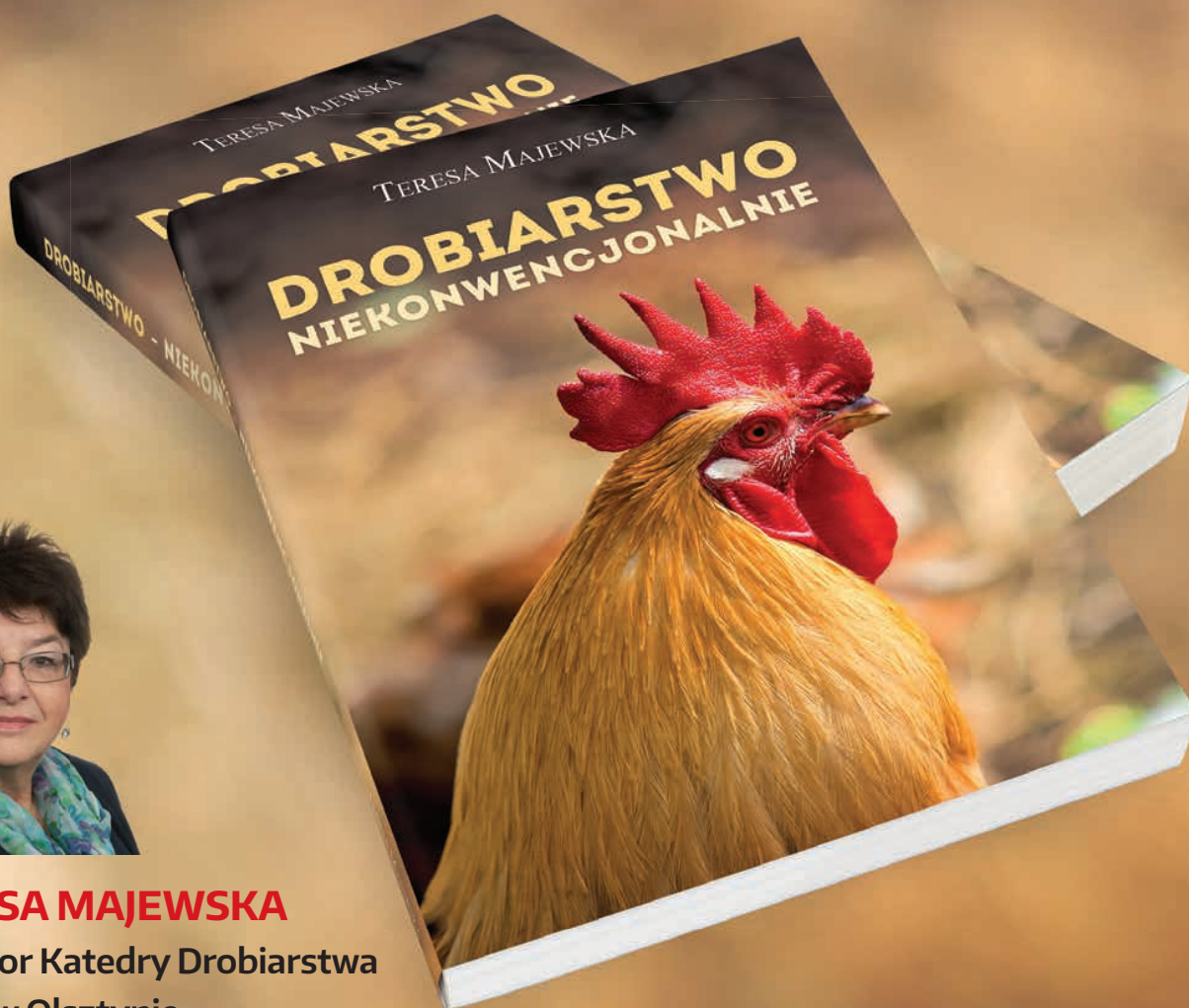
DROBIARSTWO NIEKONWENCJONALNIE

**DRUGIE WYDANIE KSIĄŻKI,
O KTÓRĄ PYTA CAŁY ŚWIAT!**

TERESA MAJEWSKA

Profesor Katedry Drobiarstwa
UWM w Olsztynie

tel. kom. 501 937 987

sklep internetowy: sklep.portalhodowcy.pl

www.sklep.portalhodowcy.pl

hybridturkeys.com

DOSKONAŁY PRODUKT TO TYLKO POCZĄTEK...

Hybrid Converter oferuje zrównoważone wyniki na wszystkich etapach łańcucha wartości.

Rozumiemy, że dzisiejsze wyzwania rynku wychodzą daleko poza produkt. Dlatego jesteśmy z Wami, żeby służyć wsparciem.

Wspólnie do doskonałości

Grelavi S.A.

ul. Budowlana 2 A, 10-424 Olsztyn

T +48 89 534 68 68 E biuroolsztyn@hendrix-genetics.com

